

vergadering **17**
zittingsjaar 2022-2023

Woordelijk Verslag

Plenaire Middagvergadering

van 21 december 2022

**Vlaams
Parlement**

INHOUD

OPENING VAN DE VERGADERING	7
VERONTSCHULDIGINGEN	7
ACTUELE VRAAG van Bart Claes aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over het verbod op diesel- en benzinevoertuigen in de lage-emissiezones van Antwerpen en Gent	7
ACTUELE VRAAG van Sam Van Rooy aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over de uitbreiding van het Europese emissiehandelssysteem (EU ETS) naar de verwarming van gebouwen en vervoer	
ACTUELE VRAAG van Björn Rzoska aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over de Vlaamse obstructie bij de Europese klimaatambities	12
ACTUELE VRAAG van Gwenny De Vroe aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over de conclusies van de COP15-biodiversiteitstop in Montreal voor het beleid in Vlaanderen	18
ACTUELE VRAAG van Stijn De Roo aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over het actieplan van de PFAS-opdrachthouder	22
ACTUELE VRAAG van Maxim Veys aan Matthias Diependaele, Vlaams minister van Financiën en Begroting, Wonen en Onroerend Erfgoed, over de verkoop van sociale woningen aan de privésector	
ACTUELE VRAAG van Katja Verheyen aan Matthias Diependaele, Vlaams minister van Financiën en Begroting, Wonen en Onroerend Erfgoed, over de verkoop van sociale woningen op de private markt	26
ACTUELE VRAAG van Vera Jans aan Matthias Diependaele, Vlaams minister van Financiën en Begroting, Wonen en Onroerend Erfgoed, over de ongewenste effecten van de actualisatie van de wachtlijsten voor sociale woningen	32
ACTUELE VRAAG van Rita Moors aan Lydia Peeters, Vlaams minister van Mobiliteit en Openbare Werken, over de grensoverschrijdende treinverbinding Hamont-Weert	35
ACTUELE VRAAG van Andries Gryffroy aan Lydia Peeters, Vlaams minister van Mobiliteit en Openbare Werken, over laadinfrastructuur voor e-trucks	39
ACTUELE VRAAG van Tom Ongena aan Jo Brouns, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over de verplichte inschrijving van Oekraïense vluchtelingen bij VDAB	43
ACTUELE VRAAG van Axel Ronse aan Jo Brouns, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over het beter activeren van SWT'ers door VDAB	47

ACTUELE VRAAG van Björn Rzoska aan Jo Brouns, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over de wijze waarop subsidies aan het waterstoflabo in Genk werden toegekend	
ACTUELE VRAAG van Hannelore Goeman aan Jo Brouns, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over de toekenning van coronasteunmaatregelen in het kader van innovatie	
ACTUELE VRAAG van Ilse Malfroot aan Jo Brouns, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over de aanwijzingen van politieke druk bij de verdeling van coronasubsidies	
ACTUELE VRAAG van Jos D'Haese aan Jo Brouns, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over de toekenning van innovatiesteun via Vlaamse Veerkracht	51
ONTWERP VAN DECREET tot instemming met het Samenwerkingsakkoord van 13 juli 2021 tussen de Federale Staat, het Vlaamse Gewest, het Waalse Gewest en het Brussels Hoofdstedelijk Gewest betreffende de coördinatie van het beleid inzake grensoverschrijdende overbrenging van afvalstoffen	
- 1458 (2022-2023) – Nrs. 1 en 2	
Algemene bespreking	60
Artikelsgewijze bespreking	61
ONTWERP VAN DECREET tot wijziging van de wet van 28 december 1964 betreffende de bestrijding van de luchtverontreiniging, het Energiedecreet van 8 mei 2009, het decreet van 13 juli 2012 houdende bepalingen tot begeleiding van de tweede aanpassing van de begroting 2012 en het decreet van 17 december 2021 tot wijziging van het Energiedecreet van 8 mei 2009, wat betreft toewijzingen aan het Energiefonds, wijzigingen betreffende flexibiliteit en energiedelen, de uitbouw van het energiedataplatform en de herziening van de administratieve geldboetes aangaande installatie-eisen	
- 1467 (2022-2023) – Nrs. 1 tot en met 3	
Algemene bespreking	61
Artikelsgewijze bespreking	61
VOORSTEL VAN DECREET van Andries Gryffroy, Robrecht Bothuyne, Willem-Frederik Schiltz, Wilfried Vandaele, Tinne Rombouts en Inez De Coninck tot wijziging van het Energiedecreet van 8 mei 2009, wat de verkoop van in of op appartementsgebouwen of multifunctionele gebouwen opgewekte groene stroom betreft	
- 1501 (2022-2023) – Nrs. 1 tot en met 3	
Algemene bespreking	62
Artikelsgewijze bespreking	65
VOORSTEL VAN DECREET van Andries Gryffroy, Robrecht Bothuyne, Willem-Frederik Schiltz, Wilfried Vandaele, Tinne Rombouts en Inez De Coninck tot wijziging van artikel 8.2.2 van het Energiedecreet, wat de verbouwen voor werken aan gemene delen betreft	
- 1515 (2022-2023) – Nr. 1	
Algemene bespreking	66
Artikelsgewijze bespreking	66
VASTE NATIONALE CULTUURPACTCOMMISSIE	
Verkiezing van één vast en één plaatsvervangend lid	67

ONTWERP VAN DECREET tot regeling van de verwerking van persoonsgegevens in het beleidsveld sociale bescherming en in het beleidsveld gezondheids- en woonzorg, wat betreft de erkenning van gezondheidszorgberoepen en de preventieve gezondheidszorg – 1417 (2022-2023) – Nrs. 1 en 2 Hoofdelijke stemming	67
ONTWERP VAN DECREET over de premie kwalificerend werkplekleren voor ondernemingen en de leerlingenpremie alternerende opleiding – 1456 (2022-2023) – Nrs. 1 en 2 Hoofdelijke stemming	68
ONTWERP VAN DECREET tot instemming met het Samenwerkingsakkoord van 13 juli 2021 tussen de Federale Staat, het Vlaamse Gewest, het Waalse Gewest en het Brussels Hoofdstedelijk Gewest betreffende de coördinatie van het beleid inzake grensoverschrijdende overbrenging van afvalstoffen – 1458 (2022-2023) – Nrs. 1 en 2 Hoofdelijke stemming	68
ONTWERP VAN DECREET tot wijziging van de wet van 28 december 1964 betreffende de bestrijding van de luchtverontreiniging, het Energiedecreet van 8 mei 2009, het decreet van 13 juli 2012 houdende bepalingen tot begeleiding van de tweede aanpassing van de begroting 2012 en het decreet van 17 december 2021 tot wijziging van het Energiedecreet van 8 mei 2009, wat betreft toewijzingen aan het Energiefonds, wijzigingen betreffende flexibiliteit en energiedelen, de uitbouw van het energiedataplatform en de herziening van de administratieve geldboetes aangaande installatie-eisen – 1467 (2022-2023) – Nrs. 1 tot en met 3 Hoofdelijke stemming	69
VOORSTEL VAN DECREET van Andries Gryffroy, Robrecht Bothuyne, Willem-Frederik Schiltz, Wilfried Vandaele, Tinne Rombouts en Inez De Coninck tot wijziging van het Energiedecreet van 8 mei 2009, wat de verkoop van in of op appartementsgebouwen of multifunctionele gebouwen opgewekte groene stroom betreft – 1501 (2022-2023) – Nrs. 1 tot en met 3 Hoofdelijke stemming	69
VOORSTEL VAN DECREET van Koen Daniëls, Loes Vandromme, Jean-Jacques De Gucht, Annabel Tavernier, Hilâl Yalçın en Arnout Coel tot het nemen, naar aanleiding van de Oekraïne-crisis, van dringende maatregelen in het onderwijs voor kleuters, leerlingen en cursisten die ressorteren onder richtlijn 2001/55/EG van de Raad van 20 juli 2001 betreffende minimumnormen voor het verlenen van tijdelijke bescherming in geval van massale toestroom van ontheemden en maatregelen ter bevordering van een evenwicht tussen de inspanning van de lidstaten voor de opvang en het dragen van de consequenties van de opvang van deze personen (IV) – 1512 (2022-2023) – Nr. 1 Hoofdelijke stemming	70
VOORSTEL VAN DECREET van Andries Gryffroy, Robrecht Bothuyne, Willem-Frederik Schiltz, Wilfried Vandaele, Tinne Rombouts en Inez De Coninck tot wijziging van artikel 8.2.2 van het Energiedecreet, wat de verbouwen voor werken aan gemene delen betreft – 1515 (2022-2023) – Nr. 1 Hoofdelijke stemming	70

VOORSTEL VAN DECREET van Philippe Muyters, Maaïke De Rudder, Steven Coenegrachts, Kris Van Dijck, Karin Brouwers en Freya Perdaens tot het verlenen van noodleningen en noodsteun aan de georganiseerde sportsector naar aanleiding van de stijgende energie-uitgaven – 1518 (2022-2023) – Nr. 1	
Hoofdelijke stemming	71
VOORSTEL VAN RESOLUTIE van Karl Vanlouwe, Orry Van de Wauwer, Bart Tommelein, Cathy Coudyser, Karin Brouwers en Sofie Joosen over de erkenning van de Russische Federatie als staatssponsor van terrorisme – 1516 (2022-2023) – Nrs. 1 en 2	
Stemmingen over de amendementen	71
Hoofdelijke stemming	72
EINDEJAARSWENSEN	72
REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN	74
BIJLAGEN	
Aanwezigheden	76
Individuele stemmingen Vlaamse Volksvertegenwoordigers	76

OPENING VAN DE VERGADERING

Voorzitter: mevrouw Liesbeth Homans

– De vergadering wordt geopend om 13.59 uur.

De voorzitter: Dames en heren, de vergadering is geopend.

VERONTSCHULDIGINGEN

De voorzitter: Ik deel aan de vergadering mee dat er verontschuldiging zijn ingekomen van de volgende leden:

Mieke Schauvliege: door het Vlaams Parlement toegestane zending;

Roosmarijn Beckers, Adeline Blancquaert, Guy D'haeseleer, Tom De Meester, Kim De Witte, Sihame El Kaouakibi, Elisabeth Meuleman, Freya Saeys, Stefaan Sintobin, Bart Tommelein, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Suzy Wouters: gezondheidsredenen.

ACTUELE VRAAG van Bart Claes aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over het verbod op diesel- en benzine-wagens in de lage-emissiezones van Antwerpen en Gent

De voorzitter: De heer Claes heeft het woord.

Bart Claes (Vlaams Belang): Minister, via u, de minister van Leefmilieu, en ook de minister die op minder dan twee maanden tijd met haar kabinetswagen 28.500 kilometer reed in 2019, via u konden we vernemen dat u de lage-emissiezones (LEZ's) niet zult afschaffen maar zult gaan verstrengen. Concreet zullen vanaf 2031 dieselwagens worden geweerd uit de stadscentra met een lage-emissiezone, en vanaf 2035 zelfs alle wagens met een normale verbrandingsmotor.

Collega's, wie dit jaar een nieuwe dieselwagen bestelde, zal tegen dat hij of zij die krijgt, daar zeven tot maximaal acht jaar, als hij geluk heeft, ten volle gebruik van kunnen maken, totdat hij wordt verbannen uit onze twee grootste steden. En dan zet u in de motivatie van uw besluit, laconiek, dat we het nu al aankondigen, zodat "mensen zich kunnen voorbereiden". Uw kabinet kan misschien elke vijf jaar een nieuwe wagen aankopen – het zal ook nodig zijn met al die kilometers die u rijdt, minister – maar de gewone burger kan dat absoluut niet. Die kan niet om de zeven à acht jaar een gloednieuwe wagen aankopen, laat staan een duur elektrisch model.

Dus de vraag, minister, die ik en miljoenen andere Vlamingen zich vandaag stellen, is waarom u in hemelsnaam hebt beslist om die lage-emissiezones niet af te schaffen maar zelfs te verstrengen? (*Applaus bij het Vlaams Belang*)

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhail Demir: Collega Claes, bedankt voor uw vraag. Maar misschien moet ik eerst en vooral meegeven dat wij een kader maken voor de lokale besturen die zeggen dat zij een lage-emissiezone willen invoeren. Dus ik verbied niks; ik maak wel een rechtszeker kader voor steden, voor lokale besturen die zeggen dat de luchtkwaliteit er niet goed is, en dat zij een lage-emissiezone willen invoeren. Dan moet dat ook wel uniform zijn in alle lokale besturen. Dat wil ik ten eerste toch wel rechtzetten.

Ten tweede hebben we ook beslist om de vorige beslissing ... Want normaal gezien was er al een verstrenging tegen 2025. We hebben daar gezegd dat we

dat met een jaar uitstellen, net vanwege de koopkrachtcrisis. We voeren ook maatregelen in om die lage-emissiezone socialer te maken. We verruimen de vrijstelling naar mantelzorgers toe, en naar mensen met een handicap. Dat is een verruiming in het nieuwe kader. Wij verlenen lokale besturen ook de mogelijkheid om een sociaal tarief in te voeren voor die lage-emissiezone.

En inderdaad, als we kijken naar 2031, dan stellen we in het vooruitzicht om de dieselwagens uit de stadscentra te weren, en de benzinewagens vanaf 2035. Dit gaat nu naar adviesraden. Er zal ook nog een voorstel van advies komen uit die adviesraden. Het spreekt voor zich dat die lange termijn waar we naar kijken, alleen maar kan onder de voorwaarde dat er inderdaad voldoende energie is, dat er voldoende propere wagens zijn, dat er voldoende laadinfrastructuur is.

Sta mij ook toe om af te sluiten met het feit – en u zult dat wel weten als Antwerpenaar – dat Antwerpen vanuit Europa de tweede slechtste stad is qua slechte luchtkwaliteit. *(Opmerkingen)*

Is hij geen Antwerpenaar? Wel, dan weet hij het bij dezen. Antwerpen is de tweede slechtste regio of stad qua slechte luchtkwaliteit. En dat is dan de vraag die we ons kunnen stellen: als de technologie het toelaat, waarom zouden we dan de gezondheid van onze burgers niet beschermen? Weet dat er jaarlijks zeventienduizend mensen sterven in uw Vlaanderen, in mijn Vlaanderen, mijnheer Claes, door de slechte luchtkwaliteit. Dat is twintig keer meer dan dodelijke verkeersslachtoffers.

De voorzitter: De heer Claes heeft het woord.

Bart Claes (Vlaams Belang): Ik ben van Rumst, minister, dat is tussen Antwerpen en Mechelen. Dat is een klein verschil met Antwerpen zelf. *(Opmerkingen van minister Zuhal Demir. Gelach)*

De meest sociale maatregel die u kunt nemen, is die lage-emissiezone gewoon afschaffen. Want door uw geplande verstrenging zal 97 procent van alle particuliere wagens die dit jaar worden aangekocht over ten laatste twaalf jaar niet meer welkom zijn in Antwerpen, Gent en Brussel. Al die miljoenen auto's die nu op onze wegen rijden, zouden tegen dan elektrisch moeten zijn. Maar dat gaat niet lukken. Zelfs in een land als Nederland, waar al tien keer meer publieke laadpalen zijn als bij ons in Vlaanderen, stinkt de verkoop van elektrische wagens. Ze zijn te duur of de betaalbare modellen hebben geen goede actieradius.

Mijn vraag is, minister, wat u dan wel gaat doen om al die miljoenen automobilisten die zich geen dure elektrische wagen kunnen veroorloven, te compenseren voor en te vrijwaren van uw desastreuse beslissing.

De voorzitter: De heer Vandaele heeft het woord.

Wilfried Vandaele (N-VA): Er zijn toch een aantal belangrijke elementen.

Eén, hier wordt een kader geboden. De gemeenten beslissen zelf, collega, of zij daar gebruik van maken of niet. Dat is een beslissing van de gemeente, niet van deze Vlaamse Regering of dit parlement.

Twee, het is natuurlijk wel een stimulans voor de steden met een slechte luchtkwaliteit om de omslag naar elektrificatie te maken.

Drie, we moeten zien wat de toekomst brengt. De toekomst zal aantonen wat haalbaar is en wat niet en hoever we op dat moment staan. Ik zie eigenlijk weinig redenen tot paniek in deze fase.

De voorzitter: De heer Bex heeft het woord.

Stijn Bex (Groen): Collega's, weten jullie nog wel dat er in het nieuws kwam dat er een enorm slechte luchtkwaliteit is in verschillende van onze steden? Mensen – ik weet niet of jullie dat beseffen, collega's van het Vlaams Belang – sterven daarvan. Je moet daar iets aan doen. Het is een goede zaak dat de Vlaamse Regering perspectief biedt door te zeggen wat binnen zeven, acht of twaalf jaar nog zal kunnen. Dan bereid je mensen voor op die transitie, waarover jullie zeggen dat we niet te veel inspanningen moeten doen omdat de technologie wel zal zorgen dat we ons kunnen aanpassen. En dan komt u, op het moment dat er iets gebeurt, roepen dat de technologie niet klaar zal zijn. Wat is het nu eigenlijk?

Minister, wij vinden dit een goede maatregel. Het creëert duidelijkheid. Maar we vinden dat, als de Vlaamse Regering a zegt, ze ook b moet zeggen. U moet ook investeren in alternatieven en in, bijvoorbeeld, openbaar vervoer. Dat benadrukken we hier altijd weer opnieuw, maar deze Vlaamse Regering doet dit niet.

Ik heb, tot slot, nog een vraag. We hebben vandaag vooral over de wagens gesproken. In het Brusselse Hoofdstedelijk Gewest is er ook een uitdoofscenario voor bromfietsen, waarvoor een zeer goed elektrisch alternatief voorhanden is. Hoe staat het daarmee in Vlaanderen?

De voorzitter: De heer De Roo heeft het woord.

Stijn De Roo (cd&v): Minister, er is ongerustheid in de Gentse en de Antwerpse regio over de aankondiging rond de lage-emissiezone. De lokale besturen hebben beslist om die in te voeren om de luchtkwaliteit te verbeteren. De uiteindelijke doelstelling is om nergens een lage-emissiezone nodig te hebben.

De Vlaamse Regering heeft, zoals u zei, in oktober 2022 een aantal belangrijke wijzigingen goedgekeurd die de lage-emissiezone wat socialer maken. Denk aan de uitbreiding van het sociaal tarief voor personen met een handicap en voor mantelzorgers. Toch is het niet voor iedereen evident om de overschakeling naar een minder vervuilende vorm van mobiliteit te maken, zeker als het over de wagen gaat.

In Gent is er een slooppremie om de meest kwetsbare inwoners te ondersteunen, maar zelfs die schiet tekort voor hen die echt een wagen nodig hebben. Het is een moeilijke evenwichtsoefening.

Minister, ik heb dezelfde vraag als collega Bex. Er is in het huidige kader nog een grote tekortkoming, en dat betreft het feit dat brommers niet zijn opgenomen. Vooral de tweetaktmotoren zijn zeer vervuilend. Steden zijn vragende partij om ook die te kunnen bannen. Hoe wilt u die vervuilende brommers weren uit de lage-emissiezone?

De voorzitter: De heer Tobback heeft het woord.

Bruno Tobback (Vooruit): Minister, een LEZ moet dienen om vervuiling uit de stad te houden, maar ze moet niet dienen om mensen uit de stad te houden, en al zeker niet op basis van de prijs van de auto die ze kunnen betalen.

In die zin is het wel zeer opvallend dat u in uw antwoord terugging naar de prijs van auto's. U zei dat het afhankelijk zal zijn van de vraag of er voldoende laadpalen en voldoende elektrische wagens zullen zijn om te zien of het kan. U hebt geen woord gezegd over de mogelijkheden en de investeringen en de noden van openbaar vervoer. In elke stad in Europa waar men de auto's heeft geweerd maar de mensen heeft toegelaten, is dat gebaseerd op een verregaande investering in alternatieven zoals openbaar vervoer. Op dat vlak hebben noch het huidige Antwerpse stadsbestuur – of het vorige, dat eigenlijk deze beslissing

genomen heeft – noch de Vlaamse Regering een geweldig palmares. Er komen niet veel alternatieven bij. Ik wil dus oproepen om daar meer aandacht voor te hebben en ervoor te zorgen dat iedereen zich op de goedkoopst mogelijke en meest comfortabele manier via het openbaar vervoer in een stad kan bewegen vooraleer men begint met deuren dicht te doen en vooral de zwaksten eruit te houden. (*Applaus van Hannelore Goeman*)

De voorzitter: De heer D'Haese heeft het woord.

Jos D'Haese (PVDA): De luchtkwaliteit in steden moet absoluut beter, zeker nu mensen door de hoge energiefacturen hout beginnen te verbranden. Dat kun je 's avonds heel goed ruiken. Maar dat de lage-emissiezone daaraan bijdraagt, kan niemand aantonen, want daar zijn eigenlijk geen cijfers over.

Wat wij vooral nodig hebben, is minder auto's in onze steden, en dus beter openbaar vervoer. Maar net dat openbaar vervoer is in crisis na jarenlange besparingen door de N-VA. Minister Demir, u vindt dat we binnen twaalf jaar alleen nog met een elektrische auto in een lage-emissiezone binnen mogen. Weet u hoeveel mensen vandaag al zo'n elektrische auto kopen? 3 procent! Mensen kunnen dat gewoon niet betalen, minister. U kunt rustig in die lage-emissiezone binnen, met een dienstwagen en 2000 euro per maand aan leasingkosten, op kosten van de belastingbetaler. Wij betalen wel. Maar mensen die geen geld hebben om zo'n dure elektrische wagen te kopen, wat moeten zij doen? Met paard en kar rijden? Of stelt u voor dat zij helemaal niet meer naar de stad gaan?

U zegt: "Ik maak maar een kader, en de steden en gemeenten kunnen zelf kiezen wat ze doen." Bevestigt u hier dat Antwerpen en Gent niet verplicht zijn om die verstrenging door te voeren in 2026, 2031 en 2035? (*Applaus van Lise Vandecasteele*)

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhal Demir: Ik verplicht juist niets. Zowel de stad Antwerpen als de stad Gent hebben zelf de LEZ-zone ingevoerd. Ze kunnen ook zelf beslissen. De Antwerpse democratie en de Gentse democratie kunnen in de gemeenteraad beslissen dat ze uit de LEZ-zone stappen. Ik verplicht niemand. Ik verplicht geen enkel lokaal bestuur. Wat wij doen vanuit de Vlaamse Regering, is een uniform kader maken. Ik denk dat dat de logica zelve is. Stel dat er een wirwar ontstaat waarbij het ene bestuur een kader invoert, en een ander bestuur doet dat ook, dan krijg je kakofonie. Ik denk dus dat het logisch is dat er een uniform kader is, en ook dat we een verstrenging al hebben uitgesteld. We hebben ook beslist dat we het socialer gaan maken. Er zitten uitzonderingen, zoals voor mantelzorgers of mensen met handicap. We hebben ook gezegd dat we investeren in alternatieven want, beste heren en dames van de oppositie, zeggen dat er niet wordt geïnvesteerd in alternatieven klopt niet. Collega Somers en collega Peeters gaan recordbedragen investeren in fietsinfrastructuur. Dat gaat over honderden miljoenen euro's. In het vorige LEZ-kader stond ook dat De Lijn oude bussen in het stadscentrum mocht laten rijden. Die uitzondering hebben we afgeschaft. Collega Lydia Peeters maakt er werk van om ook te investeren in propere bussen voor het openbaar vervoer.

Het debat moet correct worden gevoerd. Men moet niet doen alsof wij van alles gaan verplichten. Neen, wij verplichten niet, mijnheer Claes en leden van de oppositie. Wij voorzien het kader. De lokale besturen, de gemeentes beslissen of ze daarop intekenen of niet. Zij kunnen beslissen dat ze het afschaffen. Collega Tobback, sta mij toe om te zeggen dat dat qua hypocrisie toch wel top was! U bent in Antwerpen met een partijprogramma naar de kiezer gegaan waarin u zei dat er tegen 2030 geen wagens met diesel- of benzinemotoren meer binnen mochten. In 2030! (*Opmerkingen van Jos D'Haese en Bruno Tobback*)

En nu zo de schijnheilige komen uithangen, dat gaat toch wel wat te ver, vind ik. *(Opmerkingen van Hannes Anaf en Bruno Tobback)*

Ja, mijnheer Anaf, u vindt het niet leuk dat ik dat zeg. Maar het staat in uw partijprogramma! U bent zo in Antwerpen naar de kiezer gegaan, en nu gaat u zeggen dat u dat allemaal veel te streng vindt. Neen, ik ben zelfs soepeler: ik spreek over 2031 en 2035. Als het van Vooruit had afgehangen, beste Antwerpenaren, dan was het 2030 geweest. Dat staat in uw partijprogramma.

En als u vanuit Vooruit dan toch vindt dat dat allemaal niet kan – want ik heb verschillende optredens van de schepen gezien –, schaf het dan af. De gemeenteraad beslist daarover, de gemeenteraad in Gent kan beslissen om het af te schaffen. *(Opmerkingen bij Vooruit)*

Dus stop gewoon met op tv de hypocriet uit te hangen en te zeggen dat u dat allemaal niet ziet zitten. Hier is het partijprogramma, Bruno Tobback, hiérmee bent u naar de Antwerpenaar gegaan: 2030. *(Minister Zuhal Demir houdt een document omhoog. Applaus bij de N-VA)*

Collega's, tot slot heb ik nog een aantal opmerkingen. Ten eerste, collega De Roo, uit evaluatie is gebleken dat die slooppremie een goed flankerend beleid was. Dat kwam daar heel duidelijk uit naar voren. Ten tweede, collega Bex, wat de brommers betreft, hebben we beslist dat collega Lydia Peeters dat meeneemt in de hervorming rond de stadsdistributie. Ten derde herhaal ik dat dit een eerste voorstel is waarover we in oktober hebben beslist. We gaan nu naar de verschillende raden en adviesraden. Er zullen nog verschillende adviezen binnenkomen.

Mijnheer Claes, u hebt de ambitie om te besturen. In elk interview van jullie dat ik lees, komt dat naar voren. Kom dan af met voorstellen! Ik sta daarvoor open, zolang we die luchtkwaliteit kunnen verbeteren voor de Vlaming. Want het gaat ook over gezondheid. Als er zeventuizend Vlamingen sterven vanwege een slechte luchtkwaliteit, dan vind ik wel dat we iets moeten doen. En dan sta ik open voor alle soorten van maatregelen, het maakt mij niet uit. Kom met maatregelen en ik wil daar dan gerust naar kijken. *(Applaus van Rita Moors)*

De voorzitter: De heer Claes heeft het woord.

Bart Claes (Vlaams Belang): Minister, het is duidelijk. U wilt het verkiezingsprogramma van sp.a Antwerpen uitvoeren, maar dan met een jaartje vertraging. Het wordt duidelijk. Uw beslissing zal een impact hebben op miljoenen automobilisten. Dat is rampzalig.

En het wordt helemaal duidelijk. U wilt de auto's weg, u wilt de boeren weg, u wilt het Vlaams Belang weg. Minister, u bent geen nationalist, u bent een globalist. U hebt geen eigen beleid, u voert gewoon uit wat er wordt beslist in Straatsburg en Davos. *(Opmerkingen bij Groen en Vooruit en van Willem-Frederik Schiltz)*

En dat is niet in het belang van onze eigen bevolking; dat is in het belang van een nieuwe mondiale elite die helemaal niet wil dat de gewone burger nog een eigen wagen heeft. Maar, minister, uw collega Ben Weyts is gestruikeld over de kilometerheffing, en u zult struikelen over die lage-emissiezone.

Mijn partij, het Vlaams Belang, is altijd duidelijk geweest: die pestbelasting had er nooit, nooit mogen komen. Alleen mijn partij heeft dat gezegd.

Mijn finale oproep aan u, minister, is: u moet die lage-emissiezone niet verstrengen, u moet die afschaffen. *(Applaus bij het Vlaams Belang)*

De voorzitter: De actuele vraag is afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Sam Van Rooy aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over de uitbreiding van het Europese emissiehandelssysteem (EU ETS) naar de verwarming van gebouwen en vervoer

ACTUELE VRAAG van Björn Rzoska aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over de Vlaamse obstructie bij de Europese klimaatambities

De voorzitter: De heer Van Rooy heeft het woord.

Sam Van Rooy (Vlaams Belang): Voorzitter, lieve collega's van het Vlaams Belang, ambtsgenoten, minister Demir, de Europese Unie is nooit een deel van de oplossing, maar altijd een deel van het probleem of zelfs de oorzaak van het probleem. De EU is antidemocratisch, pro-immigratie, pro-diversiteit, en last but not least is de EU-klimaathysterisch en CO₂-dogmatisch.

De afgelopen decennia hebben de traditionele beleidspartijen België en Vlaanderen tot slaaf gemaakt van deze Europese Unie. Naast de Vivaldiregering loopt ook deze Vlaamse Regering slaafs aan het handje van de klimaathysterische Europese Unie. En dus staat niet het verlagen van de facturen en de welvaart van on-ze mensen op nummer één, maar wel de fanatieke, obsessieve, roekeloze CO₂-uitstootreductie. Terwijl de rest van de wereld alleen maar meer CO₂ uitstoot, zouden we hier in het kleine Europa en in het nog veel kleinere Vlaanderen razendsnel en koste wat het kost zogenaamd klimaatneutraal moeten worden.

Inderdaad, koste wat het kost, want de EU wil nu de verwarming van woningen, van gebouwen, autorijden voor de gewone burgers en vervoer voor iedereen en voor bedrijven nóg duurder maken. Door de uitbreiding van het zogenaamde CO₂-uitstoothandelssysteem naar burgers en bedrijven zullen tankbeurten en energiefacturen op jaarbasis nog eens honderden euro's duurder worden. Alsof het leven nog niet duur genoeg is voor de hardwerkende Vlamingen.

Mijn conclusie luidt: na de oerdomme, peperdure kernuitstap, na de roekeloze miljardeninvesteringen in zonnepanelen en windmolens en na de invoering van het onrechtvaardige capaciteitstarief, is deze nieuwe platte CO₂-belasting de zoveelste slag in het gezicht van de hardwerkende, maar helaas verarmende Vlaming.

Minister, mijn vraag is evident. Hoe wilt u, hoe wil deze Vlaamse Regering, deze nieuwe CO₂-belasting voorkomen? (*Applaus bij het Vlaams Belang*)

De voorzitter: De heer Rzoska heeft het woord.

Björn Rzoska (Groen): Dank u wel, voorzitter. Collega's, minister, ik denk, en met mij velen, dat het zeer uitdagende tijden zijn voor politici die beleidsbeslissingen moeten nemen. Het is niet zo evident om vandaag een robuust en sterk klimaatbeleid te voeren. Het is een van de grootste uitdagingen waarvoor we staan, zeker in een periode van oorlog en van allerhande nationale en internationale spanningen.

Minister, Europa tracht, en in mijn ogen terecht, daar een voortrekkersrol in te spelen en probeert al jarenlang, en het is goed dat beleidsmakers op allerlei niveaus die urgentie ook voelen, een robuust en een stevig en degelijk klimaatbeleid uit te rollen, in overleg met de lidstaten, in overleg met het Europees Parlement. Maar ik stel vast dat, keer op keer, de Vlaamse Regering die klimaatdoelstellingen, zowel op Belgisch als op Europees niveau, saboteert. U saboteert ze en maakt ze eigenlijk onmogelijk. U maakt ze onmogelijk op een relatief perverse manier. U zorgt ervoor dat de Belgische onderhandelaars aan tafel

komen zonder enig mandaat. Zij moeten zich onthouden en kunnen aan tafel niet als volwaardige gesprekspartners gesprekken voeren. Zij zitten als een soort van lame ducks aan de Europese beslissingstafels.

Ik moet eerlijk zeggen, minister, dat ik dat niet begrijp. Ik begrijp de Vlaamse Regering daarin niet. Waarom zorgt zij er niet voor dat diegenen die in Europa voor ons aan tafel zitten, met een stevig mandaat kunnen onderhandelen in plaats van dat ze niets kunnen zeggen? Mijn vraag voor u is duidelijk, minister. Waarom saboteert u, en waarom saboteert de Vlaamse Regering, eigenlijk de internationale positie van België in Europa? (*Applaus bij Groen*)

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhail Demir: Dank u, collega's, voor die zeer belangrijke vraag. Ik wil misschien toch eerst meedelen dat we, vanuit België, ook een voortrekkersrol spelen. Op Belgisch niveau zijn we de enige regio die de energiebesparingsdoelstelling haalt, mijnheer Rzoska, en binnen Europa zijn we de enige regio die een renovatieplicht voor woningen heeft ingevoerd. Vlaanderen alleen, mét een sociaal beleid. We hebben toen gezegd dat we 1 miljard euro gingen vrijmaken. Dus zeggen dat we geen klimaatbeleid voeren, is toch nog iets anders. Ik kan daar niet mee leven. Wij voeren een klimaatbeleid maar we willen wel geen sociaal bloedbad.

Dat was ook de reden waarom we al in november 2021 dit standpunt hadden ingenomen en dat we vanuit Vlaanderen hadden aangegeven dat we fundamentele problemen hadden met het invoeren van zo'n koolstoftaks op woningen en op transport. We hebben ook bilateraal met het kabinet van Timmermans overlegd. We saboteren niets, mijnheer Rzoska.

U weet maar al te goed, net zoals iedereen hier in het parlement, hoe moeilijk het vandaag is voor de Vlaming om zijn huis op te warmen, en zijn auto met diesel of iets anders vol te gooien en hoeveel geld dat dat kost. Dat heeft te maken die internationale prijzen. Wij vinden het geen goed idee om daar vanuit Europa nog een koolstoftaks bovenop te doen. Dat heeft niet met sabotage te maken, mijnheer Rzoska. Dat heeft met democratie te maken. Er is een Vlaamse meerderheid; er is een standpunt ingenomen en we hebben dat standpunt ook verdedigd. Meermaals. Dat komt ook niet uit de lucht vallen. Dit is al meer dan een jaar het standpunt van de Vlaamse Regering. We hebben dat ook op verschillende niveaus gebracht. Wallonië had trouwens ook diezelfde bezorgdheid, namelijk dat het niet tot koopkrachtvermindering mag leiden.

Hier zijn partijen in het parlement die het altijd over koopkracht hebben en over het feit dat mensen maar moeten betalen en betalen. De mensen zouden met deze taks betalen. Dat is de reden waarom wij gezegd hebben dat wij dit geen goed idee vinden. Wij hebben dat ook op Belgisch niveau gebracht. Wij hebben de collega's, minister Zakia Khattabi en minister Tine Van der Straeten, daar niet van kunnen overtuigen, maar in Vlaanderen is er een Vlaamse meerderheid die dit systeem niet goed vindt. Ik hoop dat men dit toch nog zal aanpassen. We gaan dat ook wel proberen te doen. Er komt ook een Frans Timmermans-fonds, zoals ik dat noem. Maar dit gaat toch netto kosten aan de Vlaming. We gooien eerst centen in het fonds, dan gaan er eerst miljoenen richting Oost-Europa, en dan zal er iets op Belgisch niveau komen. En dan is de vraag wat het bedrag is dat Vlaanderen gaat krijgen van wat op Belgisch niveau komt.

Ik vind het systeem dus gewoon niet correct. Ik vind het systeem niet rechtvaardig. Ik vind het systeem vooral ook niet democratisch, inderdaad, ten aanzien van al die werkende, alleenstaande, gepensioneerde Vlamingen die het al bijzonder moeilijk hebben. We vinden het systeem van de koolstoftaks niet goed. Dat is de reden geweest waarom we hebben gezegd dat niet te zien zitten. Wij

doen echter verder met ons klimaatbeleid. Wij zijn voortrekkers op diverse fronten en we blijven dat ook, maar zonder een sociaal bloedbad, want nogmaals, de mensen mogen niet de indruk hebben dat het klimaat geld kost. Met zo'n koolstoftaks zullen ze die wel hebben, en dan beginnen ze er al niet aan. Dat moesten we eigenlijk het koste wat het kost vermijden, vind ik. Wij moesten de harten veroveren. We moesten de mensen doen nadenken om die CO₂ naar beneden te halen. Door zulke voorstellen is het eigenlijk helemaal terug naar af.

De voorzitter: De heer Van Rooy heeft het woord.

Sam Van Rooy (Vlaams Belang): Ik wil toch eerst zeggen dat de N-VA dat belachelijke principe van CO₂-uitstoothandel gewoon mee heeft goedgekeurd, net zoals de lage-emissiezone in Antwerpen. Nu komt dat natuurlijk in ons gezicht terecht. We zitten midden in een loodzware energiecrisis, een loodzware economische crisis. Mensen zitten letterlijk in de kou, laten hun auto aan de kant staan, kunnen hun winkelkar niet meer betalen en nota bene nu, voor de kerstperiode, komen de eurofiele Vivaldipartijen met een nieuwe belasting, waardoor de mensen nog eens honderden euro's meer zullen moeten betalen. Mevrouw Demir, u haalt het aan: vervolgens kan er dan worden gesmeekt bij de EU om wat centjes te krijgen, een aalmoes uit dat zogenaamde sociaal klimaatfonds, wat natuurlijk gewoon weer een zoveelste groen-rode herverdelingsmachine is van de EU, waardoor Vlaanderen inderdaad honderden miljoenen euro's zal mislopen, die naar het buitenland zullen vloeien. Onze middenklasse zal dus alweer bloeden. De eurofiele klimaathysterici, en dat zijn de meeste politici in dit halfroond, belasten de Vlaamse middenklasse kapot, en daartegen zullen wij van het Vlaams Belang ons blijven verzetten. *(Applaus bij het Vlaams Belang)*

De voorzitter: De heer Rzoska heeft het woord.

Björn Rzoska (Groen): Minister, ik moet eerlijk zeggen dat ik het niet zo goed begrijp. Die bezorgdheid rond sociaal klimaatbeleid, ik denk dat zowat iedereen die deelt. Ook mijn federale collega's delen die. Je zou perfect met België een onderhandelingsmandaat op tafel kunnen leggen en sterk laten verdedigen dat net daarop gaat werken. Het is immers niet zo dat je klakkeloos moet overnemen wat Europa voorschrijft. Je kunt ook eigen beleid daartegenover zetten.

Minister, het wordt nog veel erger. Waarom gebruik ik het woord 'sabotage'? Een onderdeel van de Green Deal is REPowerEU, onderhandeld door uw partijgenoot Johan Van Overtveldt op Europees niveau. Op zijn socialemediakanalen triomfeerde hij, zei hij: "Lang onderhandeld, zeer goed akkoord." Wat gebeurt er? Vanuit Vlaanderen remt u af. U knalt het eigenlijk weg. U zegt op Vlaams niveau niet akkoord te gaan met het akkoord dat is gemaakt. Dat betekent dat België zich dus zal moeten onthouden. Uw partijgenoot onderhandelt Europees en u zegt vanuit Vlaanderen: "Niet goed genoeg, weg ermee." Minister, u doet het voor de tribune. U saboteert voor de tribune. Veel erger, collega's van cd&v en Open Vld, de minister zet België buitenspel, maar probeert wel als eerste een goal te scoren vanuit buitenspel. 'Il faut le faire.' *(Applaus bij Groen)*

De voorzitter: Wie sluit er zich graag aan?

Mijnheer Bothuyne, u bent terug bij de cd&v-fractie.

De heer Bothuyne heeft het woord.

Robrecht Bothuyne (cd&v): Ik ben terug waar ik hoor, namelijk binnen de mooiste fractie van dit huis. *(Applaus bij cd&v)*

Met dank voor de gastvrijheid van de collega's van de N-VA.

Minister, we hadden inderdaad een gezamenlijk standpunt over de hervormingen die Europa voorstelt rond ETS (emissions trading scheme). Daar was wel een en ander aan op te merken, ook wat ons betreft. Alleen zijn er een aantal uitspraken uit uw mond die mij wat vreemd lijken. Vorig jaar hebt u in dit parlement nog gezegd een voorstander te zijn van een verschuiving van lasten weg van dragers van fossiele energie naar elektriciteit. Dat is logisch, want we willen een energietransitie die haalbaar en betaalbaar is voor de Vlamingen en voor de Vlaamse bedrijven. Dan moeten we ervoor zorgen dat wie warmtepompen installeert, wie rijdt met een elektrische auto goedkopere elektriciteit kan krijgen. Dat betekent natuurlijk een verschuiving naar dragers van vervuilende energie. Daarmee was u het hier, in dit parlement helemaal eens.

Dat is exact wat Europa voorstelt. Dat is exact wat Europa samen met u wil doen. Dan is het wat vreemd om persberichten te moeten lezen waarin staat dat alleenstaanden daarvan het slachtoffer zouden moeten zijn. Wie bepaalt op welke manier men zal bijdragen aan de energietransitie? Dat bent u. De Vlaamse Regering, wij samen hier in dit parlement zullen dat bepalen. Daar kunnen we de middelen van Europa voor gebruiken. Minister, de vraag is dus heel eenvoudig. Er komt 1,7 miljard euro naar ons land, alleen al uit dat Sociaal Klimaatfonds. Hoe wilt u die besteden en op welke manier wilt u ervoor zorgen dat de energietransitie haalbaar en betaalbaar is voor de Vlaming?

De voorzitter: De heer Tobback heeft het woord.

Bruno Tobback (Vooruit): Minister, als mensen zich vandaag blauw betalen aan verwarming en aan verlichting in hun woning, dan is het omdat fossiele brandstoffen peperduur zijn door toedoen van speculatie, van een oorlog en van het feit dat we ze allemaal moeten invoeren uit twijfelachtige regimes. En ook omdat de meeste mensen niet de middelen hebben om investeringen in hun eigen woningen te doen, waardoor ze die fossiele brandstoffen niet meer nodig zouden hebben: eigen energieproductie, warmtepompen, noem maar op. Dat gaat niet over klimaatbeleid. Dat heeft er op zich niets mee te maken: ook zonder klimaatbeleid zouden die oorlog en de problemen met fossiele brandstoffen er zijn. Dan moet het mij toch van het hart dat u op een heel rare manier een bocht maakt door dat te wijten aan klimaatbeleid.

En ten tweede, deze Vlaamse Regering blijft tekortschieten waar zij ervoor moet zorgen dat de mensen deze alternatieven wél hebben. We hebben er vanochtend nog een discussie over gehad. Ik blijf het heel bizar vinden dat u ongevraagd klaarstaat met een valies vol miljarden euro's om in Nederland kerncentrales van een andere regering te subsidiëren, maar blijkbaar niet het geld hebt om mensen die zelf de centen niet hebben, te helpen om die warmtepompen, die isolatie, die alternatieve energie bij zich thuis binnen te halen en zich niet meer blauw te betalen voor de volgende twintig of dertig of veertig jaar. Eigenlijk bent u het geld naar de verkeerden aan het dragen, terwijl onze mensen het nodig hebben om hun eigen woning goedkoop te kunnen verwarmen en verlichten. Waar wacht u op, minister? *(Applaus bij Vooruit en van Chris Steenwegen)*

De voorzitter: De heer Schiltz heeft het woord.

Willem-Frederik Schiltz (Open Vld): Collega's, elke keer wanneer er hier zo'n discussie losbarst over Europese doelstellingen en klimaatbeleid, merk je dat het een strijd in twee 'vitessen' is. We willen wel klimaatbeleid, maar het mag niets kosten en we moeten opletten voor si en la. Het wordt tijd dat we aan mensen ook eens beginnen uit te leggen wat een klimaatbeleid voor Vlaanderen kan betekenen.

Mijnheer Van Rooy, als u denkt dat het ons nooit veel zal kosten door onze kop in het zand te steken en te zeggen dat we fossiele brandstoffen moeten blijven stoken, dan maakt u de mensen blaasjes wijs.

Als wij ooit onze kinderen en onze bevolking vooruitzicht op welvaart willen geven, zullen wij moeten nadenken over welke economie wij willen. Een economie waarbij iemand die iets vuilmaakt betaalt om het op te kuisen, dat is een economie waar ik achter sta. Maar we moeten er natuurlijk wel voor zorgen – u hebt gelijk, minister – dat die omslag betaalbaar is, dat ook mensen die weinig geld hebben daarvan kunnen profiteren. Dat is de uitdaging, niet de doelstellingen die Europa stelt, niet omdat Europa eindelijk de moed heeft om een taxshift in te zetten. De vraag is: op welke manier kunnen wij vanuit Vlaanderen een economie bouwen die de vervuiler bestraft en die ook de portefeuille van wie het goed doet voor het klimaat, vooruithelpt, zodat eenvoudige, bescheiden mensen en eenvoudige bedrijven van bij ons daar voordeel bij kunnen hebben. Als wij de klimaatrein missen, missen wij elke kans op economische welvaart voor onze kinderen (*Applaus bij Open Vld*)

De voorzitter: De heer D'Haese heeft het woord.

Jos D'Haese (PVDA): Als er één regering is die de klimaatrein volledig mist, dan is het natuurlijk wel deze regering. Minister, ik ben het er totaal niet mee eens als u zegt dat u een klimaatbeleid voert. U voert een klimaat-non-beleid. Dat gaat onze samenleving onwaarschijnlijk veel kosten.

Maar dat de uitbreiding van emissiehandel naar burgers een ongelooflijk slecht idee is, daar ben ik het wel volledig mee eens. Dat is een zeer slecht idee. De Europese Unie wil een koolstoftaks voor iedere molecule die wij uitstoten door ons te verwarmen of ons te verplaatsen. Dat vind ik echt waanzinnig. Ik heb er geen ander woord voor. Er is nog nooit zoveel steenkool opgestookt als dit jaar. Wij zijn het niet die die steenkoolcentrales aanzetten, het zijn de grote energiemultinationals die ze volle bak laten draaien. Wie mag er betalen? De mensen die vandaag al hun energiefactuur niet kunnen betalen. Europa heeft het internationale treinverkeer kapot geliberaliseerd. En wie zal er binnenkort mogen betalen als ze met de auto op vakantie gaan? De mensen die daardoor de trein niet meer kunnen nemen.

Minister Demir, ik steun u als u zegt dat dat een slecht idee is, maar u begint toch een beetje op de nieuwe cd&v te lijken. Enerzijds vindt u dat Europese beleid dat de mensen doet betalen een slecht beleid, anderzijds doet u met de LEZ's hier in Vlaanderen net hetzelfde. Wat zal het nu zijn, minister? Gaat u dat soort kosten doorschuiven naar de mensen, of gaat u kiezen voor investeringen in openbaar vervoer, in isolatie en in hernieuwbare energie? (*Opmerkingen van Stijn Bex*)

De voorzitter: De heer Gryffroy heeft het woord.

Andries Gryffroy (N-VA): Ik keer even terug naar de essentie van deze discussie. De essentie van deze discussie is de vraag of wij als Vlaamse regio aanvaarden dat er twee trappen boven ons iets beslist wordt waaraan wij niets te zeggen hebben, niets, collega Rzoska. In de visienota van juni 2021, opgemaakt door de Vlaamse Regering, werd heel duidelijk berekend dat dit, bij een prijs van ongeveer 100 euro per ton CO₂, voor een gemiddeld gezin 400-500 euro zal kosten. Dat gaat dan naar een pot. Dan wordt die pot herverdeeld. Daarvan komt een deeltje terug naar ons, op het Belgisch niveau. En dan moeten we bekijken wat wij daar nog van terugkrijgen. Dat noem ik dus herverdelen. En dat is niet het beleid dat wij willen. Wij willen inderdaad een directe impact hebben en anderen niet laten bepalen wat wij moeten doen.

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhal Demir: Dank u voor de verschillende tussenkomsten. Ik zal beginnen met de tussenkomst van het jongste parlementslid. Ik denk dat dat Jos D'Haese is. (*Opmerkingen*)

Collega D'Haese, ik heb geen enkele LEZ ingevoerd. U zegt dat ik een lage-emissiezone ingevoerd heb, maar ik heb er geen ingevoerd. Ik heb er ook geen opgelegd. De enige die dat kan doen, is een gemeenteraad. U moet zich dus wenden tot de Antwerpse of Gentse gemeenteraad. Ikzelf heb er geen enkele ingevoerd. Wij maken gewoon een uniform kader voor lokale besturen die het willen invoeren.

Ten tweede heb ik ook nooit gezegd, collega's, dat een klimaatbeleid geen geld zal kosten. We hebben wel altijd gezegd dat we gaan proberen om maximaal een flankerend beleid te voeren, en dat hebben we gedaan, bijvoorbeeld op het vlak van renovatie en isolatie. Dat is ongezien: daar hebben we deze legislatuur 1 miljard euro voor vrijgemaakt. Er komen ook veel aanvragen. *(Opmerkingen)*

Deze legislatuur werd in totaal inderdaad 1 miljard euro gemobiliseerd, met de renteloze kredieten en alles erbij. Dat is het volledige budget, collega's, en dat is goed. Heel veel mensen doen ook een aanvraag. En het is ook wel nodig. We hebben bijvoorbeeld ook een energiebesparing gedaan. Onze renovatiestrategie is de tweede beste van Europa. Wij zijn de enige regio die een renovatieplicht heeft ingevoerd, en niet omdat ik dat plezant vind, integendeel, maar wel omdat ik me ervan bewust ben dat we stappen voorwaarts moeten zetten. Ik vind wat hier gezegd werd wel heel hypocriet. We hebben een zonnepanelenverplichting ingevoerd: we hebben aan bedrijven die veel energie verbruiken opgelegd om zonnepanelen te leggen. Als we kijken naar hernieuwbare energie, zitten we in de top 3 wat zon betreft en in de top 5 wat windenergie betreft. Er werd gezegd dat wij niets doen maar daar ben ik het helemaal niet mee eens. Wij nemen heel veel beslissingen maar wij proberen dat wel maximaal te ondersteunen, te flankeren, zodat het ook nog betaalbaar wordt voor heel veel gezinnen.

Collega Tobback, ik heb 0 euro overgedragen. Juist of niet? *(Opmerkingen van Bruno Tobback)*

Hoeveel euro heb ik beloofd? Hoeveel euro heb ik overgedragen? U moet correct zijn. U moet juist zijn. Maar uw partij heeft 20 miljard euro rechtstreeks in de energiefactuur gestoken, ja, in de vrije factuur. We kennen ze allemaal, we gaan die discussie niet opnieuw voeren. Maar er is 20 miljard euro naar subsidies voor hernieuwbare energie gegaan. En nu wilt u inderdaad het geld van de Vlamingen teruggeven aan Frans Timmermans. Ik neem daar akte van. U bent daar voor. U bent voorstander van deze uitbreiding. Wij zijn daar geen voorstander van, collega's. Want een verschuiving van lasten, collega Bothuyne, betekent niet dat er een extra koolstoftaks moet komen. We hebben met de Vlaamse Regering ook een aantal beslissingen genomen. Denk bijvoorbeeld maar aan de premies die men normalerwijze krijgt voor een aardgas aansluiting. Dat is niet tof, niet leuk, want normalerwijze krijgen mensen die van stookolie of van een ergere vorm van energie overschakelen naar gas daar een premie voor. Wij hebben beslist om dat niet meer te doen. Dat is niet leuk, maar we hebben beslist om geen premies meer te geven aan fossiele brandstoffen. Dat is een keuze geweest. Dat is wel de shift die we moeten inzetten. Maar een verschuiving betekent niet dat daar nog iets bovenop komt, dat er nog eens een Europese koolstoftaks komt die de Vlamingen gaan moeten betalen, wat naar een Europese pot gaat en dan herverdeeld zal worden. Een groot deel zal naar Oost-Europa gaan want de Oost-Europese landen zijn op die manier afgekocht. Zij waren namelijk geen grote voorstander van wat zich daar afspeelde. Maar daar zal een groot deel naartoe gaan. Van wat er overblijft, gaan wij netto minder binnenkrijgen.

Dan is de vraag nog hoe dat verdeeld zal worden, collega Rzoska. U moet misschien ook eens verder nadenken over het democratisch gehalte van zo'n beslissing. In hoeverre vinden we zo'n beslissing correct? In hoeverre vinden we zo'n beslissing rechtvaardig?

We hebben niet gesaboteerd, zoals collega Rzoska zegt. We hebben wel het standpunt dat we hadden ingenomen, duidelijk gemaakt. Ik kan alleen maar vaststellen dat de Federale Regering daar een ander standpunt over had en dat men het niet eens was met het Vlaamse standpunt.

De voorzitter: De heer Van Rooy heeft het woord.

Sam Van Rooy (Vlaams Belang): Minister, ik merk dat uw standpunten steeds vaker afwijken van die van uw regeringspartners Open Vld en cd&v en van uw wellicht toekomstige regeringspartner Vooruit. Tegelijk laat u in de media geen kans onbenut om op vileine en leugenachtige wijze te schoppen tegen de partij van het gezond verstand, namelijk mijn partij, het Vlaams Belang. *(Gelach bij de meerderheid)*

Vroeg of laat zal die spreidstand – want dat is het – u zuur opbreken. Maar dit terzijde. We hebben vandaag toch weer gezien in dit debat dat dit de manier is waarop de megalomane Europese Unie werkt. Vlaanderen kan zich verzetten, maar uiteindelijk is het de tirannieke EU die bepaalt. De democratie is mordsdood. De Vlamingen zijn geen baas over hun eigen centen. De Vlamingen zijn geen baas over hun eigen beleid. De Vlamingen zijn geen baas over hun eigen toekomst. Laat het dus duidelijk gezegd zijn: voor ons, het Vlaams Belang, moet niet de CO₂-uitstoot drastisch en razendsnel naar beneden maar wel de brandstofprijzen en de energiefacturen van de hardwerkende Vlamingen. *(Applaus bij het Vlaams Belang)*

De voorzitter: De heer Rzoska heeft het woord.

Björn Rzoska (Groen): Minister, als je impact wilt, dan ga je aan tafel zitten en dan ga je onderhandelen met een stevig mandaat. Ik heb hier gehoord dat zowel cd&v als Open Vld dezelfde mening zijn toegedaan. Dat vind ik van belang. Maak een onderhandelingsmandaat zodat je kunt wegen op Europese beslissingen. Minister, in plaats van wild om u heen te schoppen, ook in de media, en mensen zelfs te beledigen en te intimideren met "zelfverklaarde journalisten" enzovoort, zou u beter kijken naar uw eigen standpunten. Dan vind ik het volgende heel bizar. U zegt dan in de media en aan het grote publiek in Vlaanderen dat u dat doet om hen, de kleine, hardwerkende Vlamingen, te beschermen. Ik zou zeggen: zeer goed, maar doe dat dan ook in uw eigen klimaatbeleid. Want ik kan alleen maar vaststellen dat het Klimaatfonds voor een derde naar de 'carbon leakage' voor ExxonMobil en Total gaat, de grote, zware vervuilers en rijke bedrijven, en dat er zelfs nog eens 100 miljoen euro uit het Klimaatfonds naar het bouwshiftfonds gaat, waarmee u ook nog eens de zakken van de projectontwikkelaars gaat vullen. Tot daar dus uw eigen sociaal klimaatbeleid. *(Applaus bij Groen en Vooruit)*

De voorzitter: De actuele vragen zijn afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Gwenny De Vroe aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over de conclusies van de COP15-biodiversiteitstop in Montreal voor het beleid in Vlaanderen

De voorzitter: Mevrouw De Vroe heeft het woord.

Gwenny De Vroe (Open Vld): Minister, ik sta voor u met een positieve vraag, een positief verhaal, want de burgers willen oplossingen, de burgers willen constructivisme. Ik heb als Vlaams parlements lid samen met collega Schauvliege de eer en het genoegen gehad om namens het Vlaams Parlement naar de COP15 over biodiversiteit in Montreal te worden gezonden. Daar werd een historisch akkoord gesloten. Het is heel jammer dat u daar persoonlijk niet op aanwezig

kon zijn. Het was super om dat mee te maken en om mee die onderhandelingen te kunnen voeren en daar gewicht op te kunnen leggen.

Er waren maar liefst een kleine tweehonderd landen vertegenwoordigd. Ik moet heel eerlijk zeggen dat het heel belangrijk is dat ook daar met respect voor elkaar, met respect voor elkaars economie, met respect voor elkaars cultuur werd gesproken.

De biodiversiteits-COP is niet zo bekend als de klimaatop. Die kennen we allemaal. In Parijs werd daarover een belangrijk historisch akkoord gesloten. Nu is dat ook effectief gebeurd in Montreal, collega's, en dat is een positief verhaal, een ambitieus verhaal. Ik denk dat we echt duidelijk mogen stellen dat dat van zeer groot belang is voor de natuur, die voor ons hier in de Vlaamse Regering van belang is voor de biodiversiteit, maar ook zeer belangrijk is, toekomstgericht, voor ieder van ons, collega's, voor onze toekomst, voor onze wereld.

Minister, die doelstellingen – ze stonden ook allemaal te lezen in de krant, u hebt ze al in detail kunnen zien – zijn zeer ambitieus. Ik denk dat we dat mogen stellen. Als je ziet dat er bijna tweehonderd landen aan hebben deelgenomen, kunnen we stellen dat dat een positieve conclusie is.

Mijn vraag naar u toe is dan ook heel eenvoudig, want wij zijn voor een ambitieus beleid in Vlaanderen: welke van die conclusies neemt u mee om het beleid in Vlaanderen toekomstgericht bij te sturen, en nog te verbeteren op biodiversiteitsvlak?

De voorzitter: Collega De Vroe, misschien voor alle duidelijkheid, en u kunt niet van alles op de hoogte zijn, maar het Uitgebreid Bureau heeft heel bewust beslist dat de minister niet naar de bewuste COP mocht gaan, vanwege het feit dat het vorige week begrotingsbespreking was.

Gwenny De Vroe (Open Vld): Vandaar dat ik ook gezegd heb dat ik het jammer vond dat de minister er niet 'kon' bij zijn. Mijn vraagstelling was correct.

De voorzitter: Maar ik zeg het voor iedereen die dat niet weet. De enige fractie die wel voor was, was de Groenfractie. Van Groen mocht je gaan. *(Opmerkingen)*

Je moest wel met de fiets, denk ik.

Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhail Demir: Dank u wel voor de positieve vraag, collega De Vroe. Biodiversiteit is van cruciaal belang. Het gaat over ons ecosysteem. Als ons ecosysteem niet in orde is, dan gaat het ook niet goed met ons allen, dan gaat het niet goed met de diertjes, dan gaat het niet goed met de bestuivers, collega's van het Vlaams Belang. Want zonder bestuivers is er ook geen eten, geen voeding. Dat is de reden waarom we inderdaad vanuit Vlaanderen enorm inzetten op biodiversiteit. We hebben dat vanaf het begin van deze Vlaamse Regering gedaan, en het akkoord van Montreal is eigenlijk een verderzetting van wat wij drie jaar geleden begonnen zijn op Vlaams niveau.

Het beschermen en uitbreiden van de natuur in Vlaanderen gaat als een rode draad doorheen ons beleid. Zo zijn bijna 170.000 hectaren van Vlaanderen afgebakend als Europees beschermd Natura 2000-gebied. Daarnaast liggen er nog eens 100.000 hectare groene bestemmingen. Maar we moeten verder als we die 30 procent willen benaderen. Uiteraard moeten we ook zien dat we natuur in effectieve natuurbescherming omzetten. Aan het begin van de legislatuur zaten we aan 90.000 hectaren. De teller staat nu op 100.000 hectaren. Dus ik hoop dan ook aan het eind van de legislatuur mooi over die 100.000 hectare natuur

die ook beschermd wordt te zitten. Naast het hebben van voldoende natuur, is het ook van belang om gezonde natuur te hebben. Dat is de reden waarom we een stikstofakkoord hebben met een stikstofsaneringsplan, met een natuurherstelplan, want ook dat is cruciaal voor de biodiversiteit.

Het akkoord gaat ook verder, hebben we gezien. Ook de groenblauwe dooradering zit daar fel in, ruimte voor water. Dat is wat we ook in deze Vlaamse Regering doen. Wij steunen in ieder geval hetgeen wat daar in Montreal is overeengekomen, en we proberen dat volop om te zetten in Vlaanderen, omdat we van Vlaanderen houden. Onze omgeving is cruciaal, collega De Vroe. (*Applaus van Willem-Frederik Schiltz*)

De voorzitter: Mevrouw De Vroe heeft het woord.

Gwenny De Vroe (Open Vld): Dank u wel, minister. U weet dat wij wat dat betreft bondgenoot zijn. Ik vond het heel belangrijk om die vraag hier vandaag aan u te stellen, omdat het echt van cruciaal belang is dat we een ambitieus beleid hebben op het vlak van onze natuur in Vlaanderen. Ik vind het heel belangrijk dat we dit met zijn allen, toekomstgericht, nog meer ondersteunen.

Wat ik natuurlijk nog heel graag extra zou willen, en dat is ook het doel van mijn vraag vandaag ... Natuurlijk heeft dit alles een kostenplaatje. Daarnet werd in de discussie over het klimaatbeleid ook heel duidelijk gesteld dat we ervoor moeten zorgen dat die omslag voor iedereen betaalbaar is, en ik denk dat we wat dat betreft in Vlaanderen ook heel zeker een Vlaams actieplan biodiversiteit moeten maken, om voor al die conclusies die gemaakt zijn toekomstgericht nog een extra tandje bij te steken.

Bent u bereid om toekomstgericht nog extra's te voorzien, om extra in te zetten op die omslag van – inderdaad – 7 procent natuurbeheersplannen zodanig dat we niet alleen die 100.000 hectare natuurbeleidsplan behalen in Vlaanderen, maar dat we daar toekomstgericht verder in kunnen gaan? Daarom vraag ik om dit ambitieus beleid toekomstgericht nog extra kracht bij te zetten. (*Applaus bij Open Vld*)

De voorzitter: De heer Steenwegen heeft het woord.

Chris Steenwegen (Groen): Dank voor de vraag. Het is een belangrijke kwestie. Het heeft misschien minder aandacht gekregen, maar het is zeker zo belangrijk. Klimaat en diversiteit zijn trouwens enorm met elkaar gelinkt. Het ene beleid heeft het andere nodig. Minister, u hebt een aantal cijfers genoemd, maar u weet natuurlijk ook dat de cijfers een realiteit verbergen die niet zo rooskleurig is. Onze Natura 2000-gebieden hebben een bescherming, maar die is eigenlijk pover. Dat is geen echte bescherming. Onze groengebieden – die 100.000 hectare op het gewestplan – zijn vaak helemaal geen groengebieden. Die worden vaak voor andere dingen ingezet. Dat is meer een papieren bescherming. Wat blijft er over? Inderdaad, die 90.000 hectare. Dat is een goede zaak. U laat dat ongeveer toenemen met 2000 hectare per jaar. U weet ook dat dat geen bijkomende natuur is. Dat zijn gebieden die bijvoorbeeld door Natuurpunt beheerd worden, maar nog geen officieel beheersplan hebben. Het is belangrijk dat dat er komt, maar dat is nog geen bijkomende natuur.

Bij mij rijst ook de vraag: wat gaat u doen om het ritme van de 7 procent echt beschermde natuur te laten toenemen, nog verder te verstevigen, zodat we toch de doelstelling van die 30 procent zo snel mogelijk kunnen bereiken? (*Applaus bij Groen*)

De voorzitter: Mevrouw Perdaens heeft het woord.

Freya Perdaens (N-VA): Collega, dank voor de vraag. Minister, het akkoord van Montreal benadrukte ook het belang van de groen-blauwe dooradering van dichtbevolkte gebieden. Nu, Vlaanderen is een zeer dichtbevolkt gebied. Ik hoef hier niemand te overtuigen van het belang van de groen-blauwe dooradering en de effecten die dat dan meteen heeft op de mensen. U zet dat al heel erg centraal in uw beleid. Zijn er zaken uit dat akkoord van Montreal met betrekking tot de groen-blauwe dooradering die u meteen ook meeneemt als inspiratie om Vlaams uit te werken als toevoeging op de reeds lopende maatregelen?

De voorzitter: Mevrouw Rombouts heeft het woord.

Tinne Rombouts (cd&v): Collega's, de minister heeft verwezen naar de 30 procent die op wereldniveau naar voren geschoven werd om in bescherming te brengen. Het is belangrijk dat we ook de nodige aandacht hebben voor biodiversiteit in onze omgeving. Minister, op welke manier worden die percentages verdeeld tussen de verschillende landen? Ik heb begrepen dat er vanuit Vlaanderen een voorstel gedaan mag worden. Collega's, we zijn ons er allen van bewust dat we in Vlaanderen in de meest verstedelijkte regio wonen. Minister, ik ben bezorgd als ik de cijfers in de kranten lees. En u verwees er daarnet ook naar dat de interpretatie van bescherming vandaag zeer ruim genomen wordt, maar dat die mogelijk nadien vervolgens ingekrompen of extra aangegeven wordt. Minister, ik vraag om deze oefening zeer grondig en zeer kritisch te maken, met oog voor wat echt haalbaar is voor Vlaanderen. Want wij willen een Vlaanderen dat een welvarende regio is, waar het goed is om te werken en om te leven, maar we willen uiteraard niet in één reservaat alleen overblijven.

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhail Demir: Collega Steenwegen, ter correctie: die 100.000 hectare is niet op papier. Dat komt onder effectief natuurbeheer. Dat wil ik rechtzetten, daar was een misverstand.

Uiteraard gaan we het akkoord goed bekijken. We gaan goed zien wat we daar nog van kunnen overnemen. Drie jaar geleden hebben we een ambitieus beleid ingezet, ook als het gaat over het klimaatadaptatieplan. Daar heeft de Vlaamse Regering ook in september met de begrotingsbespreking over beslist om er de nodige budgetten voor vrij te maken. We hebben bijvoorbeeld de Blue Deal structureel verankerd. De uitvoering van het stikstofplan is daar ook heel belangrijk.

Ik denk ook dat we moeten gaan kijken – want dat staat ook in het akkoord van Montreal – naar het pesticidegebruik in beschermde zones. Dat is iets heel gevoelig waar we naar moeten kijken. Het lijkt me van belang om alle acties goed te bekijken. We moeten dat vertalen naar wat we al wel en nog niet hebben gedaan.

Ik wil ook wel benadrukken dat de natuurbudgetten die zijn vrijgemaakt door deze Vlaamse Regering enorm zijn. We moeten dat geld goed besteden, goed gebruiken. Er is wel een heel grote inhaalbeweging gebeurd op het gebied van natuur en biodiversiteit. We gaan dit moeten verderzetten. Het akkoord van Montreal is waar we al mee bezig zijn. En we zullen er natuurlijk nog een aantal elementen van overnemen. Want, nogmaals: biodiversiteit is belangrijk voor het ecosysteem. Zonder bestuivers is er geen voeding. Het ecosysteem en de biodiversiteit moeten in de eerste plaats in orde zijn, anders is al de rest ook niet in orde.

De voorzitter: Mevrouw De Vroe heeft het woord.

Gweny De Vroe (Open Vld): Minister, ik dank u. We gaan wat dat betreft toekomstgericht samenwerken. Wij als partij vinden internationale en nationale samenwerking wat dat betreft zeer, zeer, zeer belangrijk.

Mijn goede collega minister Van Quickenborne heeft wat de oceanen betreft al in het kader van de internationale Blue Leaders het voortouw genomen om de oceanen extra te beschermen. Het is van zeer groot belang om die banden aan te scherpen en internationale contacten te leggen, zodat we op een ambitieuze manier hier in Vlaanderen ons beleid kunnen verderzetten en extra power en push geven, en dat steeds op een economisch realistische en verantwoorde manier. Dat is van groot, cruciaal belang.

Ik ben ervan overtuigd dat we toekomstgericht wat dat betreft nog heel goed gaan samenwerken. (*Applaus bij Open Vld*)

De voorzitter: De actuele vraag is afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Stijn De Roo aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over het actieplan van de PFAS-opdrachthouder

De voorzitter: De heer De Roo heeft het woord.

Stijn De Roo (cd&v): Voorzitter, minister, vorige week op vrijdag 16 december heeft de PFAS-opdrachthouder (per- en polyfluoralkylstoffen), Karl Vrancken, zijn eindrapport voorgesteld. Het is geen verrassing dat de circulaire systeem-benadering de rode draad is doorheen dit rapport. Het start bij de productie van PFAS-houdende verbindingen. Andere gaan die verbindingen gebruiken en uiteindelijk is het een noodzaak dat we ervoor opletten dat die verbindingen niet in onze omgeving terecht komen. De aanpak bij de bron, bij de productie van die PFAS-verbindingen is dus een cruciale stap.

Ook in de aanbevelingen van de onderzoekscommissie heeft het parlement erop aangedrongen om met Vlaanderen via België aan te sluiten bij de groep van landen in Europa die pleiten voor een uitfasering van PFAS-verbindingen, en om het begrip 'essentieel gebruik' te concretiseren.

Minister, ik heb u daarover ondervraagd in de commissie Leefmilieu en u verwees naar het REACH-dossier (Registratie, Evaluatie, Autorisatie en beperking van Chemische stoffen) over de groepsbenadering van PFAS. In januari 2023, volgende maand dus, zou dit dossier bij Europa worden ingediend. In dat voorstel zouden criteria zitten die een invulling kunnen geven aan de toepassingen die als essentieel gebruik worden beschouwd. We mogen daar niet lichtzinnig over gaan. We kunnen niet zomaar alles verbieden omdat er soms geen alternatieven zijn. We kunnen niet toelaten dat er chemische rampen ontstaan omdat er bijvoorbeeld geen alternatief is voor PFAS-houdend blusschuim, maar we mogen ook niet te soepel zijn omdat we de industrie voldoende moeten kunnen stimuleren om alternatieven te zoeken.

Maar negen maanden na de eindconclusie van de PFOS-onderzoekscommissie is het nog niet duidelijk hoe Vlaanderen de specifieke invulling van dat essentieel gebruik ziet, noch hoe u in overleg zult gaan met wetenschappers, toxicologen, mensen uit de industrie, consumentenorganisaties en dit parlement om tot een gedragen definitie te komen.

Op welke manier zult u komen tot een gedragen definitie van het begrip 'essentieel gebruik van PFAS-producten'?

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhail Demir: Collega, ik wil misschien eerst meegeven dat de opdrachthouder, Karl Vrancken, schitterend werk heeft geleverd, en ook de update heeft gedaan van het actieplan. Dat gaat nu ook naar de adviesraad, om ook hun

input te vragen. Wat het begrip 'essentieel gebruik' betreft: daar verwachten we inderdaad om midden januari naar een voorstel te gaan dat dan uitgebracht zal worden door de initiatiefnemende landen van de REACH-groepsrestrictie.

De Vlaamse hub zal uiteraard ook de laatste insteek geven op de voorstellen die zullen komen vanuit die landen. U weet dat Vlaanderen ook altijd heeft geijverd voor een zo eng mogelijke interpretatie van de notie essentieel gebruik. Het was ook Vlaanderen dat dat op de Europese agenda heeft gezet, en heeft gezegd: daar waar we geen PFAS meer moeten of kunnen gebruiken, laat ons overschakelen op stoffen die veel beter zijn voor onze omgeving, veel beter zijn voor het milieu. En we zien wel dat op het moment dat dat is gebeurd – dat is nu ongeveer een jaar geleden – de industrie ook is beginnen te schakelen. Er zijn alternatieven.

Maar ik begrijp heel goed dat er in sommige gevallen natuurlijk geen alternatief is. Ik denk bijvoorbeeld aan medisch gebruik of hoogtechnologische toepassingen. Dus volgens mij zal dat sowieso onder dat essentieel gebruik vallen, onder die definitie. Maar daar waar we wel alternatieven hebben, vind ik wel dat we die stap moeten zetten, en dat we ook moeten kunnen overschakelen.

Vanaf het moment dat ik het voorstel heb, zal ik uiteraard ook overleggen met de sector, zodat zij ook hun input kunnen geven. Want hoe sneller we de effecten van PFAS kunnen beperken en hoe sneller we de industrie kunnen meenemen naar alternatieven, hoe beter. Maar uiteraard zullen we dat doen via de input, de adviesraden en de bevraging van de sector.

De voorzitter: De heer De Roo heeft het woord.

Stijn De Roo (cd&v): Bedankt. Het is zeker op zijn plaats om de opdrachtgever hier te bedanken voor zijn geleverde werk. Hij heeft er niet enkel voor gezorgd dat er meer kennis werd opgedaan maar ook dat er meer werd overlegd en ook meer werd samengewerkt rond het thema.

Nu, de opdrachthouder heeft vooral crisisbeleid gevoerd. Het komt er nu op aan om dat te gaan vertalen in structureel beleid. En een van de problemen die ook naar boven is gekomen tijdens de onderzoekscommissie, is het niet goed samenwerken tussen administraties. Er was te weinig kennis, er waren te veel drempels om met elkaar samen te werken, de informatiedoorstroming was niet goed. Maar er zijn ook vragen vanuit lokale besturen over hoe zij nu om moeten gaan met de sites die vervuild zijn op hun terrein. Vandaar mijn bijkomende vraag aan u, minister. Hoever staat u met het wegwerken van die tussenschotten?

De voorzitter: De heer Schiltz heeft het woord.

Willem-Frederik Schiltz (Open Vld): Inderdaad, ik sluit mij aan bij de bedankingen aan het adres van professor Vrancken. Die heeft excellent werk geleverd en ons ook in de onderzoekscommissie bijzonder geïnspireerd. Een van de dingen die me ook is bijgebleven – niet alleen bij hem maar bij tal van experts – wanneer we het hebben over essentieel gebruik, is het volgende: we willen PFAS in bepaalde toepassingen liever niet, omdat PFAS ons milieu vervuult. Maar we moeten wel goed kijken waardoor ze vervangen worden. Er is de zogenaamde 'regrettable substitution', de betreuenswaardige vervanging. Met andere woorden: de vervanging om iets slechts weg te doen, mag niet op een andere manier schadelijk en slecht zijn voor het milieu. Dat moeten we goed in de gaten houden.

Een ander element waar ik graag uw aandacht op wil vestigen, is de nood aan een gelijk speelveld. Het is belangrijk om in Vlaanderen een handelingskader te hebben, om normering na te streven. Maar we moeten er natuurlijk voor zorgen dat

voor Belgische bedrijven, Vlaamse bedrijven dezelfde regels gelden als voor andere Europese bedrijven. En dus, een beetje omgekeerd aan het vorige debat: gebruik Europa als hefboom om de Vlaamse normen in heel Europa te laten afdwingen.

De voorzitter: De heer Anaf heeft het woord.

Hannes Anaf (Vooruit): Er was gisteren inderdaad het goede nieuws dat 3M wereldwijd gaat stoppen met de PFAS-productie. En ze verwijzen in hun beslissing onder andere naar de steeds strengere regelgeving en de schadeclaims die hun boven het hoofd hangen. Dat toont dus nogmaals aan hoe belangrijk het is dat je een sterke overheid hebt die erop toeziet, en die inderdaad streng is. Want uit zichzelf gaan ze hun productie echt niet aanpassen voor de mooie ogen van de omgeving. Dat hebben we ondertussen ook tijdens de PFOS-commissie wel heel duidelijk gezien. Dat is dus goed nieuws.

Maar ik maak me heel veel zorgen. Collega De Roo verwijst naar de administratie. Een van de belangrijkste vaststellingen van de PFAS-commissie was dat deze Vlaamse Regering er niet meer in slaagde haar burgers te beschermen door te weinig adviezen in complexe milieudossiers te geven en door te weinig handhaving.

Als ik naar de realiteit op dit moment kijk, dan zie ik dat er vorig jaar in de provincie Antwerpen op de 98 milieud adviezen die werden gevraagd aan de Vlaamse overheid in beroepsdossiers, maar 1 antwoord is gekomen. 1 op de 98. Ik zie in de begroting 2023 dat er nog verder zal worden bespaard op de administratie Omgeving. Mijn vraag aan u, minister, is hoe u dat met elkaar spoort.

Hoe zult u ervoor zorgen dat de overheid streng kan handhaven en goede adviezen kan geven aan de instanties zodat we geen tweede 3M-case meer krijgen? Ik maak me daar bijzonder veel zorgen over. Ik heb niet de indruk dat er, op dat vlak, veel lessen zijn getrokken uit wat er is gebeurd. *(Applaus bij Vooruit)*

De voorzitter: Mevrouw Perdaens heeft het woord.

Freya Perdaens (N-VA): Ook van onze fractie komen er felicitaties voor de heer Vrancken en diens eindrapport. Ik geloof, minister, dat er weinig verrassends in stond. De aanpak loopt en heel wat aanbevelingen van de onderzoekscommissie nam u al mee en zette u al om in beleid.

Ik vroeg me af of er in het eindrapport nog elementen staan die nog opgenomen moeten worden, die versneld aangepakt zullen worden en wat daarvan de timing zal zijn.

De voorzitter: De heer D'Haese heeft het woord.

Jos D'Haese (PVDA): Het ging net over de normen voor de toekomst. Dat is een heel belangrijk debat. Maar er is natuurlijk ook de uitstoot uit het verleden. De lozingsnorm voor water is op dit moment 100 nanogram per liter. De reglementering van de Europese Unie raadt nog eens 25 keer lager aan. We hebben in de schriftelijke vragen het aantal lozingen uit het recente verleden opgevraagd. Daar lezen we nog cijfers van 2000 microgram, 1700 microgram, 1000 microgram en zo verder, van verschillende PFAS-verwerkende – dus niet producerende, maar verwerkende – bedrijven van over heel Vlaanderen die waarschijnlijk vaak zelf niet eens doorhebben waar ze mee bezig waren.

– *Nadia Sminate, ondervoorzitter, treedt als voorzitter op.*

Tot op vandaag zijn omwonenden en werknemers of ex-werknemers daar totaal niet van op de hoogte. De eerste fase was om rond de brandweerkazernes aan

de slag te gaan. Maar al de hotspots van bedrijven – en dat zijn er heel wat – daar is eigenlijk nog niets rond gebeurd.

Mijn vraag is: wanneer plant u om op grote schaal die tweede golf van het aanpakken van vervuilingzones te doen? Het gaat erover de mensen te informeren, maar ook om te zien wat er moet gesaneerd worden in water, in bodem en zo verder.

De voorzitter: De heer Annouri heeft het woord.

Imade Annouri (Groen): We zijn het er allemaal over eens dat de PFAS-vervuiling in Vlaanderen een van de donkerste hoofdstukken was qua vervuiling van leefomgeving die we hebben gezien. Gisteren las ik dat positief lichtpuntje dat 3M stopt met PFAS-productie wereldwijd. Ik ben het eens met de collega's die zeggen dat we waakzaam moeten blijven. Hoe zal het lopen? Wat komt er in de plaats? Zullen anderen niet op het idee komen om de productie over te nemen en daar duchtig mee verder gaan?

Mijn bedenking over het PFAS-actieplan en de eindconclusies die voorliggen, is dezelfde als die van de collega's die aanhalen of de administratie op dit moment sterk genoeg is. Er was al een probleem op voorhand, voor deze crisis losbarstte en voor het PFAS-actieplan. De administratie kon dat onvoldoende opvolgen omdat ze niet sterk bemand was. Het lijkt erop dat, sinds de onderzoekscommissie haar conclusie heeft getrokken, er wat plusjes en minnetjes zijn getrokken, maar dat er niet per se een versterkte administratie en meer personeel is om ervoor te zorgen dat dit probleem op een heel doeltreffende en doortastende manier kan worden aangepakt en in kaart gebracht.

Mijn vraag is, minister, wat uw reactie daarop is. Welke stappen zult u extra ondernemen om dat probleem te voorkomen?

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhail Demir: Dank u voor de vele vragen.

Ik wil aan collega Anaf het volgende zeggen. U zegt schrik te hebben dat het beperkt blijft tot 3M. Dan hebt u misschien de boot gemist. Wat we gedaan hebben, is ongezien. We hebben heel veel vergunningen opengebroken. Dat is ongezien in Vlaanderen. We hebben gezegd dat we strenger gaan zijn, en we hebben dat gedaan in en rond de haven van Antwerpen, onder andere.

Zeggen dat we alleen 3M hebben bekeken en dat daarmee de kous af is, klopt niet. 3M was de wake-upcall. Daarna hebben we al die vergunningen, een voor een, allemaal laten nakijken door deskundigen. We hebben ze opengebroken, en waar we strenger moesten handelen, hebben we dat ook gedaan. En inderdaad, heel wat bedrijven hebben geïnvesteerd in allerlei installaties. Zij hebben dat gedaan op vraag van de overheid.

Er zijn ook tien extra handhavers bijgekomen.

Wat de zones betreft, hebben we inderdaad eerst naar de brandweerzones gekeken. Maar u moet ook het voortgangsrapport bekijken, collega D'Haese. Daar staan prioriteiten in. De Vlaamse Regering heeft een paar maanden geleden ook nog geld vrijgemaakt voor een heel vervuilde site, met name in Willebroek. Als ik me niet vergis, was er daar meer vervuiling met PFAS dan in Zwijndrecht. De Vlaamse Regering heeft daar onmiddellijk actie ondernomen. Mensen van de oppositie, ik zou het debat wel correct willen voeren, en je kunt dus niet zeggen dat er rond 3M niets gebeurd is. Ten eerste hebben we 3M wel aangepakt, dat wil ik toch meegeven. 3M zegt nu dat ze tegen 2025 stoppen met PFAS. Dat is

bijzonder goed. Wij hebben ook vergunningen opengebroken. Dat is eigenlijk not done en het is ook heel moeilijk, maar we hebben het gedaan. We hebben ook net wegens de hele PFAS-affaire extra handhavers aangeworven. De casus Willebroek is nog niet zolang geleden binnen de regering behandeld.

Wat de samenwerking betreft, collega De Roo: dat was inderdaad een van de pijnpunten die in de aanbevelingen stond van de onderzoekscommissie. Ik deel dat, want dat was ook een van de vaststellingen die ik had gedaan. Dat was ook de reden waarom we beslist hebben dat er een Vlaamse hub komt voor PFAS, maar ook voor andere zeer zorgwekkende stoffen. Dat was ook een vraag van veel milieuorganisaties. Zij wezen erop dat het nu over PFAS gaat, maar dat er nog andere zeer zorgwekkende stoffen zijn. We hebben dus beslist dat er een Vlaamse hub komt en dat eenieder die expert is in die stoffen, daarin komt. Dat zal een samenwerkingsverband zijn van het Departement Omgeving, maar ook Milieu, Gezondheid, ... Ik vind het een goede suggestie als u voorstelt om ook de lokale besturen mee te nemen. Ik ga bekijken of we een rol voor de Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten (VVSG), of een vertegenwoordiger ervan, in die hub kunnen opnemen.

Betreffende het verbannen van PFAS ben ik het eens met collega Schiltz dat we een gelijk speelveld moeten hebben op Europees niveau. Dat is ook de reden waarom we dat vanuit Vlaanderen op de Europese agenda gezet hebben. Er zijn een aantal trekkers in dat dossier: Nederland, Zweden, Noorwegen, Denemarken, Duitsland en ook Vlaanderen. Zodra we de definitie hebben rond het 'essentieel gebruik', collega De Roo, wanneer het nog wel kan – liefst zo weinig mogelijk –, zullen we in overleg gaan. Uiteraard zullen we ook nog contact opnemen met de Vlaamse Instelling voor Technologisch Onderzoek (VITO), de academische wereld, de sectorfederaties en de milieuverenigingen. Zo kunnen we tot een gedragen definitie komen.

De voorzitter: De heer De Roo heeft het woord.

Stijn De Roo (cd&v): Dank u, minister, voor uw bijkomende antwoorden. De overheid moet ons leefmilieu en de gezondheid van onze mensen beschermen. Dat is een kerntaak. Daarvoor hebben we rond PFAS een duidelijke definitie nodig voor welke verbindingen we nog wel gebruiken en welke niet, zodat de industrie kan gaan innoveren en de consumenten beschermd worden. Ten tweede hebben we ook een performante overheid nodig waar informatie doorstroomt, ook tot bij de lokale besturen. Ik wil u alvast bedanken om te bekijken hoe we die lokale besturen meer kunnen betrekken bij die PFAS-hub.

Tot slot, minister, zou ik u willen oproepen om de geleerde lessen uit die hele PFAS-crisis mee te nemen, en om die kennis ook in te zetten voor alle zorgwekkende stoffen die nog op ons afkomen. Dank u wel. (*Applaus bij cd&v en Open Vld*)

De voorzitter: De actuele vraag is afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Maxim Veys aan Matthias Diependaele, Vlaams minister van Financiën en Begroting, Wonen en Onroerend Erfgoed, over de verkoop van sociale woningen aan de privésector

ACTUELE VRAAG van Katja Verheyen aan Matthias Diependaele, Vlaams minister van Financiën en Begroting, Wonen en Onroerend Erfgoed, over de verkoop van sociale woningen op de private markt

De voorzitter: De heer Veys heeft het woord.

Maxim Veys (Vooruit): Zeggen dat het niet goed gaat met de sociale woningbouw is een open deur intrappen in dit parlement. Collega's, 180.000 gezinnen

staan op de langste wachtlijst ooit. Een miljard euro werd vorig jaar niet uitgegeven, en dit jaar zal dat waarschijnlijk nog meer zijn. U zit met een probleem, Vlaanderen zit met een probleem. Er is een wooncrisis. Alsof het nog niet erg genoeg was dat er te weinig en te traag woningen bij komen, wordt het nog erger: we dreigen nu ook nog woningen te verliezen, want in Gent heeft de sociale huisvestingsmaatschappij Volkshaard twee appartementsblokken verkocht. Die dreigen nu door een private ontwikkelaar opnieuw verkocht te worden. Dat is flink cashen op zaken die met belastinggeld, met ons geld, met de centen van de Vlamingen zijn gebouwd, collega's.

En dat, minister, kan toch niet de bedoeling van uw beleid zijn.

Vooruit maakt zich zorgen, maar Vooruit heeft u ook gewaarschuwd dat dit mogelijk kon gebeuren. De mensen van Volkshaard geven de reorganisatie van de sector aan als oorzaak voor deze verkoop. Dat was úw keuze, dat was úw beslissing.

Het ergste van al is dat het over nog meer woningen gaat. We hebben het hier al over gehad: Volkshaard dreigde meer dan drieduizend woningen te verkopen. We hebben daar toen over gediscussieerd, u bent in dialoog getreden.

Minister, mijn logische vraag aan u luidt: kunt u ervoor zorgen dat dit in de toekomst niet meer gebeurt en dat er woningen bij komen in plaats van te verdwijnen? En wat is het perspectief voor de situatie in Gent, een stad waarvan we allemaal weten dat betaalbaar wonen er een gigantische uitdaging is en waar er echt geen ruimte is voor Vlaanderen om de zaken te dwarsbomen? *(Applaus bij Vooruit en van Ann Moerenhout)*

De voorzitter: Mevrouw Verheyen heeft het woord.

Katja Verheyen (N-VA): Voorzitter, minister, lieve collega's, nog geen jaar geleden stond ik hier op het spreekgestoelte om de nakende verkoop van ruim 3500 sociale woningen door Volkshaard aan te klagen. De algemene lijn was toen heel duidelijk. Toen kon het niet en nu kan het nog steeds niet de bedoeling zijn dat er sociale woningen richting de privémarkt verdwijnen, gezien de moeilijkheden waarmee wij vandaag worden geconfronteerd in de sociale huisvestingssector.

We hebben het principe toen zelfs in een decreet gegoten, waarvan onder andere mijn collega's Sarah Smeyers en Alessia Claes en ikzelf de indieners waren. Eind april dit jaar hebben we een moratorium, een tijdelijk verbod op de verkoop van verhuurbare sociale huurwoningen goedgekeurd in dit parlement.

Groot was dan ook mijn verbazing toen ik afgelopen zondag las dat diezelfde Volkshaard maar liefst 72 appartementen heeft verkocht aan een ontwikkelaar. Die ontwikkelaar heeft ze dan opgeknapt en gerenoveerd om ze opnieuw op de markt aan te bieden. Ik ga ervan uit – en wellicht is het ook zo – dat de verkoop is gebeurd voor de inwerkingtreding van dat moratorium. Ik hoop dat en ga daarvan uit. Maar ook als dat zo is, is dat nog altijd geen fijn signaal, gezien de lange wachtlijsten die er momenteel zijn in de sociale huisvestingssector.

Minister, ik heb een simpele vraag voor u. In welke mate wordt dat moratorium nageleefd en opgevolgd? Dat is wat ik graag van u zou willen horen. Ik dank u.

De voorzitter: Minister Diependaele heeft het woord.

Minister Matthias Diependaele: Mijnheer Veys en mevrouw Verheyen, ik dank jullie voor de vragen. Ook voor anderen in de zaal hier: laten we eerst eens de feiten correct zetten. Eerst en vooral is de beslissing van Volkshaard om die

verkoop te laten plaatsvinden, genomen op 29 juni 2021, anderhalf jaar geleden. We hebben op dat moment aan Volkshaard laten weten dat we dat betreurden en dat we daar niet mee akkoord gingen. We hebben daar verschillende initiatieven toe genomen. We hebben er ook op aangedrongen om eerst met WoninGent te gaan praten, om na te gaan of zij die woningen zouden overnemen.

Maar het decreet dat dat moratorium invoert en waarvoor hier in dit parlement heel grote steun was, is pas ingegaan op 29 mei 2022, elf maanden later dus. En dat decreet moet er inderdaad toe dienen om het maximum aantal woningen dat er vandaag in de sector bestaat, aan te houden. Ik kom daar straks nog op terug.

Ten tweede, mijnheer Veys, in uw schriftelijke vraag zegt u dat de sociale huurders moesten verhuizen. U mag mij dat gerust laten weten, maar volgens de informatie waarover wij nu beschikken, is dat sinds die beslissing niet het geval geweest. Natuurlijk was het voordien wel zo, en werden die sociale woningen niet meer verhuurd vanwege de kwaliteit, want het gaat wel degelijk over woningen van zeer slechte kwaliteit. Maar als u wilt beweren dat mensen verplicht moesten verhuizen vanwege die verkoop, dan moet u mij dat laten weten, want dat is niet de informatie waarover wij beschikken.

Maxim Veys (Vooruit): Ik heb dat hier niet gezegd, minister. Het gaat om wat ik hier zeg.

Minister Matthias Diependaele: Het staat hier in uw schriftelijke neerslag.

Ten derde, Volkshaard heeft zelf gezegd dat het wel degelijk gaat om bedrijfs-economische afwegingen. Ik kom er straks nog op terug dat het voor hen gewoon niet meer rendabel was om dat te doen. U hebt daarnet verwezen naar onze hervorming. Wel, een paar weken geleden heeft het Grondwettelijk Hof onze hervormingen helemaal goedgekeurd. En het was onder andere Volkshaard die inderdaad vanwege die drieduizend woningen die zij tegen venale waarde zouden willen verkopen naar het Grondwettelijk Hof is gegaan. Wel, we hebben over de hele lijn gelijk gekregen. In die zin mag u dus gerustgesteld zijn.

– Liesbeth Homans, voorzitter, treedt als voorzitter op.

Waarom is het zo fijn dat u deze vraag stelt? Al verschillende keren hebben we van u de vraag gekregen om terug te gaan naar het verplichte sociaal objectief: binnen een ontwikkeling zou de sociale last verplicht moeten worden opgelegd.

Ik heb altijd gezegd dat een lokaal bestuur dat al kan doen, en in dit geval is dat ook zo. Het stadsbestuur van Gent heeft de verkoop die die private partner nu doet van die private woningen, geschorst en stilgelegd, omdat Gent en het bijzonder plan van aanleg (BPA) hadden aangenomen dat het niet ging over sociale woningen, alleen bestemd voor de sociale verhuur. Mijn bewering dat het nu al kan, wordt hier uitdrukkelijk bewezen.

Mevrouw Verheyen, wij denken wel degelijk dat dat moratorium opgevolgd wordt, en er wordt ook een verhoogde controle op opgevoerd. Het gaat eerst en vooral om verschillende manieren om aan te tonen dat een woning onverhuurbaar is als sociale woning. In de eerste plaats gaat dat natuurlijk om de minimale woningkwaliteitsnormen, waarvoor een conformiteitsattest voldoende kan zijn. Maar daarnaast moet men ook gaan aantonen dat vervanging of renovatie niet zomaar kan. Daar zijn verschillende redenen voor. Eerst en vooral zijn er technische redenen. Het kan zijn dat de woning niet kan worden gerenoveerd of vervangen. Dat heeft ook vaak een financiële reden. Het kan zijn dat een sociale huisvestingsmaatschappij daar op dat moment niet de financiële draagkracht voor heeft of dat men dat niet kan doen binnen de subsidieerbare voorwaarden van de Vlaamse Maatschappij voor Sociaal Wonen (VMSW). Ten derde kan dat

ook beleidsmatig zijn, als we bijvoorbeeld zeggen dat de overdracht naar de toekomstige woonmaatschappij of een andere sociale huisvestingsmaatschappij in het kader van die hervorming niet gaat.

We denken dat het moratorium correct opgevolgd wordt. Tot nu toe zijn er een 13-tal dossiers die van dichtbij gecontroleerd zijn, waarvan er 8 al effectief zijn tegengehouden. We merken trouwens ook niet – en daar is daarnet al naar verwezen – dat de hervorming zou aanzetten tot die verkoop. Op dit moment zien we dat niet. De hervorming, die overdracht van woningen, loopt tot 2026 of 2028, en dus moeten we dat nog afwachten. Maar op dit moment merken we geen verhoogde aanzet om woningen te gaan aanbieden op de privémarkt.

Ik denk dat ik hiermee alles beantwoord heb.

De voorzitter: De heer Veys heeft het woord.

Maxim Veys (Vooruit): Minister, ik stel voor dat we hier debatteren en dat u reageert op wat ik hier zeg en me geen woorden in de mond probeert te leggen. Dat komt ook niet echt sterk over. U reageert wat boos, maar hoe straf u hier reageert, hoe zwak de resultaten op het terrein van het aantal sociale woningen die erbij komen, toch wel uitvallen. Ik ben eigenlijk blij dat u verwijst naar het pleiten van Vooruit om strenger te zijn voor die gemeenten. Dat gaat natuurlijk wel over de gemeenten die te weinig doen. U weet goed genoeg dat het probleem niet bij de stad Gent zit. Dat hebt ook al vaak in de commissie toegegeven. Wel integendeel.

Daarom heb ik de volgende vraag. U hebt de vorige keer aangekondigd dat u met de aandeelhouders van die sociale huisvestingsmaatschappijen ging spreken. Dat zijn die lokale besturen in die regio rond Gent. Wat was hun antwoord? Hoe is dat gesprek verlopen en hebt u nu mooi gevraagd of ze meer sociale woningen willen bouwen? Gaan ze dat effectief doen? *(Applaus bij Vooruit)*

De voorzitter: Mevrouw Verheyen heeft het woord.

Katja Verheyen (N-VA): Dank u wel, minister, voor de bijkomende antwoorden. Ik hoor dat de verkoop inderdaad heeft plaatsgevonden lang voordat we hier het moratorium hebben goedgekeurd, ook van de nieuwe verhuurbare woningen, als ik het goed begrepen heb. Uw diensten leveren goed werk door het allemaal op te volgen en ervoor te zorgen dat alles correct verloopt, zoals we het hier goedgekeurd hebben. Wat die 72 appartementen betreft, is het wat het is. Ze zijn nu in handen van de privésector en zij doen daar mee wat zij willen. Dat is nu eenmaal zo. Maar ik had nog een suggestie voor u. Het zou misschien interessant kunnen zijn dat u met die eigenaar in dialoog zou gaan om hem eventueel aan te zetten om bijvoorbeeld dat aanbod via geconventioneerd verhuren of sociale koop te kunnen doen. Ik weet niet hoe u daar zelf tegenover staat en of dat ook wel mogelijk is. Dank u wel.

De voorzitter: Mevrouw Moerenhout heeft het woord.

An Moerenhout (Groen): Minister, het is een pijnlijke affaire. 180.000 Vlamingen staan op de wachtlijst voor zo'n sociale woning, en dat zijn er 30.000 meer dan aan het begin van de legislatuur. Elke sociale woning telt dus, en dan is het inderdaad onaanvaardbaar dat er sociale woningen aan de private markt worden verkocht.

U zegt hier daarnet dat die beslissing van Volkshaard genomen is op 29 juni 2021, en dat is voor het moratorium dat we hebben goedgekeurd, dat klopt. Maar dan moet u er wel bij zeggen dat u op voorhand op de hoogte was. De stad Gent wist wat er hen boven het hoofd hing en heeft u om hulp gevraagd. En u en

het parlement hebben veel te laat gereageerd. Als u de geschiedenis wilt vertellen, moet u het hele verhaal vertellen.

Ten tweede, het klopt dat er een moratorium goedgekeurd is, mevrouw Verheyen, maar het moratorium telt nog tal van uitzonderingen. De minister heeft ze hier zelf trots opgesomd: het moet bruikbaar zijn, er moet een financiële draagkracht zijn, en zo verder. Die deur staat dus nog steeds op een kier.

Minister, als ik hier dus vandaag één oproep vanuit Groen wil doen, dan is dat deze: sluit die kier, doe die uitzonderingen weg, zorg ervoor dat dat moratorium helemaal definitief wordt gesloten. *(Applaus bij Groen)*

De voorzitter: Mevrouw Jans heeft het woord.

Vera Jans (cd&v): Minister, ik denk dat het heel goed is dat we nu zien dat we hier met regelgeving actief kunnen inspelen op een aantal trends die zich afspelen. In dit concrete geval is dat ons decreet van 27 april van dit jaar, dat ervoor zorgt dat we zo veel mogelijk van ons patrimonium behouden, bewaren. U toont ook aan dat de stad Gent in dit concrete geval heeft gebruikgemaakt van haar mogelijkheden om die sociale last toe te passen. Ik heb eerder ook al met u van gedachten gewisseld: hoe zorgen we ervoor dat veel lokale besturen helemaal op de hoogte zijn van die mogelijkheden? Daar is ook die handleiding voor ontwikkeld, die via de Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten (VVSG) breed is bekendgemaakt.

Ik heb een bijkomende vraag. In uw verhelderende antwoord daarnet gaf u wel aan dat u op dit moment geen verhoogd aanbod ziet van woningen die worden aangeboden op de markt. Wetende dat dit net niet de bedoeling is, wat kunnen we doen om daar meteen op in te spelen als we die trend wel vaststellen in de komende maanden of jaren?

De voorzitter: De heer D'Haese heeft het woord.

Jos D'Haese (PVDA): Minister, als ik hoor van sociale huisvestingsmaatschappijen die uit bedrijfseconomische overwegingen sociale woningen aan de privésector verkopen, waar die dan door immogroepen voor dubbel de prijs worden doorverkocht, dan zit daar wel iets heel fout. We zien dat nu in Gent. We hebben dat in Antwerpen trouwens ook gezien, een aantal jaren geleden. Daar verschenen sociale woningen die zagezegd onverhuurbaar waren ineens op Bidit voor dubbel de prijs. Voor een immobons is dat natuurlijk wel heel gemakkelijk verdiend geld.

Minister, ik moet zeggen dat ik de creativiteit die u aan de dag legt als het gaat over sociale huurders, tot privédetectives in Marokko toe, wel een klein beetje mis als het gaat over dit soort immoboeren die grof geld verdienen met ons sociaal patrimonium. Ook wat mij betreft dus de vraag om hier een klein beetje meer 'poer' achter te zetten en te garanderen dat we ons sociaal patrimonium in handen van de publieke overheid houden.

De voorzitter: Mevrouw Van Volcem heeft het woord.

Mercedes Van Volcem (Open Vld): Minister, 185.000 mensen staan te wachten. Op 10 jaar tijd zijn er 90.000 bijgekomen, terwijl er eigenlijk maar 90.000 extra sociale woningen daadwerkelijk op de markt zijn bijgekomen. De vraag gaat dus eigenlijk 10 keer sneller dan het aanbod. Ik vind dit een dossier dat je moeilijk kunt uitleggen aan de mensen. Als 180.000 mensen wachten, en ze dan zien in een stad dat dat wordt verkocht, dan is dat geen goede zaak, dan kunnen we dat eigenlijk niet uitleggen. We zien ook in heel veel steden, vooral in de steden, dat daar nog weinig ruimte is, zodat men nog maar weinig nieuwbouw

kan realiseren. Bijvoorbeeld in de stad Antwerpen, ik heb de cijfers opgevraagd, zijn er vandaag minder sociale woningen dan in het jaar voordien. Mijn concrete vraag aan u is dan ook: wat zult u doen om dat aanbod concreet uit te breiden?

De voorzitter: Minister Diependaele heeft het woord.

Minister Matthias Diependaele: Dank u wel. Om met de laatste vraag te beginnen, mevrouw Van Volcem, het is niet zo verwonderlijk dat die wachtlijst de jongste tien jaar is gestegen, want in 2013 heeft men de inkomensvoorwaarden ook ferm verhoogd. Eerlijk gezegd, ik heb er ook wel vragen bij dat men de beslissing nam om de inkomensgrenzen te verhogen, maar op dat moment blijkbaar niet stilstond bij de vraag of men wel in die woningen zou kunnen voorzien. Politiek is dat immers zeer leuk: meer mensen hebben daar recht op. Men weet dan echter niet hoe men hen van dat recht zal doen genieten, want men heeft die woningen niet. Maar goed, dat is het verleden, dat is wat het is.

We hebben al heel brede debatten gevoerd over wat we wel degelijk proberen te doen. Dat aanbod moet stijgen. Daar zijn we het allemaal over eens. Daar gaat het niet over. De vraag is: op welke manier? Dat debat hebben we echter al meermaals gevoerd.

Voor al die mensen die Volkshaard met de vinger wijzen, we hebben daar ook al over gepraat, en deels ga ik daarin mee. Ik heb ook al mijn twijfels geuit: heeft men daar wel door dat men een sociale doelstelling heeft en dat men om die reden wordt ondersteund door de Vlaamse overheid, om dat maatschappelijk doel te bereiken? Daar ben ik het mee eens. Mijnheer D'Haese, ik weet niet of men zo ver moet gaan om het te hebben over immoboeren. Anderzijds is het in sommige gevallen wel degelijk verstandiger voor zo'n sociale huisvestingsmaatschappij om sociale woningen op de markt te brengen, als ze die centen voor andere sociale woningen kan gebruiken, natuurlijk, als ze daardoor haar financiële positie in de toekomst kan verbeteren. Daar valt dus een beetje een dubbel antwoord op te geven.

Mijnheer Veys, wij hebben wel degelijk samengezeten met Volkshaard. Dat is intussen al een tijdje geleden. Ik ga er niet flauw over doen: dat was een beetje een dovemansgesprek. Ik heb daar, denk ik, de weerslag van gegeven in de commissie en zelfs in de plenaire vergadering. Op dat moment liep hun procedure nog tegen onze hervorming voor het Grondwettelijk Hof. Wij hebben ondertussen over de hele lijn gelijk gekregen. We moeten in de toekomst, wanneer de woonmaatschappijen hervormd zijn, zeker eens met hen en ook met de aandeelhouders rond de tafel zitten.

Mevrouw Moerenhout, ik heb in mijn antwoord het volledige verhaal gedaan en zeer duidelijk aangegeven dat we al in juni 2021 aan Volkshaard hebben laten weten dat we betreuren wat zij doen. Niet alleen dat, we hebben hun zelfs gezegd dat ze die woningen moesten aanbieden aan WoninGent. Ik heb het hele verhaal verteld. We hebben ook geprobeerd om hen te overtuigen om dat te doen. Maar dat is, zoals gezegd, natuurlijk niet gelukt.

Dan was er de opmerking over het moratorium om die kier te sluiten. Nee, het systeem zoals het nu bestaat is goed. We willen toch niet dat sociale huisvestingsmaatschappijen blijven zitten met een patrimonium dat niet meer te renoveren valt, zeker wegens klimaatredenen. Het is dikwijls het verstandigst om niet te renoveren, nieuwbouw is dan veel beter. Maar misschien is dat om financiële redenen voor de sociale huisvestingsmaatschappijen niet mogelijk. We willen hen toch niet verplichten om daarmee te blijven zitten? Je kunt die huizen op de markt brengen en met die centen nuttigere dingen doen. Zij moeten er dan natuurlijk wel nuttigere dingen mee doen. We moeten die deur niet sluiten. Ik denk dat we daar nu de juiste controle op toepassen. We gaan samen met de

VMSW in overleg met hen om te bekijken of het wel gerechtvaardigd is om die woningen op de markt te brengen.

Het moratorium geldt nog tot 2028. Mevrouw Jans, dat loopt samen met de hervorming die we doen, of met de eigendomsoverdrachten die naar aanleiding van de hervorming moeten gebeuren. We hebben dat probleem wel degelijk ondervangen. Dat moet gehandhaafd worden zoals we dat vandaag al doen.

De voorzitter: De heer Veys heeft het woord.

Maxim Veys (Vooruit): Minister, u gaf daarnet een dubbel antwoord. De Vooruitfractie heeft een zeer dubbel gevoel bij uw beleid. Wij vinden het een goede zaak dat dat moratorium nu is ingevoerd. Maar het is wel wat te laat gekomen. U kon dit hebben voorzien. Wij hebben in het begin van deze legislatuur gezegd dat uw hervorming niet goed in elkaar steekt. Op dat vlak bent u geen goede brandweerman. Als er door uw hervorming een brandje dreigt te ontstaan, dan moet u op tijd voor brandblusapparaten zorgen. Dat is hier te laat gebeurd.

We zitten bijna in de eindejaarsperiode, en ik ben zelf ook wel van goede wil. Ik heb een mooi nieuwjaarskaartje van u ontvangen. Ik vind dat attent. Daar staat op: "Lef, doorzettingsvermogen en oneindig veel creativiteit". Ik wens u hetzelfde toe, maar ik raad u toch aan om in het woonbeleid dringend uit een ander vaatje te tappen, want het loopt echt niet goed op het terrein. Dat komt helaas door uw beleid. *(Applaus bij Vooruit en Groen)*

De voorzitter: Mevrouw Verheyen heeft het woord.

Katja Verheyen (N-VA): Collega's, wij moeten steeds voor ogen houden dat de sociale huisvestingssector de afgelopen jaren ontzettend gegroeid is, ontzettend is geëvolueerd en dat men zeer vaak een beroep heeft kunnen doen op subsidies en financiering vanuit Vlaanderen, met de uitdrukkelijke opdracht om die middelen in te zetten voor de sociale huisvesting. Laat dit duidelijk zijn. We weten dat de uitdaging binnen de sociale huisvestingssector op zich al groot genoeg is. We moeten te allen tijde vermijden dat er aan het bestaande aanbod van sociale woningen wordt geraakt. *(Applaus bij de N-VA)*

De voorzitter: De actuele vragen zijn afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Vera Jans aan Matthias Diependaele, Vlaams minister van Financiën en Begroting, Wonen en Onroerend Erfgoed, over de ongewenste effecten van de actualisatie van de wachtlijsten voor sociale woningen

De voorzitter: Mevrouw Jans heeft het woord.

Vera Jans (cd&v): Minister, collega's, op dit moment ontvangen mensen een brief in hun brievenbus waarin hun wordt meegedeeld dat ze worden geschrapt van de wachtlijst voor sociaal wonen – mensen die zes, zeven, acht jaar op die wachtlijst staan en die dan ook, na vier jaar, recht hebben op de huurondersteuning die daarbij komt kijken. Ze krijgen die brief omdat ze op dit moment, of de afgelopen maand in voorliggend geval, een kleine 50 of 60 euro te veel inkomen hebben in verhouding met de inkomensgrens om in aanmerking te komen voor een sociale woning.

Het punt is natuurlijk dat tijdens het afgelopen jaar de pensioenen en uitkeringen – want vaak gaat dat over complexe inkomens – een aantal keer werden geïndexeerd. Maar onze inkomensgrens indexeren we een keer, in januari. Dat heeft als vreemd effect dat sommige mensen die vandaag een brief krijgen met de mededeling dat ze van de wachtlijst worden geschrapt en hun

huurondersteuning verliezen, in januari perfect weer in aanmerking komen en zich dan opnieuw op die wachtlijst kunnen laten zetten, maar dan wel helemaal onderaan. Ze moeten dan weer vier jaar lang wachten voordat ze die huurondersteuning opnieuw krijgen.

Minister, ik ben ervan overtuigd dat u zult erkennen dat dit niet de bedoeling kan zijn. Ik wil u ook vragen of u hiervoor een oplossing wilt en kunt voorzien. Een mogelijkheid zou kunnen zijn dat we proberen om die inkomensgrens voor sociale huur mee te laten evolueren met de spilindex. Dan bewaren we een harde inkomensgrens. Daar wil ik niet aan tornen. Maar dan zorgen we ervoor dat dit soort anomalieën niet meer voorvallen.

De voorzitter: Minister Diependaele heeft het woord.

Minister Matthias Diependaele: Dank u wel, mevrouw Jans. Eerst en vooral: het is moeilijk om over een individueel geval te oordelen. Dus als dit buiten het systeem zou vallen, moet u dat laten weten. Maar wij denken dat er ergens een vergissing gebeurd is, want het systeem ondervangt dit eigenlijk. Wat u schetst, is dus eigenlijk niet mogelijk. Maar als dat toch zo zou zijn, moeten we eens gaan samenzitten.

Hoe werkt het systeem? Ik zal proberen niet te technisch te zijn. De stelling die u schetst, mevrouw Jans, is dat er vandaag een actualisatie is. Vandaag wordt het inkomen tegen het maximuminkomen gezet. En door die stijging van dat inkomen kom je boven die maximumgrens en val je van die wachtlijst. In januari doen we inderdaad een indexatie van die inkomensgrenzen, waardoor die grenzen stijgen. Dan zou je er met dat inkomen opnieuw onder vallen. Dat is de hypothese, maar die hypothese klopt, zoals gezegd, niet. Waarom niet? In januari doen we inderdaad een indexatie van die inkomensgrens, van die harde grens. Maar dat gebeurt op basis van de index van juni van het jaar daarvoor, van 2021. Ten tweede: het inkomen van de huurder zelf is niet zomaar het inkomen van nu maar van het laatste gekende aanslagjaar. Dat kan maximum drie jaar teruggaan. Dus in 2022, op dit moment, zou men voor een actualisatie het inkomen van 2020 gebruiken. En dan nog gaat men een indexatie doen het jaar erop, van juni 2021. Begrijpt u? Bij het geval dat u schetst, kan het dus alleen maar liggen aan een stijging van het inkomen, waardoor men inderdaad niet meer voldoet aan de voorwaarde dat men onder de inkomensgrens moet vallen om recht te hebben op een sociale woning. Dat is dus perfect mogelijk. Maar dat kan niet liggen aan de inflatie of de indexatie, want daar is het systeem zo geconcipeerd dat dat altijd de correcte volgorde heeft, want daar gaat het uiteindelijk om, doordat men zo ver teruggaat om die inkomens te controleren. Bij het individuele geval waarover u het hebt, zal iets anders aan de hand zijn. Maar dat is in principe de manier waarop het systeem werkt. Mocht het geval dat u schetst zich inderdaad voordoen, dan denk ik dat we eerlijk gezegd al veel meer reacties gekregen zouden hebben.

De voorzitter: Mevrouw Jans heeft het woord.

Vera Jans (cd&v): Minister, het systeem is me inderdaad bekend. Ik vrees dat wat ik hier vertel, geen alleenstaande casus is, integendeel. Het begint bij verschillende huisvestingsmaatschappijen inderdaad duidelijk te worden dat er mensen zijn die door een kleine overschrijding op dit moment tijdelijk geschrapt worden van de wachtlijst. Dat heeft als gevolg dat ze hun huurondersteuning verliezen. In januari, na de berekening, wordt hen dan meegedeeld dat ze opnieuw in aanmerking zouden kunnen komen om opnieuw, onderaan, aan te schuiven. Ze zijn dan wel hun huurondersteuning kwijt. De vraag vanuit de sociale huisvestingsmaatschappij, nu er die grote actualisatie van de wachtlijst is, is daarom de volgende. Is het mogelijk dat in deze en andere gevallen – want het

is geen alleenstaand geval – de sociale huisvestingsmaatschappij van uw diensten de toelating krijgt om die mensen niet onderaan de wachtlijst toe te voegen maar op de plek die ze hadden toen ze geschrapt werden van de wachtlijst? Zou u dat als een billijke oplossing willen overwegen? (*Applaus bij cd&v*)

De voorzitter: De heer Veys heeft het woord.

Maxim Veys (Vooruit): Een actualisatie gebeurt om de twee jaar, normalerwijze in de oneven jaren. Dit jaar halen we dus die van 2021 in. Ik vraag me dan het volgende af, minister. Komt er dan in 2023 opnieuw een actualisatie? Ik wil u nergens van beschuldigen, maar een actualisatie leidt natuurlijk meestal tot een kleinere wachtlijst.

We weten dat er te weinig woningen bij komen. Dat zou dus wel een truc kunnen zijn. Mijn concrete vraag is: komt er volgend jaar ook een actualisatie?

De voorzitter: Mevrouw Moerenhout heeft het woord.

An Moerenhout (Groen): Los van het feitelijke voorbeeld over de indexering in het verhaal van mevrouw Jans, klopt de hypothese van mevrouw Jans natuurlijk wel dat er mensen worden geschrapt bij de actualisatie die er achteraf opnieuw bij komen. Bij de vorige actualisatie heb ik de cijfers bij u opgevraagd, minister. Daaruit bleek dat er toen 1200 mensen geschrapt zijn en achteraf zijn er bijna 600 opnieuw op die wachtlijst gekomen. Dat is inderdaad een probleem dat mevrouw Jans hier terecht naar voren brengt. Op het moment dat er iemand wordt geschrapt, hebben ze een maand om te reageren en dan nog eens vijftien dagen. Reageren ze niet, dan belanden de brief en hun plaats op de wachtlijst in de vuilbak.

We weten dat mensen soms heel moeilijk te bereiken zijn. We weten dat die brief niet in de meest klare taal geschreven is. Ofwel doet u als minister iets aan uw communicatie naar de mensen om hen te waarschuwen en te vragen of er misschien een reden is waarom men wel op de wachtlijst moet blijven staan. Ofwel volgt u het voorstel van mevrouw Jans om hen achteraf, als zij onrechtvaardig van die wachtlijst zijn geschrapt, hun plaats op de wachtlijst terug te geven.

De voorzitter: Minister Diependaele heeft het woord.

Minister Matthias Diependaele: Mijnheer Veys, het is zo dat we in oktober 2023 naar het centraal inschrijvingsregister gaan. Ik denk dat we dan waarschijnlijk nog een laatste keer een harde actualisatie zullen doen per brief. Maar vanaf dan zouden we normaal gezien voortdurend een constant zicht moeten hebben op die wachtlijst.

Ik vind het een beetje kwalijk dat u het een truc noemt en zegt dat wij een truc toepassen. Dat is niet correct. Dan past u nu ook al een paar jaar te veel die truc toe om overall uit te bazuinen dat de wachtlijst is gestegen terwijl u weet dat de cijfers van de wachtlijst op dit moment geen correcte weergave zijn van de realiteit en dat die er pas is na een actualisatie. Is dat dan misschien ook een truc, mijnheer Veys? Natuurlijk wel. Die actualisatie is net perfect georganiseerd om te zorgen dat je een realistische weergave geeft van wie er vandaag nog recht heeft op een sociale woning en dus terecht op die wachtlijst staat. Maar goed, ik laat het voor u.

Mevrouw Jans, laat ons eens met het cijfermateriaal dieper ingaan op het voorbeeld in de commissie. Het systeem sluit dat wel degelijk uit. Ik heb daarmee niet gezegd dat mensen door wijzigingen in hun loon en hun inkomen er niet op

en af kunnen geraken. Als je rond die inkomensgrens zit, dan kan dat inderdaad zijn. Dat is mogelijk, daar niet van. Maar het kan niet liggen aan de indexatie en de inflatie van het laatste jaar, zoals ik u geschetst heb. Een actualisatie die vandaag doorgaat, handelt over het inkomen van 2020. Ik weet niet hoe ik het nog duidelijker kan maken. We zullen er echt eens met balkjes en met cijfertjes in de commissie op moeten terugkomen. In januari wordt ook de indexatie tot juni 2022 meegenomen met de nieuwe inkomensgrenzen.

Als er verder nog vragen over zijn, denk ik dat we dit eens van dichterbij moeten bekijken in de commissie om het technisch uit te klaren. Dan laat ik daar graag iemand die dat tot in de puntjes kent over aan het woord om daar geen onduidelijkheden over te laten bestaan.

De voorzitter: Mevrouw Jans heeft het woord.

Vera Jans (cd&v): Ik denk dat het inderdaad heel belangrijk is dat we van naderbij gaan bekijken hoe we dergelijke kafkaïaanse toestanden kunnen vermijden. Geen enkel probleem met de actualisatie van de wachtlijst. Geen enkel probleem ook dat we voor mensen die niet meer aan de voorwaarden voldoen, de juiste consequenties nemen. Harde grenzen zijn harde grenzen. Maar het kan wel niet zijn dat mensen op dit moment een ondersteuning verliezen, hun plek op de wachtlijst verliezen en binnen een aantal weken opnieuw onderaan zouden moeten aanschuiven en vier jaar lang wachten op die nodige huurondersteuning.

Er zijn hieromtrent inderdaad veel vragen. Minister, mijn bekommernis is dat we naar de mensen die die brieven in de bus krijgen, de mensen die op die actualisatie zitten te wachten, heel snel, duidelijk en strikt communiceren, en niet enkel naar hen maar ook naar de sociale huisvestingsmaatschappijen, die inderdaad veel uitdagingen hebben. Maar voor mij blijft het een kerntaak dat ze elke huurder met dit soort pertinente vragen heel goed opvolgen, begeleiden en laten weten wat mogelijk is. Ik stel voor dat we bij een eerstvolgende mogelijkheid in de commissie daar heel concreet de nodige oplossingen voor voorzien. *(Applaus bij cd&v en van Marino Keulen)*

De voorzitter: De actuele vraag is afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Rita Moors aan Lydia Peeters, Vlaams minister van Mobiliteit en Openbare Werken, over de grensoverschrijdende treinverbinding Hamont-Weert

De voorzitter: Mevrouw Moors heeft het woord.

Rita Moors (N-VA): Minister, lange tijd leek de grensoverschrijdende spoorwegverbinding Antwerpen-Hamont-Weert hoog op de politieke agenda te staan. Vlaanderen en de federale overheid hebben hun deel gedaan, met de elektrificatie van de spoorlijn Mol-Hamont. Bij de Nederlandse collega's was er aanvankelijk ook veel animo. Het was opgenomen in het eerste regeerakkoord van Rutte III. Maar we zagen dat de animo verdwenen was bij het regeerakkoord van Rutte IV, en het niet meer opgenomen was. Dat was naar aanleiding van een studie waaruit zou moeten blijken dat de kosten hoger liggen dan het potentieel dat eruit zou komen.

De Nederlandse staatssecretaris Vivianne Heijnen zei dat de studies misschien te voorzichtig waren en kondigde een plaatsbezoek aan en een nieuwe studie. Dat plaatsbezoek heeft eergisteren plaatsgevonden. U was daar ook, samen met uw collega Gilkinet van het federale niveau. Ook ProRail was daar, de Nederlandse tegenhanger van Infrabel. ProRail stelde dat het essentieel was dat de lijn apart zou worden binnengetrokken in het station van Weert, om enerzijds geen vertragingen te bekomen, en anderzijds het spanningsverschil te overbruggen.

Als dat plan van ProRail zou doorgaan, zou dat betekenen dat er een nieuwe brug zou worden geplaatst over de Zuid-Willemsvaart, en er zou ook een nieuw perron moeten worden aangelegd, en ook een tunnel onder de sporen. Heijnen zegt dat ze van mening is dat dat kostenefficiënter kan gebeuren, en ze zou daartoe een nieuwe studie bestellen, die zou landen in april. Op basis daarvan zou in Nederland de regering beslissen of ze al dan niet meegaan in het project.

Minister, mijn vraag aan u is: hoe kijkt u terug op het plaatsbezoek en op de plannen van Nederland?

De voorzitter: Minister Peeters heeft het woord.

Minister Lydia Peeters: Dank u, mevrouw Moors, voor uw vraag. Ik moet u zeggen dat ik met een zeer positieve blik terugkijk naar het plaatsbezoek dat we afgelopen maandag hadden. U hebt dat inderdaad terecht geschetst. We hebben al het nodige werk dat op Vlaams grondgebied moet gebeuren voor die lijn 19 van Antwerpen-Mol tot Hamont, gedaan. Die resterende 8 kilometer op Nederlands grondgebied, daarvoor kijken we inderdaad naar Nederland, om daar ook de nodige en nuttige investering te doen, zodat we van Hamont tot in Weert, en zodoende richting Eindhoven, richting Venlo kunnen gaan sporen. Ik denk dat dat op zich een heel belangrijk aspect is.

Ik ben heel blij, alleszins, dat de Nederlandse staatssecretaris Vivianne Heijnen afgelopen maandag gezegd heeft dat ze sowieso ook veel belang en veel geloof hecht aan die grensoverschrijdende hoogwaardige openbaarvervoersverbindingen, en dat zij alles op alles zal zetten om verder te onderzoeken of het toch niet mogelijk is om een goedkopere variant uit te voeren, met name met het uitsparen van de brug over de Zuid-Willemsvaart, en met een zijspoor in het station van Weert, om zodoende toch een doorbraak te kunnen krijgen in dit dossier.

We kunnen natuurlijk het vel van de beer niet verkopen voor hij geschoten is, maar je kunt alleszins zeggen dat ik er een positief gevoel aan overhoud, aan het plaatsbezoek dat afgelopen maandag plaatsvond.

De voorzitter: Mevrouw Moors heeft het woord.

Rita Moors (N-VA): Minister, dank voor uw antwoord. Er wordt al decennialang gesproken over betere verbindingen tussen de beide Limburgen. De Limburgers zijn ook een beetje wereldburger, minister. We willen een kennisregio zijn, maar daarvoor is natuurlijk de nodige infrastructuur nodig, die daarop afgestemd is. Op dat vlak is er in de grensregio veel potentieel. We hebben enerzijds nu de grensoverschrijdende treinverbinding. We hebben ook Spartacus 1, van Hasselt naar Maastricht.

Mijn vraag aan u, minister: zijn er nog bijkomende grensoverschrijdende opportuniteiten waarop Vlaanderen in feite concreet kan inzetten?

De voorzitter: De heer Pieters heeft het woord.

Leo Pieters (Vlaams Belang): Minister, het is zoals net gezegd decennialang dat men daarnaar streeft, om die spoorverbinding naar Nederland, naar Weert te bekomen. Nu, het hoeft daar niet te stoppen natuurlijk, maar als we dat stuk al in gang kunnen trekken, zou dat al heel veel verbetering met zich meebrengen.

Ik weet dat daar langs Nederlandse kant ook heel wat protesten tegen zijn, maar de laatste jaren zijn de geesten daar wat gerijpt om daar toch werk van te maken.

Minister, de bevoegdheid van het spoor ligt niet direct bij u. Maar dit verdient bij u als minister van Mobiliteit de nodige aandacht, en er moet een grotere inzet gebeuren om dat toch tot stand te brengen.

De voorzitter: De heer Keulen heeft het woord.

Marino Keulen (Open Vld): Minister, goede collega's, we moeten inderdaad alle zeilen bijzetten om de verbinding Hamont-Weert te realiseren en te elektrificeren. Maar ook de randinfrastructuur moet in orde komen, want dat is een aantakking op de hoofdas Amsterdam-Eindhoven-Maastricht. Minister, het zal vooral zaak zijn om de Nederlanders duidelijk te maken 'what's in it for them'. Zij zijn altijd zeer sceptisch over grensoverschrijdende samenwerking. We moeten hier de meerwaarde voor de Nederlandse partners in kaart brengen. Vivianne Heijnen is een Maastrichtse, ze was daar wethouder. Ze is iemand waar de lijnen heel kort mee zijn. Minister, we moeten dat nu zien te forceren. Dat moet een absolute prioriteit zijn.

De voorzitter: De heer Danen heeft het woord.

Johan Danen (Groen): Het gaat niet zozeer over de lijn Hamont-Weert, maar over de lijn Antwerpen-Hamont-Weert. Het is dus een veel breder perspectief dan we eerst zouden denken. Inderdaad hebben België en Vlaanderen hun ding al gedaan. Het station van Hamont is vernieuwd of opnieuw geopend in 2014. De elektrificatie van de lijn Mol-Neerpelt-Hamont is uitgevoerd. Eigenlijk ligt alles klaar om de volgende stap te nemen. Ik spreek van een hink-stap-sprong. De hink-stap is genomen. De sprong moet nu nog gebeuren. In het dossier worden we steeds van wanhoop naar hoop geslingerd. Als ik de pers erover nalees – minister, ik heb u er ook al een paar keer over bevraagd – dan gaat het van: 'Treinverbinding Hamont-Weert van de baan', 'Op de lange baan' en onlangs nog 'Nieuwe baan, nieuwe hoop voor de spoorlijn' en 'Alles wat nodig is, is een draad hangen'. Dat laatste is misschien een beetje simplistisch. Maar minister, wat gaat u doen, naast wat minister Gilkinet gaat doen, om dit dossier in de goede richting te laten evolueren?

De voorzitter: Mevrouw Mertens heeft het woord.

Sofie Mertens (cd&v): Ik was zeer tevreden toen ik las dat er opnieuw beweging in dit dossier zit. Ik denk dat ik mag spreken voor vele anderen. Mijn eerste werkbezoek als parlementslid was niet toevallig naar Hamont-Achel, waar ik een bezoek bracht aan burgemeester Theo Schuurmans. Het belang van de treinverbinding Hamont-Weert kwam toen uitvoerig aan bod. Collega's, als het over treinen gaat, gaat het vaak over binnenlands vervoer. Het gaat zeer zelden over grensoverschrijdende verbindingen. Het dossier Hamont-Weert leek even begraven, maar het komt dan nu opnieuw naar boven. Aan beide kanten van de grens is de wens voor deze verbinding al langer, al vaker uitgesproken. Helaas blijft de kleine missing link van 8 kilometer tussen de verbinding van beide landen staan. Iedereen is wel overtuigd van het belang van deze verbinding, zeker in het verhaal van de modal shift. Ik kijk uit naar het einde van deze en hopelijk laatste studie die nodig zal zijn om deze treinverbinding te realiseren.

Minister, in de commissie werd op 27 oktober, in een antwoord op mijn vraag, gesproken van een einddatum van de studie in 2024. Nu lezen we in diverse kranten dat die in april beëindigd zal worden. Klopt dat?

De voorzitter: Mevrouw Robeyns heeft het woord.

Els Robeyns (Vooruit): Minister, ook namens onze fractie wil ik uiteraard het belang van die verbinding benadrukken. En we hebben deze week het positieve en hoopvolle nieuws vernomen dat er opnieuw een opening/beweging is langs

Nederlandse zijde. We moeten inderdaad, zoals collega Keulen zegt, alle hens aan dek slaan en over alle partijgrenzen heen de krachten bundelen om de Nederlanders te overtuigen van het potentieel en de meerwaarde.

Minister, mijn vraag is dezelfde als die van collega Mertens: wanneer mogen wij daar vanuit Nederlandse zijde nieuws over verwachten?

De voorzitter: Minister Peeters heeft het woord.

Minister Lydia Peeters: Collega's, dank u wel voor de bijkomende vragen. Er is hier sowieso al een heel breed draagvlak voor. Het is de vraag van alle fracties om er zeker voor te zorgen dat dit gerealiseerd kan worden. Zoals ik daarstraks al zei hebben we van Vlaamse zijde al een en ander gedaan. Een aantal collega's vragen wat we specifiek vanuit Vlaanderen doen. Op elk overleg dat we met de Nederlandse partners hebben, brengen we telkens het hele 3RX-verhaal, maar zeker ook deze specifieke verbinding, het doortrekken van Lijn 19, op de agenda. Dat komt op elk politiek overleg met onze Nederlandse collega's aan bod.

Het zal ook op de Nederlands-Vlaamse top die begin volgend jaar plaatsvindt, weer op de agenda komen. Tegelijk kan ik nog meegeven dat we in het kader van de Vlaamse spoorprioriteiten specifiek voor Lijn 19 een bedrag van ruim 21 miljoen euro hebben uitgetrokken om te investeren in deze lijn, de lijn van Antwerpen tot Hamont en straks hopelijk tot in Weert. Dat is wat Vlaanderen doet. Daarom vond ik het belangrijk om daar afgelopen maandag bij aanwezig te zijn om het belang daarvan te onderstrepen.

De burgemeester van Hamont, de burgemeester en de wethouders van Weert waren aanwezig, en zij zijn allemaal overtuigd van het belang van die grensoverschrijdende verbinding. Zij houden mee een pleidooi, alsook de TreinTramBusvereniging, die daar ook bij aanwezig was. Iedereen houdt mee een pleidooi om dat te doen. Maar we weten allemaal dat de maatschappelijke kosten-batenanalyse die in het verleden werd opgemaakt ten behoeve van het wegwerken van de missing link van die laatste 8 kilometer, toen negatief was. Nu wordt eens te meer het belang onderstreept, nu wordt gezegd dat waarschijnlijk geen rekening werd gehouden met een enorm extra potentieel aan reizigers zodra die lijn er effectief ligt, zeker inzake het woon-werkverkeer, aan beide kanten van de grens. Tegelijk werd vanuit Nederland heel duidelijk aangegeven dat waarschijnlijk de infrastructuurkosten enorm verminderd zouden kunnen worden als enerzijds de extra brug over de Zuid-Willemsvaart niet nodig is en als anderzijds het zijspoor gebruikt kan worden in het station van Weert. Ook dat zou een meerwaarde kunnen betekenen. Als die twee kostendrijvers enorm in mindering kunnen worden gebracht op de totale infrastructuurkosten, zou dat een enorm pluspunt kunnen betekenen met het oog op een potentiële realisatie.

Het is dat precies wat staatssecretaris Heijnen, die inderdaad een grensbewoner is afkomstig uit het Limburgse, ziet als een enorm potentieel in die grensoverschrijdende verbindingen. Zij wil een nieuwe studie bestellen om te bekijken hoe we de totale kosten kunnen downsizen om deze belangrijke infrastructuurwerken in overweging te nemen.

Dat stemt me blij, dat stemt me hoopvol. Ik hoop dat de studie, volgens Nederland door Rebel, tegen april 2023 beëindigd wordt en vervolgens tegen april, mei bij ons komt. Ik hoop op een positieve beslissing aan Nederlandse kant in dit dossier, waar we allemaal al heel lang naar uitkijken.

De voorzitter: Mevrouw Moors heeft het woord.

Rita Moors (N-VA): Minister, ik dank u voor uw antwoorden. Het is belangrijk dat we over de partijgrenzen heen blijven inzetten op de realisatie van dat traject

Hamont-Weert. Dat is belangrijk voor iedereen: dat is belangrijk voor Limburg, voor Vlaanderen, voor de Kempen en voor de Euregio. Het is hoog tijd om actie te ondernemen. Daarbij overwegende dat de overheid de taak heeft om openbaar vervoer aan te bieden, kwalitatief openbaar vervoer bij voorkeur: op die manier vangen we twee vliegen in één klap. Enerzijds verlagen we de verkeersdrukke en anderzijds verhogen we onze economie.

De voorzitter: De actuele vraag is afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Andries Gryffroy aan Lydia Peeters, Vlaams minister van Mobiliteit en Openbare Werken, over laadinfrastructuur voor e-trucks

De voorzitter: De heer Gryffroy heeft het woord.

Andries Gryffroy (N-VA): Goedemiddag collega's, minister, het is goed dat we innovatie zien in het transport. We kennen allemaal de elektrische wagens, men spreekt nu ook van e-trucks. U bent van plan om daar een financieel kader voor te creëren. Waarom is dat nodig? Omdat er nog verschillende problemen zijn. Eén, het verbruik van zo'n elektrische vrachtwagen is 1 kilowattuur per kilometer. Die kan dan gemiddeld 250 kilometer rijden. Als men tijdens de lunchpauze nog wat kan bijladen, kan men misschien 400 à 500 kilometer per dag rijden. Dat kan zeer goed werken voor transportbedrijven met centrale logistieke magazijnen, waar de vrachtwagens vertrekken van punt A naar punt B in Vlaanderen of in België. Dat kan zeer goed werken om een levering te doen in een stad, komende van een centraal magazijn. Dat betekent heel wat prioriteiten: men kan die gaan plaatsen bij die centrale magazijnen enzovoort.

Het wordt wel wat moeilijker als je spreekt over transit. Die vrachtwagens rijden 700 kilometer per dag, dus die halen dat niet. We hebben een dure kostprijs, met zware batterijen. Dat kost een paar 1000 kilogram meer. En dus is het inderdaad logisch dat de sector zegt dat zij klaar zijn om die e-trucks te gaan bouwen, maar alles hangt er natuurlijk van af of ook de infrastructuur klaar is. Kunnen we inderdaad op voldoende plaatsen onze vrachtwagens gaan laden?

U bent dus van plan om daarvoor bijkomend eventueel ondersteuning te gaan voorzien voor bepaalde projecten. Maar die modaliteiten zijn mij niet duidelijk, en dus had ik dat graag van u geweten. U kondigt wel iets aan, samen met de sector, maar hoe zijn die modaliteiten? Wanneer komt u met dat plan? Over welke ondersteuning gaat het, en wat zijn de voorwaarden?

De voorzitter: Minister Peeters heeft het woord.

Minister Lydia Peeters: Bedankt voor uw vraag. Het klopt inderdaad dat ook inzake het zwaar vervoer, het vrachtvervoer de transitie naar elektrisch zich enorm aankondigt. Kijk naar wat Volvo onlangs heeft aangekondigd. Zij gaan sowieso een fabriek bouwen met alleen maar e-trucks, maar ook batterijtechnologie. Kortom, we zien dat daar wel degelijk bij een en ander een versnelling hoger wordt geschakeld. En we willen daar uiteraard ook mee in faciliteren. U weet dat wij sowieso onze laadpalenvisie gelanceerd hebben, en dat wij al twee calls hebben geplaatst voor laadinfrastructuur specifiek voor personenwagens. Die kenden een enorm succes.

Die eerste call is louter en alleen op personenwagens gefixeerd. De tweede call die we recent hadden afgesloten voorzag eigenlijk ook in laadinfrastructuur voor zwaar vrachtvervoer, en ook voor bestelwagens en voor bussen. Maar omdat die call zodanig veel interesse heeft opgewerkt, hebben we beslist om de indieners voor projecten in die laatste call voor zwaar vervoer, voor vrachtvervoer en voor bussen daaruit te nemen, en onmiddellijk begin volgend jaar met een nieuwe call

te komen voor die specifieke doelgroep, dit om de eenvoudige redenen dat het bedrag beperkt was tot 10 miljoen euro, en al die middelen eigenlijk al werden opgesoupeerd voor de laadinfrastructuur voor elektrische wagens.

Dus wij komen begin volgend jaar met een nieuwe call. Die is men op dit ogenblik aan het uitschrijven. En die call zal zich specifiek richten op bestelwagens, op vrachtwagens en op bussen, om zodoende ook voldoende laadinfrastructuur te kunnen voorzien voor dat zwaar vervoer, zoals ook al duidelijk is aangekondigd door onze transitie-manager Stéphane Jacobs. Die zegt eigenlijk dat de transitie zo snel gaat dat we daar nu ook in moeten bijsturen. En dat gaan we dan ook volop doen.

De voorzitter: De heer Gryffroy heeft het woord.

Andries Gryffroy (N-VA): De transitie gaat inderdaad snel als we spreken over de technologie van de e-trucks. Maar ik denk dat we ook nog rekening moeten houden met een aantal randvoorwaarden. U hebt zelf al heel lang geleden een visie voor vrachtwagenparkeren aangekondigd. Enkele maanden terug zei u in de commissie dat dit plan uiteindelijk klaar zou zijn rond half november, dacht ik. Ik zou dan verwachten dat die grote elektrische laadpalen voor e-trucks ook mee geïntegreerd zouden zijn in een bepaalde visie. En ik ben dus benieuwd of dat ook zo is.

Want je kunt het wel doen voor bestelwagens om van punt A naar punt B te rijden, maar ik zie nog altijd niet in hoe je dat gaat doen voor transit. Ik zie nog altijd niet in hoe je dat bijvoorbeeld gaat doen voor het zwaardere verkeer dat puur door ons land rijdt, of dat grote afstanden doet. En ik zie ook niet in hoe je dat bijvoorbeeld gaat realiseren met de rijtijden, want daarvoor zijn die vrachtwagenparkings nodig. Die mensen moeten rusten, er zijn heel wat strikte regels daaromtrent. Ik heb daar dus nogal wat vragen rond: hoe past dat, naast het aankondigen van die e-trucks en de call, dan in uw visie rond vrachtwagenparkeren?

De voorzitter: Mevrouw Mertens heeft het woord.

Sofie Mertens (cd&v): Minister, uw ambitie is duidelijk: tegen 2025 minstens 35.000 publieke en semipublieke laadpalen. Uit onderzoek blijkt dat tegen 2030 al bijna een derde van alle vrachtwagens die in Europa worden gemaakt, een volledig elektrische aandrijving zal hebben. Maar de sector kan dat natuurlijk niet alleen, dat is hier net ook al gezegd. Dus is het goed dat u een nieuwe call zult doen, zodat de drempel voor de sector lager komt te liggen en zodat er een vlotte omschakeling naar emissievrij vervoer komt, en die gemakkelijker wordt.

Als we willen dat emissievrij vrachtvervoer kan concurreren met de dieselvarianten, dan moeten we een versnelling hoger schakelen.

Minister, hebt u zicht op het budget dat u hiervoor beschikbaar zult stellen?

De voorzitter: De heer Bex heeft het woord.

Stijn Bex (Groen): Het is procedureel wat vreemd dat een vraag die veertien dagen geleden in de commissie werd geagendeerd, maar toen van de agenda werd gehaald, hier vandaag als actuele vraag aan bod komt, en dat de minister bovendien een deel van haar antwoord op mijn vraag van morgen alvast geeft.

Ik ben blij met het enthousiasme over de technologische vooruitgang. Het gaat inderdaad bijzonder snel inzake de elektrificatie van het vrachtvervoer. We moeten daar als overheid ten volle op inspelen, niet in het minst om onze steden

emissievrij te bedienen. Dat stond eigenlijk al in het regeerakkoord en zou tegen 2025 moeten gebeuren. Maar daar staan we nog ver vanaf.

Collega Gryffroy, ik wil u ten volle bijtreden in uw vraag om eindelijk een visie te ontwikkelen. Want, minister, u geeft morgen uitleg over de projectoproep semi-publieke laadinfrastructuur. Vandaag zegt u dat u een extra subsidie zult voorzien om het voor vrachtwagens mogelijk te maken. Maar collega Gryffroy vraagt zich terecht af over welke vrachtwagens het gaat: korte of lange afstand, en dergelijke dingen meer.

Mijn oproep is de volgende: wanneer zult u met een visie komen rond de elektrificatie van vrachtvervoer, in plaats van losweg subsidies uit te delen?

De voorzitter: De heer Keulen heeft het woord.

Marino Keulen (Open Vld): Minister, ik denk dat de inspanningen, die u tot nu toe hebt geleverd om het emissievervoer wind in de zeilen te geven, moeten worden erkend. Dat staat buiten kijf.

Ik heb een bijkomende vraag, eigenlijk een bedenking. Voorzie de installatie van dergelijke laadpalen in combinatie met parkeerplaatsen voor de truckers. Het lijkt me weinig efficiënt en doelmatig om laadpalen zomaar her en der uit te rollen en uit te strooien.

De voorzitter: De heer Verheyden heeft het woord.

Wim Verheyden (Vlaams Belang): Minister, de laadpalen voor trucks zijn, meer nog dan de gewone laadpalen, een heel dure aangelegenheid. Dat komt omdat ze een hogere laadsnelheid nodig hebben om de batterijen snel te kunnen laden. Ik geef eventjes een prijskaartje. Een laadplein met zes snelladers en twintig nachtladers kost al gauw 8,5 miljoen euro.

De extra infrastructuur voor e-trucks vormt momenteel voor heel veel transportbedrijven de grote drempel om over te schakelen. Daarom voert u die subsidies in, alleen had u tot voor kort geen enkel idee hoeveel middelen u hiervoor ter beschikking zou hebben. De subsidie zou neerkomen op ongeveer 20 procent van de kosten voor een laadpaal.

Het is gemakkelijk om te zeggen dat u wel voor subsidies zult zorgen, maar aan de andere kant hebt u nog geen idee hoeveel. Dat zorgt voor onzekerheid in de transportsector, want die pot moet worden verdeeld over alle bedrijven die innoveren. Ik verwees naar het prijskaartje van 8,5 miljoen euro. U zult toch een heel serieuze zak geld op tafel moeten leggen om al die bedrijven te ondersteunen.

Weet u ondertussen hoeveel financiën u zult hebben ter ondersteuning van die bedrijven? Vanwaar zal dat geld komen?

De voorzitter: Minister Peeters heeft het woord.

Minister Lydia Peeters: Dank u wel, collega's, voor de bijkomende vragen.

Mijnheer Bex, ik ga eerst even in op uw vraag. Ik heb daarstraks heel duidelijk gesteld dat wij in onze call, die liep tot 15 september 2022, de mogelijkheid hadden opgenomen voor personenwagens, en voor bestelwagens, en voor bussen alsook voor vrachtwagens om semipublieke laadpalen gesubsidieerd te zien tot 20 procent. Dat was de call. Daar was zo veel interesse voor dat we finaal gezegd hebben dit te beperken tot louter semipubliek opladen voor personenwagens. Die andere facetten hebben we eruit gehaald, zodat we een beperkt budget hadden

van 10 miljoen euro dat we integraal kunnen besteden aan de elektrische personenwagens.

Dat betekent tegelijkertijd dat we een nieuwe call gaan doen, specifiek voor bestelwagens, voor vrachtwagens en voor bussen. Hoeveel we daarvoor exact gaan uittrekken zijn we op dit ogenblik nog aan het bekijken. De modaliteiten zullen dezelfde zijn als de vorige call, met name een subsidie van 20 procent, om en bij de 1000 euro per laadpaal. Het zijn soortgelijke voorwaarden als in de vorige call.

Maar nogmaals, onze administratie is op dit ogenblik aan het bekijken hoe we dat verder in kaart kunnen brengen en ook hoe we degenen die op de pas afgesloten call hadden ingetekend maar eruit vielen, zeker kunnen meenemen in de nieuwe call, die in de loop van januari uitgebracht zal worden.

U zegt dat er geen visie is rond laadinfrastructuur. Die visie is er wel degelijk en ze staat ook heel duidelijk omschreven in onze 'Clean Power for Transport'-visie, met daaraan gekoppeld ook ons laadpalenplan. Dat staat daar allemaal volledig omschreven. De evolutie gaat echter zo snel dat men destijds voor zware vrachtwagens, zeker bij lange afstanden, vooral keek naar waterstof. Recent is dat veranderd en nu kijkt men voor zware vracht ook veel meer naar elektrisch. Dat zal in de toekomst nog meer veranderen. We kijken nu volop naar bijladen, maar straks wordt dat misschien het omwisselen van batterijen. De evolutie zit in zo'n grote stroomversnelling dat we daarin continu moeten bijsturen. Dat zullen we ook doen. Maar ik ontken ten stelligste dat er geen visie is. Wij blijven alles opvolgen. Daarom heb ik in het verleden trouwens ook onze elektrificatiemanager aangeduid, de heer Stéphane Jacobs. Hij schuimt voortdurend heel de markt af en bekijkt welke noden er zijn en waar we op moeten anticiperen en waar we op moeten inzetten.

Mijnheer Gryffroy, u stelde ook een vraag over het parkeren van vrachtwagens. Met onze snelwegparkings moeten we inzetten om de vrachtwagensector de rij- en rusttijden te kunnen laten respecteren. We hebben ingezet op de beveiliging van al die snelwegparkings. We kunnen echter niet zonder meer inbreken op de lopende concessies en elke concessiehouder verplichten om nu alle laadinfrastructuur te plaatsen. Wij faciliteren en motiveren wel, maar we kunnen niet inbreken op bestaande concessie. Daar waar er nieuwe concessies komen, vragen wij zonder meer om zeker te voorzien in voldoende laadinfrastructuur, omdat de transitie zo snel gaat.

Morgen zullen we het in de commissie verder in detail hebben over de lopende call voor personenwagens. Ik hoop u alleszins in het voorjaar meer informatie te kunnen geven. De call zal ergens rond half januari, eind januari naar buiten gaan. Ik hoop dat we er dan over een tweetal maanden een zicht op hebben waar er overal extra laadinfrastructuur komt voor vrachtwagens. Voor bussen maken we ook de stelplaatsen van De Lijn toegankelijk, zodat ook de pachters daar kunnen laden.

De voorzitter: De heer Gryffroy heeft het woord.

Andries Gryffroy (N-VA): Ik hoor twee dingen die me toch wel frappant lijken. Een visie heeft blijkbaar niet bij iedereen dezelfde definitie. Groen spreekt over de visie rond transport. Dat was niet de visie waarover ik het had. Men heeft het ook over de visie op de laadpaalinfrastructuur, maar ik had het vooral over de visie op het vrachtwagenparkeren. Ik treed daarin volledig collega Keulen bij. Ik denk dat we de zaken hier aan het omkeren zijn. We spreken eerst over de centen, over de call: hoeveel kost het, en wat brengt het op? Neen, mijn vraag is in functie van de visie vrachtwagenparkeren: waar kunnen we in de toekomst e-trucks gaan opladen? Dat gaat ook over ruimtelijke ordening. Het gaat over

rijtijden, die internationaal georganiseerd zijn. Hoe gaan we dat aanpakken? Waar kunnen die trucks zich later gaan plaatsen? We hebben vermogen nodig op de infrastructuur. Ik hoop dat die visie ook mee geïntegreerd kan zijn in de visie vrachtwagenparkeren, die er eigenlijk al moest zijn, en er binnenkort wel zal komen. Dat hebben we nodig vooraleer we kunnen discussiëren over wat er uitgerold zal worden en wat het zal kosten.

De voorzitter: De actuele vraag is afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Tom Ongena aan Jo Brouns, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over de verplichte inschrijving van Oekraïense vluchtelingen bij VDAB

De voorzitter: De heer Ongena heeft het woord.

Tom Ongena (Open Vld): Minister, ongeveer dag op dag twee maanden geleden stond ik hier ook, en toen hadden we het ook over de tewerkstelling van Oekraïense vluchtelingen. Dat was toen omdat ik cijfers had opgevraagd, en het bleek toen dat er op dat moment 935 Oekraïense vluchtelingen via VDAB – een belangrijke nuance – aan het werk waren.

Ik denk dat we het erover eens waren dat dat eigenlijk te weinig was, zeker in vergelijking met de cijfers in Nederland, waar er 24.000 aan de slag waren, ongeveer 1 op de 3 van alle Oekraïense vluchtelingen die in Nederland aanwezig zijn. Als je dan naar de Vlaamse cijfers keek, vonden we allemaal dat dat eigenlijk te weinig was. We vonden het vooral ook dom, omdat we weten dat een deel van die mensen effectief graag de handen uit de mouwen steekt en wil komen werken, maar ook dom omdat er heel wat vacatures openstaan, onder andere in de dienstenchequesector, maar ook in andere sectoren, en dat we eigenlijk kansen aan het missen zijn.

Ik heb toen ook gezegd dat het, na de belangrijke focus op huisvesting, na de belangrijke focus op onderwijs voor de kinderen, misschien tijd werd dat we die focus stilaan ook op werk beginnen te leggen. Minister, ik ben blij nu vast te stellen dat de Vlaamse Regering vrijdag op uw initiatief een beslissing heeft genomen om dat effectief te doen, om die focus meer op werk te leggen en om onder andere naar een verplichte inschrijving te gaan van Oekraïense vluchtelingen bij VDAB.

Minister, kunt u iets meer details geven over hoe de Vlaamse Regering daar effectief iets aan zal doen? (*Applaus bij Open Vld*)

De voorzitter: Minister Brouns heeft het woord.

Minister Jo Brouns: Collega Ongena, dank u wel. We zijn het er volledig over eens dat werken een heel belangrijke en wat mij betreft de belangrijkste hefboom voor integratie is, ook voor de Oekraïense vluchtelingen. We zien inderdaad dat we om en bij 30.000 vluchtelingen opvangen, van wie 18.000 op beroepsactieve leeftijd, en dat 32 procent daarvan is ingeschreven bij VDAB.

Ik moet vandaag inderdaad zeggen dat we nog altijd geen 100 procent zicht hebben op het aantal dat werkzaam is. We zijn nog altijd in blijde verwachting van de cijfers van onze federale collega's. Ik hoop die begin januari te mogen ontvangen.

Maar ik ben het met u eens: zowel het aantal inschrijvingen als de tewerkstelling zijn vandaag veel te laag. Zij worden goed opgevangen door ons. Zij krijgen een leefloon en dat is belangrijk. Maar wanneer zij daartoe bereid zijn en wanneer ze kunnen werken, moeten zij inderdaad naar de arbeidsmarkt worden toegeleid.

We zien vandaag op dat vlak toch wel wat verschillen tussen de verschillende OCMW's. Ik wil overigens van de gelegenheid gebruikmaken om die OCMW's heel expliciet te bedanken voor het vele werk dat zij crisis na crisis aan het doen zijn. Eerst was er corona en nu zijn er de Oekraïense vluchtelingen die bijzonder goed werden opgevangen door onze OCMW's. Maar we stellen wel vast dat er verschillen zijn in het inschrijven van de Oekraïense vluchtelingen bij VDAB.

Dat is wat ik in eerste instantie wil vragen: schrijf ze in, want het is goed voor hun integratie en het is goed voor de werkzaamheidsgraad die naar 80 procent moet. We hebben heel wat vacatures die ook zij kunnen invullen. Ze willen dat ook, ze zijn heel dankbaar. Ik heb als burgemeester zelf mogen ervaren dat ze iets willen terugdoen voor de gastvrije opvang die wij aanbieden.

Daarom doen we drie dingen. Ten eerste is er de brief naar de lokale besturen om te vragen hen in te schrijven. Ten tweede wordt de scope van de taskforce verruimd: kijk ook naar werk, volg dat op, want dat moet en kan beter. Ten derde onderzoeken wij nu hoe we eventueel die verplichte inschrijving van de Oekraïense vluchtelingen bij VDAB mogelijk kunnen maken.

De voorzitter: De heer Ongena heeft het woord.

Tom Ongena (Open Vld): Minister, dank u wel, het is een goede zaak dat er een tandje wordt bijgezet. Dat lijkt me echt nodig, we laten te veel kansen liggen.

Ik heb zelf wel nog twee bekommernissen. Ten eerste, inschrijven bij VDAB is natuurlijk belangrijk, maar uiteindelijk komt het erop neer dat we een doorstroom hebben naar werk, dat die mensen effectief aan de slag gaan, dat ze een van die vele vacatures die werden aangemeld ook effectief invullen. Ik geloof dat er daar een andere aanpak nodig is dan vandaag. Vandaag gebeurt dat soms veel te ambtelijk, terwijl dat veel meer hands-on zou moeten zijn. Men zou veel meer actief moeten matchen tussen werkgevers en die vluchtelingen, die echt samenbrengen. Uit de praktijk blijkt immers dat, als je dat doet, je heel veel praktische problemen zoals taal of kinderopvang wel kunt oplossen.

Mijn tweede bekommernis betreft het leefloon. We weten dat die mensen een equivalent leefloon krijgen. Een leefloon hoeft niet vrijblijvend te zijn. Je kunt daar een activeringsplicht aan koppelen. Dat is iets wat de OCMW's kunnen doen. En misschien gebeurt dat vandaag nog te weinig en huivert men nog te veel om in bepaalde gevallen – het betreft een individueel onderzoek – effectief die activeringsplicht op te starten en te koppelen aan het leefloon.

Minister, mijn bijkomende vraag is dan ook om op die twee punten actie te ondernemen, enerzijds voor een meer actieve matching zorgen en anderzijds aan de OCMW's duidelijk maken dat het misschien tijd wordt om een volgende stap te zetten. *(Applaus bij Open Vld)*

De voorzitter: De heer Verbeurgt heeft het woord.

Thijs Verbeurgt (Vooruit): Dank u, collega Ongena en, dank u, minister, voor het antwoord. Ik denk dat u een heel terecht punt aanhaalt, collega Ongena. Ik denk dat we er alles moeten aan doen om zo veel mogelijk nieuwkomers aan de slag te helpen. Werk is, zoals u ook zei, minister, een belangrijke motor voor integratie. We zijn dus ook wel vragende partij om ervoor te zorgen dat meer Oekraïense nieuwkomers doorstromen naar de arbeidsmarkt, dus een verplichting kan zeker voor ons. Maar een verplichting alleen zal het niet oplossen. We moeten er ook voor zorgen dat VDAB de tools in handen en voldoende mensen in dienst heeft om ervoor te zorgen dat die mensen ook de passende job krijgen aangeboden. Daar wil ik heel specifiek naar vragen. Minister, zal een dergelijk

beleid rond een eventuele verplichting ook meteen gekoppeld zijn aan een heel duidelijk beleid om de juiste profielen binnen VDAB aan de slag te zetten, zowel wat jobmatching als taalcoaching betreft? Zal VDAB de juiste tools krijgen om die verplichting naar de praktijk om te zetten? Dank u. *(Applaus bij Vooruit en Open Vld)*

De voorzitter: Mevrouw De Vreese heeft het woord.

Maaike De Vreese (N-VA): Minister, het is al sinds deze zomer dat ik u vraag om VDAB in te schakelen, niet alleen om de Oekraïners te bereiken maar ook om die goed richting werk te begeleiden. We moeten het inderdaad ook over de kern van de zaak hebben. Hoe komt het dat die activering zo moeizaam gaat? Dat is omdat er een leefloon wordt toegekend, een onmiddellijk leefloon, dat toegekend wordt door Vivaldi en dat onmiddellijk aan het apart statuut werd gekoppeld. Zo is men niet verplicht om de taal te leren, niet verplicht om in te burgeren en niet verplicht om te werken. Laat dat nu net zijn wat we nu wel willen. We willen absoluut dat die mensen niet aan de zijlijn staan maar dat ze actief deelnemen aan onze samenleving. Dat is goed voor de Oekraïners, dat is goed voor de Vlaming, dat is goed voor de krapte op onze arbeidsmarkt. Minister, zet wel in op inburgering, op de Nederlandse taal op de werkvloer en op werk. *(Applaus van Sarah Smeyers)*

De voorzitter: De heer Van Rooy heeft het woord.

Sam Van Rooy (Vlaams Belang): Dank u, voorzitter. We hebben dit debat hier een aantal weken geleden ook gevoerd en ik heb toen, samen met mevrouw De Vreese – ere wie ere toekomt – als enige de olifant in de kamer benoemd. Dat was inderdaad het feit dat deze Oekraïense vluchtelingen onmiddellijk recht hebben op een leefloon, wat velen wellicht niet direct aanzet tot het zoeken en vinden van werk. Ik ben toen door de heer Bothuyne weggezet, zoals hij dat vaak doet, als iemand die de vluchtelingen neerzet als profiteurs. Mijnheer Bothuyne, mevrouw De Vreese zegt exact hetzelfde, maar tegen haar zegt u dat natuurlijk niet. Weet u wie dat ook zegt? Dat is de burgemeester van Rotterdam, Ahmed Aboutaleb, van de Partij van de Arbeid (PvdA), die letterlijk in een gesprek met Bart De Wever gezegd heeft dat “het feit dat wij in Nederland wel 80 procent van de Oekraïners aan het werk krijgen, is omdat wij niet zo’n gulle uitkeringen geven als jullie in België”. Aboutaleb zegt het, de N-VA zegt het, maar alleen als het Vlaams Belang het zegt, is het natuurlijk verderfelijk. *(Applaus bij het Vlaams Belang)*

De voorzitter: De heer Bothuyne heeft het woord.

Robrecht Bothuyne (cd&v): Dank u wel voor de vragen en ook voor het antwoord, minister. Collega’s, ik denk dat we hier een aantal maanden geleden kamerbreed solidariteit wilden met de Oekraïense vluchtelingen. Een oorlogssituatie op het Europese continent vereiste solidariteit, en we hebben, dankzij de lokale besturen en ook heel veel vrijwilligers, opvang kunnen bieden aan duizenden Oekraïense vluchtelingen. En inderdaad, zij krijgen direct een beschermd statuut. Maar dat beschermd statuut afnemen, wil ook zeggen dat we de solidariteit zouden gaan stopzetten en zou ook willen zeggen dat we de druk op de al overvolle asielcentra gigantisch gaan verhogen. Is dat een oplossing, collega’s? Ik denk het niet. Ik denk dat de piste van deze regering dan heilzamer is, namelijk solidariteit in de omgekeerde richting verwachten: verwachten dat die Oekraïners zich hier inschakelen in onze arbeidsmarkt en in de samenleving.

Minister, wij steunen ten volle uw beleid om deze mensen niet alleen in te schrijven in het OCMW en te steunen, maar vooral ook in te schrijven bij VDAB. We vragen uiteraard ook aan u dat u voor hen de nodige begeleiding en opleiding voorziet en dat men, als men daar niet op ingaat, indien men niet solidair wil zijn

met de Vlaamse samenleving, uiteraard in samenwerking met het OCMW, een sanctiemechanisme voorziet waarbij uitkeringen weer kunnen worden afgenomen.

De voorzitter: De heer Annouri heeft het woord.

Imade Annouri (Groen): Het gaat weer over sanctioneren en dat soort zaken. Het is blijkbaar een unieke positie, maar ik vind het wel normaal dat we mensen die voor oorlog vluchten, in eerste instantie hulp geven en dat we die ook een leefloon geven. Het is al traumatisch genoeg. Dan moeten we er echter inderdaad wel voor zorgen dat we hen begeleiden en op de arbeidsmarkt krijgen. Collega's, er zijn de cijfers die nu circuleren, van die 6000 mensen. Van de 18.000 mensen die wel zouden kunnen gaan werken, zijn er maar 2000 aan een job geholpen. 6000 mensen bij VDAB en maar één derde daarvan is op dit moment naar een job geleid. Stel u voor dat we alle 18.000 mensen die zouden kunnen gaan werken, vandaag bij VDAB zouden hebben ingeschreven, dan nog zou maar een derde daarvan aan de slag zijn. Kortom, er schort iets aan de begeleiding, er schort iets aan de toeleiding naar de arbeidsmarkt. Ik vind het volgende dan ook wel opvallend. Keer op keer hoor ik de meerderheidspartijen zeggen: "VDAB moet dat doen. VDAB zal dat doen. VDAB krijgt die extra opdracht." Extra middelen, extra ondersteuning om VDAB dat te laten doen, die volgen echter bijna nooit. Minister, als we dat dus verwachten van VDAB – en ik denk dat iedereen het erover eens is dat we zo veel mogelijk mensen aan de slag willen helpen, ook zij die zijn gevlucht uit Oekraïne – krijgt VDAB van u dan ook extra middelen en extra ondersteuning om dat te doen? (*Applaus van An Moerenhout*)

De voorzitter: Minister Brouns heeft het woord.

Minister Jo Brouns: Collega's, dank u wel. Laat mij duidelijk zijn: die mensen zijn hier goed opgevangen, die krijgen hier een leefloon, en voor wat hoort wat, dat is zo. Als zij kunnen werken, moeten zij werken, moeten zij worden toegeleid naar VDAB. Vandaar ook de vraag tot verplichte inschrijving. Dit is onze overtuiging. Het is correct dat wij daarvoor ook in extra middelen voorzien. We hebben twintig bemiddelaars extra ingeschreven bij VDAB om die opleiding, die begeleiding, waarbij vooral de taal toch wel een vrij grote uitdaging is, op te nemen, en om die match te maken, collega Ongena. Er zijn de jobdates, er zijn de infomarkten, maar er is ook de relatie met de werkgevers. Ik denk dat we dat niet mogen onderschatten: ook de werkgevers moeten daarbij worden betrokken. Ik ben het ermee eens dat op de eerste plaats VDAB die inspanningen moet doen, maar ook de werkgevers moeten zich vandaag openstellen om die mensen alle kansen te geven.

Wat taal betreft: vandaag worden er tienduizend opleidingen gevolgd. Het is belangrijk om dat ook te onderstrepen. Collega De Vreese, collega Van Rooy, ik heb het herhaald: wij doen vanuit Vlaanderen alles wat in onze mogelijkheden ligt om die mensen naar werk te leiden, want inderdaad, voor wat hoort wat. Ze krijgen dat leefloon, zij moeten goed worden opgevangen. Mijn gevoel is echter ook dat ze daar dankbaar voor zijn, iets willen terugdoen en willen werken. Het is dus aan ons als Vlaamse samenleving, met VDAB, met onze werkgevers, om hen ook zo snel mogelijk maximaal toe te leiden naar die vele Vlaamse vacatures.

De voorzitter: De heer Ongena heeft het woord.

Tom Ongena (Open Vld): Collega's, ik ben hier twee weken niet geweest door ziekte. Collega Van Rooy, ik herken u niet meer: gebrek aan zelfvertrouwen, geen geloof in eigen kunnen. Vlaanderen kan vandaag heel veel doen rond de activering van Oekraïners. We hebben een sterke VDAB. Collega Annouri, VDAB heeft 20 extra mensen gekregen voor Oekraïne. Ondertussen werken daar 4800 mensen, met een budget van 900 miljoen euro. We hebben een hele VDAB-fabriek. Ik denk

dat we daar iets van mogen vragen. Daarnaast hebben we sterke lokale besturen en OCMW's. Vandaag al kunnen die aan Oekraïense vluchtelingen en equivalente leefloonmensen zeggen dat ze van hen verwachten dat ze werk zoeken. We kunnen het vandaag. We hoeven echt niet op iemand te wachten om onze job te doen. Niemand houdt ons tegen. Laten we dus nu onze job doen. Laten we zo veel mogelijk van die Oekraïense vluchtelingen daadwerkelijk naar een job brengen, in het belang van die mensen zelf – want inderdaad, veel van die mensen willen werken –, maar ook in het belang van heel veel werkende mensen vandaag die kreunen onder de werkdruk omdat vacatures niet ingevuld geraken. Dus, 'let's do the job.' (*Applaus bij Open Vld en van Brecht Warnez*)

De voorzitter: De actuele vraag is afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Axel Ronse aan Jo Brouns, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over het beter activeren van SWT'ers door VDAB

De voorzitter: De heer Ronse heeft het woord.

Axel Ronse (N-VA): Dag iedereen. Goeiemiddag. Ik was vorige week redelijk beduusd. Het Algemeen Belgisch Vakverbond (ABVV) heeft zijn zure prijs uitgereikt. Ik had gehoopt in aanmerking te komen, maar de prijs is uitgereikt aan VDAB, in verband met de mensen in het stelsel van werkloosheid met bedrijfstoelage (SWT), mensen die op oudere leeftijd om zeer triestige redenen hun job verliezen en een werkloosheidsuitkering genieten, aangevuld met een toeslag van hun oorspronkelijke werkgever. VDAB heeft de opdracht om die mensen nog aan werk te helpen. Wat zegt men bij het ABVV? "VDAB, je doet dat rampzalig slecht. Je stuurt die mensen totaal zinloze opdrachten. Je bent cynisch in de opdrachten die je stuurt. Die hebben niks te maken met de ervaring van die mensen. Het lijkt nergens op."

Wat zegt het ABVV nog? Dat het eigenlijk crimineel is om iemand van 60 of 62 of zelfs 58, die in dat statuut zit, nog maar te durven vragen om iets te doen wat die persoon dichter bij werk zou kunnen brengen. Het ABVV zegt VDAB een rode kaart te zullen geven. "VDAB, ge zijt een criminele organisatie die mensen pest. Ge doet dat echt compleet fout. Ge krijgt de zuurprijs: een gouden citroen." Ik vond dat een mooi beeldje, trouwens, toen ik het in de krant zag. En toen vroeg ik mij af wie VDAB is. Zal ik de minister eens serieus aanpakken? Is het deze minister die de mensen pest? Wel neen! Het is het ABVV zelf! Want wie bestuurt VDAB? Het Vlaams netwerk van ondernemingen (Voka), de Unie van Zelfstandige Ondernemers (UNIZO), de Confederatie Bouw, het Algemeen Christelijk Vakverbond (ACV) en vier bestuursleden van het ABVV. Die hebben dus eigenlijk tegen zichzelf betoogd.

Minister, doet VDAB wat wij verwachten dat hij moet doen?

De voorzitter: Minister Brouns heeft het woord.

Minister Jo Brouns: Collega Ronse, het zal u niet verbazen dat ik ook ten zeerste die actie van het ABVV betreur. We willen met z'n allen richting 80 procent werkzaamheidsgraad die absoluut nodig is om het welvaartsmodel, de sociale zekerheid, in de toekomst veilig te stellen. Ik blijf de hand reiken naar alle sociale partners om dat doel samen te bereiken. De eerlijkheid gebiedt mij wel te zeggen dat de activering van de mensen in het stelsel van werkloosheid met bedrijfstoelage vandaag een hele uitdaging is.

Verschillende factoren maken dat dat een grote uitdaging is. Wij stellen ten eerste vast dat zij zich enerzijds vaak onvoldoende bewust zijn van de verwachtingen van dat statuut, maar dat zij anderzijds niet altijd openstaan voor die

verwachtingen. Daarnaast stellen wij ook vast dat het gaat om oudere werknemers. Los van het SWT-statuut is het voor die mensen vandaag in de Vlaamse samenleving meer dan voor anderen een uitdaging om werk te vinden. Ik roep de werkgevers op om ook die mensen alle kansen te geven. Wij hebben ook hen meer dan nodig.

De aanpak en de begeleiding van VDAB kunnen en moeten wat meer sluitend worden, ook wat die groep van SWT'ers betreft. Dat is een groep van 5500 mensen binnen de grote groep van 180.000 werkzoekenden – om alles nog even in het juiste perspectief te plaatsen. Het werkgelegenheidsakkoord is heel duidelijk voor wat betreft de aanpak van VDAB. Het is onze ambitie om iedere persoon met een SWT-statuut de passende acties aan te bieden die rekening houden met hun loopbaan, met hun competenties en met hun ervaringen. Daar zien we dat het schoentje vaak nog wat knelt.

Daarom is het belangrijk om aan te geven dat we dat nog beter willen doen. We zullen in het voorjaar van 2023 specifiek voor die doelgroep met de partners van het ABVV en met VDAB een conferentie organiseren om het begeleidingsmodel nog beter op maat van die groep te kunnen organiseren. Dat is nodig om de passende acties, de passende trajecten te kunnen uitzetten.

Tot slot, collega, op Vlaams niveau doen wij alles, maar u weet dat de beschikbaarheid van de SWT'ers in federale handen zit. Wij willen door middel van een asymmetrisch beleid de verantwoordelijkheid krijgen om de invulling van die beschikbaarheid zo veel mogelijk af te stemmen op het regionale begeleidingsmodel.

De voorzitter: De heer Ronse heeft het woord.

Axel Ronse (N-VA): Minister, u weet dat ik de gewoonte heb om in dit halfroond de brede consensus die in het parlement heerst soms eens uit te spreken. Dit parlement is van mening dat mensen die in het SWT zitten waardevol zijn voor de arbeidsmarkt. Dit parlement heeft met de begrotingswijziging aan VDAB maar liefst 914 miljoen euro, bijna 1 miljard euro, toegekend om ook die groep mensen aan werk te helpen. Dit parlement heeft ook aan het ABVV, dat het voorrecht krijgt om VDAB mee te besturen, de kans gegeven om die opdracht mee aan te gaan. Wij hebben gezien dat het ABVV een klets geeft in zijn eigen aangezicht maar ook in ons aangezicht maar vooral ook in het aangezicht van de mensen van wie we verwachten dat VDAB en dus ook het ABVV hen zal versterken.

Ik heb maar één simpele vraag: gaat u het voorbeeld van de socialisten volgen? Zult u, net zoals zij het ABVV uit hun bestuur hebben gehaald, het ABVV ook uit het bestuur van VDAB zetten?

De voorzitter: De heer Bothuyne heeft het woord.

Robrecht Bothuyne (cd&v): Collega Ronse, ik ben eigenlijk verbaasd dat u verbaasd bent. U weet toch dat, als socialisten prijzen uitdelen, ze in de eerste plaats aan zichzelf denken. Ook in dezen zijn ze consequent. De socialistische vakbond houdt ook de zure prijzen voor zichzelf, want de vakbonden zijn inderdaad een deel van het beheer van VDAB en nemen daar hun verantwoordelijkheid op. Alleen hebben ze het blijkbaar moeilijk om ten aanzien van hun eigen achterban die verantwoordelijkheid effectief op te nemen en dat leidt tot dergelijke zure acties, wat inderdaad alleen maar te betreuren is. Het komt erop aan dat we mensen kansen moeten geven. Ook wie al wat ouder is en wat meer ervaring heeft op de arbeidsmarkt, heeft een toekomst en is belangrijk voor onze Vlaamse economie en voor de arbeidsmarkt. We kunnen dat hier niet genoeg herhalen. Al te lang hebben we mensen eigenlijk in de inactiviteit gepraat. Ik denk dat we moeten benadrukken dat we iedereen nodig hebben op onze

arbeidsmarkt. VDAB moet daar ook het gepaste beleid voor voeren, minister, en moet effectief een aanbod op maat van die oudere werkzoekende doen. Het was de bedoeling om ook te gaan werken met jobhunting, om eigenlijk specifiek jobs te gaan zoeken die passen bij het profiel van iets oudere, meer ervaren werkzoekenden. De vraag is heel eenvoudig, minister. Hoe ver staan we met die passende jobs voor iets oudere werkzoekenden?

De voorzitter: De heer Annouri heeft het woord.

Imade Annouri (Groen): Ik vind het wel interessant om eens te gaan kijken naar de inhoudelijke kritiek die gegeven is. Dat je mensen in SWT toeleidt naar een job, daarmee zijn heel veel mensen het eens. Maar het moet dan wel een aangepaste en een goede toeleiding zijn. Er zijn op dit moment gewoon echt kafkaïaanse situaties. Iemand die veertig jaar als bouwvakker heeft gewerkt en heeft moeten metselen, wordt dan toegeleid naar een individuele beroepsopleiding (IBO) om te gaan metselen. Iemand die jarenlang in een bedrijf heeft gewerkt in Limburg, wordt dan toegeleid naar een stage in exact hetzelfde bedrijf waar hij jaren heeft gewerkt. Iemand die binnen zes maanden met pensioen kan gaan, moet drie maanden stage gaan volgen en heeft dan nog drie maanden om een job te zoeken voor hij met pensioen gaat. Dat zijn natuurlijk bewijzen dat je op dit moment met een algemene toeleiding aan het werken bent en niet met een op maat gemaakte afstemming die ervoor zorgt dat die mensen effectief tot hun recht komen. En ja, dan kun je je wel afvragen waarmee je bezig bent, want dat is niet efficiënt, noch voor de mensen bij VDAB, noch voor de mensen die naar een job worden toegeleid. Dan is het woord pestgedrag natuurlijk wel op zijn plaats, als je dat begrijpt vanuit een zekere frustratie.

Mijn opmerking is dus de volgende, minister. Zorg voor een op maat gemaakte toeleiding. Zorg ook meteen dat je de twee grootste problemen aanpakt voor mensen op leeftijd op onze arbeidsmarkt. Reden nummer één van discriminatie is leeftijdsdiscriminatie. Zorg ook voor werkbaar werk. Want als je een kapotte rug hebt, dan maakt het niet uit waar je naar toegeleid wordt, je zult nog altijd die kapotte rug hebben en je zult niet kunnen gaan werken. Dat zijn, wat mij betreft, de prioriteiten voor deze Vlaamse Regering. *(Applaus bij Groen en van Jos D'Haese)*

De voorzitter: Mevrouw Malfroot heeft het woord.

Ilse Malfroot (Vlaams Belang): Collega's, we zien vandaag dat Vlaanderen er niet in slaagt om die werkzaamheidsgraad van 80 procent te behalen. Met andere woorden: ook VDAB slaagt er niet in om die vacatures te matchen aan de juiste mensen. Maar ik vind wel dat we hier een kat een kat moeten noemen. Als we het hebben over SWT'ers, dan gaat het wel degelijk over mensen van minimum 62 jaar die er al een loopbaan van 38 jaar hebben op zitten en dus al heel hun leven een bijdrage hebben geleverd aan de maatschappij. Wat het Vlaams Belang betreft, is dit zeker geen prioritair te activeren groep. Groepen die dat wel zijn, zijn bijvoorbeeld Oekraïners, migranten en jongeren die al langer genieten van een werkloosheidsuitkering en die maar niet aan de slag raken.

Mijn vraag aan u is de volgende, minister. Welke zijn voor u de prioritair te activeren groepen?

De voorzitter: De heer Ongena heeft het woord.

Tom Ongena (Open Vld): Collega Malfroot en het ABVV vormen een front. Eigenlijk zegt u: laat die mensen met rust. Dat is natuurlijk leuk om te zeggen aan die mensen. Maar besef goed dat je, als je die mensen met rust laat, tegen alle werkende mensen die vandaag onder druk staan, zegt dat je ze in de steek laat. Want ik viel ook van mijn stoel toen ik de visie van het ABVV las. Ik viel ook

van mijn stoel. We hebben overal personeelstekorten. Het is dan datzelfde ABVV dat ook vaak vooroploopt om te klagen dat er niet genoeg personeel is. Maar aan de andere kant, als we vragen dat ook SWT'ers inspanningen doen, dan zijn ze de eerste om te zeggen dat we verzuurd zijn, dat we dat niet mogen doen, dat we hen met rust moeten laten. Ik vind dat niet juist.

Trouwens, ik vind het ook niet correct als ik naar de cijfers kijk. Weet u hoeveel sollicitatieopdrachten een gemiddelde SWT'er vorig jaar heeft gekregen? 0,09. Per jaar. Er gebeurt eigenlijk nog niet zo veel. VDAB zit hen nog niet echt achter de veren, om het zo uit te drukken. Ik denk dat er echt nog wel een winstmarge is, een groeimarge.

Ik sluit me helemaal aan bij collega Ronse. Ik denk dat we van VDAB mogen verwachten om inderdaad meer op maat te werken maar vooral meer te doen om ook mensen in een SWT-statuut op een goede manier te begeleiden naar een job. *(Applaus bij Open Vid)*

De voorzitter: De heer Verbeurgt heeft het woord.

Thijs Verbeurgt (Vooruit): Voorzitter, collega's, laat het duidelijk zijn, VDAB verdient vandaag geen prijzen, geen citroenen maar ook geen rozen. Collega Ronse, ik denk dat we dat debat wel ten gronde moeten voeren. In dat opzicht ben ik eigenlijk wel ontgoocheld in uw tussenkomst vandaag. Ik vind uw persberichten interessanter dan uw plenaire tussenkomst. In uw persbericht gaf u tenminste nog een paar aanzetten voor hoe we met SWT'ers aan de slag kunnen gaan. Ik vind dat een veel interessanter debat dan wie wat heeft beslist op welk niveau.

Laat ons het debat voeren waarover het gaat: hoe krijgen we mensen in de arbeidsmarkt, hoe houden we hen actief, ook als ze al meer ervaring hebben? Want dat is de realiteit vandaag: te veel mensen worden vandaag uit de arbeidsmarkt gedreven wegens de ervaring die ze hebben. Als we weten dat er heel veel mensen zijn die door hun leeftijd vandaag hun job verliezen, omdat ze de job niet meer werkbaar vinden, laat ons dat debat dan voeren. Mijn vraag aan de minister is dan ook heel helder: wat gaat u doen om werkbaar werk voor mensen die al meer ervaring hebben, mogelijk te maken in Vlaanderen? *(Applaus bij Vooruit en Groen)*

De voorzitter: Minister Brouns heeft het woord.

Minister Jo Brouns: Dank u wel, collega's. Collega Ronse, ik denk dat ik heel duidelijk ben geweest ten aanzien van de actie van het ABVV. Ik heb hier heel duidelijk het statement gemaakt dat ik dat ten zeerste betreur. Ik herhaal dat hierbij. We zullen dat signaal dan ook nogmaals geven. Ik denk niet dat het op dit ogenblik het juiste signaal is, gelet op onze gezamenlijke ambitie richting 80 procent werkzaamheid.

Ik denk dat verschillende collega's terecht hebben gezegd dat we nog meer kunnen doen, zeker ook vanuit VDAB, om dat passend aanbod richting die groep van SWT'ers te doen. Collega Annouri, collega Ongena en anderen die ernaar hebben verwezen, het is absoluut onze ambitie om vanuit VDAB via passende vacatures die rekening houden met hun ervaring, competenties en loopbaan, die mensen alle kansen te geven richting arbeidsmarkt. Maar ze moeten er zich dan ook van bewust zijn dat dat een verwachting is ten aanzien van hen en dat leeftijd geen criterium is om iemand al dan niet aan te werven maar dat we absoluut moeten rekening houden met hun capaciteiten en talenten. We moeten ook de werkgevers daarop wijzen.

Collega Malfroot, wie is voor mij prioritair? Iedereen die in Vlaanderen op zoek is naar werk, ook degenen die vandaag niet of anders actief zijn, zullen wij nodig

hebben en uiteraard ook heel wat mensen die op zoek zijn in onze andere regio's. Dat zijn de mensen die allemaal in aanmerking komen voor de vele vacatures.

De voorzitter: De heer Ronse heeft het woord.

Axel Ronse (N-VA): Ik denk dat heel wat collega's een totaal verkeerd beeld hebben over wie er in het SWT zit. Dat zijn mensen met pakken ervaring, die voor alle duidelijkheid hun kennis en hun ervaring willen inzetten in bedrijven en in de social profits, om welvaart te gaan creëren. Die mensen willen bijdragen.

Dit parlement heeft gevraagd aan VDAB en ook aan het ABVV om die mensen te helpen, om hun opleidingen en sollicitatietrainingen voor te stellen. Ik ga u nog een ander cijfer geven. Van de 5600 mensen in het SWT hebben er op een jaar tijd slechts 12 een opleiding gekregen. 12.

Collega's, ik denk dat we wel ongerust moeten zijn, want een van de grootste organisaties die het voorrecht krijgt om VDAB mee te besturen, zegt eigenlijk: "Wij willen niet uitvoeren wat het parlement vraagt. Meer nog, wij gaan wat het parlement vraagt, tegenwerken en blokkeren in het bestuur van VDAB." Dus ik blijf bij mijn punt, minister, het ABVV heeft geen plaats meer in het bestuur van VDAB. Bovendien hebben zij ons VESOC-akkoord (Vlaams Economisch Sociaal Overlegcomité) ook niet mee ondertekend. Het ABVV is voor mij synoniem aan degenen uit het zuiden van het land die willen inzetten op inactiviteit, stilstand en toestanden die armoede gaan creëren zoals men die in het verre oosten van Europa nog niet zal hebben gezien. *(Opmerkingen)*

De voorzitter: De actuele vraag is afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Björn Rzoska aan Jo Brouns, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over de wijze waarop subsidies aan het waterstoflabo in Genk werden toegekend

ACTUELE VRAAG van Hannelore Goeman aan Jo Brouns, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over de toekenning van coronasteunmaatregelen in het kader van innovatie

ACTUELE VRAAG van Ilse Malfroot aan Jo Brouns, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over de aanwijzingen van politieke druk bij de verdeling van coronasubsidies

ACTUELE VRAAG van Jos D'Haese aan Jo Brouns, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over de toekenning van innovatiesteun via Vlaamse Veerkracht

De voorzitter: De heer Rzoska heeft het woord.

Björn Rzoska (Groen): Collega's, minister, het parlement heeft in mijn ogen heel terecht na corona heel veel middelen vrijgemaakt om de economie en de samenleving in een relance te steken. Die relancemiddelen waren echt wel nodig om de economie er terug bovenop te helpen: 4,3 miljard euro, waarvan 120 miljoen euro voor onderzoek en ontwikkeling, en ook innovatie. Ik ga ervan uit dat, op een moment dat het parlement zoiets goedkeurt en dat ook het besluit van de Vlaamse Regering komt over hoe we die middelen zullen verdelen, het huiswerk eigenlijk een stuk voorbij is voor de politiek, en dat dan de administratie binnen de goedgekeurde kaders middelen begint toe te kennen.

Ik moet eerlijk zeggen, zeker gezien de laatste weken, waarin de politiek – laat ons zeggen – geen al te beste beurt maakt als het aankomt op lobbyen, op verschillende niveaus, dat ik gisteren toch wel behoorlijk geschrokken ben over

wat ik gelezen heb in Het Laatste Nieuws, over de manier waarop toch ten minste een deel van die onderzoeksmiddelen door de Vlaamse Regering zijn verdeeld.

Heel specifiek stond gisteren het dossier van het waterstoflabo in Genk in de krant, dat daar, los van de procedure die blijkbaar door de administratie wordt gevoerd, door uw kabinet of het kabinet van uw voorganger doorgeslopen is, en daar is op een of andere manier – zo lijkt het toch – vriendjespolitiek aan te pas gekomen, om toch nog 3 miljoen euro uit die Vlaamse Veerkrachtmiddelen tot bij het waterstoflabo in Genk te krijgen. Er is niet gewerkt met een open oproep, wat ik vreemd vind. En dan kunnen we, collega's, heel veel woorden besteden aan politieke deontologie, maar dan denk ik toch dat we een huizenhoog probleem hebben. We hebben in Vlaanderen ook een subsidieregister. Blijkt ook nog eens dat dat waterstoflabo langs twee kanten wordt gesubsidieerd.

Ik denk dat hier toch wel een pak vragen vanuit het parlement komen aan uw adres, toevallig, minister, omdat u de bevoegdheden hebt overgenomen. Ik heb één vraag voor u: kunt u toelichten hoe die procedure is gelopen, en heeft uw kabinet wel degelijk in die procedure actief ingegrepen? (*Applaus bij Groen*)

De voorzitter: Mevrouw Goeman heeft het woord.

Hannelore Goeman (Vooruit): Collega's, wij bij Vooruit geloven in een sterke overheid, en een sterke overheid helpt burgers, maar zeker ook bedrijven door een crisis. Vandaag geeft deze Vlaamse Regering minder thuis. Gelukkig was dat in de coronacrisis wel anders. Toen heeft deze Vlaamse Regering wel haar portemonnee opengetrokken, in alle eerlijkheid ook met de steun vanuit Europa. We hebben toen altijd gezegd dat we dat een goede zaak vonden, subsidies om bedrijven recht te houden, maar ook om hen te helpen om door te groeien. Collega's, er waren natuurlijk wel regels. Er waren procedures om ervoor te zorgen dat dat geld ook eerlijk verdeeld werd. Dat is, denk ik, ook niet meer dan logisch. Ik hoop dat we het daar over eens zijn.

Als ik de pers mag geloven, collega's, dan zijn die regels, die procedures niet altijd gevolgd. Als het ging over de verdeling van 60 miljoen aan innovatiemiddelen in het kader van dat Veerkrachtfonds, dan was eigenlijk afgesproken – of zo heb ik het toch begrepen – dat de administratie eigenlijk het speurwerk mocht doen over welke projecten interessant zijn, en had toenmalig bevoegd minister Crevits ook plechtig gezworen dat dat allemaal neutraal ging gebeuren.

Maar nu lees ik in de krant dat er in een specifiek dossier – dat van het waterstoflabo van het Interuniversitair Micro-elektronicacentrum (imec) en de Vlaamse Instelling voor Technologisch Onderzoek (VITO), waar 3 miljoen euro steun voor is toegekend – mails zijn vertrokken vanuit het kabinet van toenmalig bevoegd cd&v-minister Crevits naar de top van de administratie, met de boodschap dat dat project zeker goed genoteerd moest worden op de shortlist, en dan twee uur later een mail van de top van de administratie naar medewerkers, waarin stond te lezen: "steun van kabinet voor dossier, niets beslist, maar ..." Dat zijn veelbetekenende puntjes, die, denk ik, ook door de administratie werden gezien als een specifieke vraag vanuit het kabinet om dat project nog op de shortlist te zetten. De dossiers voor heel dat Veerkrachtfonds waren toen eigenlijk al afgerond. Plots moest het allemaal snel gaan en is dat toch nog op de lijst gezet van dossiers die in aanmerking moesten komen voor dat geld.

Ze hebben het geld uiteindelijk ook gekregen, hoewel in de buurt, door de universiteit van Hasselt, ook middelen gekregen zijn voor een waterstoffonds. Minister, het klinkt allemaal zeer zorgwekkend. Als dat klopt, zijn de procedures hier overboord gegooid en gaat het hier, wat ons betreft, over directe politieke inmenging. Dat kan natuurlijk niet. Minister, kunt u de echtheid van die mails in ieder geval bevestigen? (*Applaus bij Vooruit*)

De voorzitter: Mevrouw Malfroot heeft het woord.

Ilse Malfroot (Vlaams Belang): Minister, uit het mailverkeer van Het Laatste Nieuws is inderdaad gebleken dat er bij de verdeling van 120 miljoen euro aan coronasubsidies voor universiteiten en onderzoekscentra sprake was van intens lobbywerk en zelfs tussenkomsten van het kabinet van uw voorganger, minister Crevits. Straffer nog, minister Crevits bleek de toegangspoort te zijn tot corona-subsidies. Dat zou onder meer het geval geweest zijn bij de financiering van het nieuw waterstoflabo in Genk. Het kabinet verstuurde de boodschap dat het dossier toegevoegd moest worden aan de shortlist voor de overige middelen, een instructie vanuit het kabinet van de minister naar de administratie om 3 miljoen euro aan subsidies toe te kennen. Eenzelfde scenario heeft zich voorgedaan voor de toekenning van 1 miljoen euro aan het Instituut voor Tropische Geneeskunde. De boodschap was dus zeer duidelijk: passeer eerst het kabinet en dien dan pas een dossier in.

Professor Bestuurskunde Van de Walle is alvast duidelijk. Hij zei hier dat het kabinet de lijnen qua beleid uitzet en de administratie moet uitvoeren. Maar hier is die scheiding duidelijk niet gerespecteerd. Dat is op zijn minst problematisch te noemen.

Minister, hoe reageert u op die berichten? Welke initiatieven zult u desgevallend nemen? (*Applaus bij het Vlaams Belang*)

De voorzitter: De heer D'Haese heeft het woord.

Jos D'Haese (PVDA): Voorzitter, minister, stel dat je als overheid 120 miljoen euro aan eenmalige middelen te verdelen hebt. Wat doe je dan? Ik zou zeggen: je lanceert een oproep. Je maakt een reglement. Je kiest een commissie om dat toe te wijzen en je zorgt dat dat allemaal transparant verloopt. Dat is blijkbaar allemaal niet gebeurd bij deze Vlaamse overheid. Er was geen oproep maar een vage procedure. De administratie moest maar wat gaan rondzoeken. En dan weten ze natuurlijk heel snel waar ze moeten zijn bij deze Vlaamse Regering. Dat is niet bij de administratie want die hebben toch niks te zeggen. Je gaat direct naar het kabinet.

Minister, wat er dan allemaal in de krant verschijnt van mailverkeer van het kabinet: "Dit dossier moet zeker ook goed genoteerd worden op de shortlist." Dan denk ik dat er waarschijnlijk ook een longlist is, maar het kabinet zegt om maar rechtstreeks naar de shortlist te gaan. De topman van het agentschap: "Hierbij steun vanuit het kabinet voor onderstaand dossier. Nog niks beslist, maar ..." – drie veelzeggende puntjes. Een ambtenaar: "Ik ben pas vorige week op de hoogte gebracht dat het kabinet ook dit dossier goedgekeurd heeft." Blijkbaar keuren kabinetten hier dossiers goed. Een aanvrager: "We willen u en uw team" – voor alle duidelijkheid: dat is het kabinet, niet de administratie – "bedanken voor de steun."

Minister, dossiers die al besproken worden op kabinetten voor de spelregels voor de administratie duidelijk zijn. Dossiers die ingediend worden weken nadat andere dossiers allang afgehandeld zijn. Tips voor hoe je een dossier moet schrijven om ervoor te zorgen dat het goedgekeurd kan worden. Vinden jullie dat normaal? Ik vind dat niet normaal.

Wie zeker wilde zijn van zijn dossier, moest blijkbaar even naar Hilde bellen of even naar het kabinet bellen. Gaat dat zo overal in deze Vlaamse Regering? Even met Jo bellen? Ik ken Jan Jambon – ik zeg maar iets. Minister, vindt u dat hier correct gehandeld is door het kabinet van uw voorganger?

De voorzitter: Minister Brouns heeft het woord.

Minister Jo Brouns: Collega's, sta me toe inleidend te starten met het weerleggen van de belangrijkste onjuistheid in de desbetreffende gepubliceerde artikels. Het toewijzen van de vermelde subsidies betrof geen gedelegeerde bevoegdheid van minister Crevits. De beslissing van de verdeling van die middelen lag bij de voltallige Vlaamse Regering en niet bij de minister. Uiteraard is het wel de minister die de verantwoordelijkheid had om dossiers voor te bereiden en ter besluitvorming voor te leggen aan de Vlaamse Regering.

Dat is ook wat gebeurd is, volledig conform de regels van deugdelijk bestuur. Minister Crevits deed, zoals altijd en zoals het hoort, een beroep op haar administratie, die uiteraard haar beleidsvoorbereidende rol actief opnam. Bij de begrotingsopmaak 2021 heeft deze Vlaamse Regering op aanbeveling van de relancecomités een relanceplan opgemaakt, met een aantal belangrijke pijlers zoals duurzaamheid, zorg en digitalisering. Het Departement Economie, Werk en Innovatie (EWI) heeft daar belangrijke projectlijnen in voorzien, met name de versterking van onderzoek & ontwikkeling en de onderzoeks- en ontwikkelingsinfrastructuur ten belope van 160 miljoen euro.

Op advies van de administratie is er in het najaar van 2020 al voor gekozen om inderdaad niet te werken met een open oproep maar via de techniek van de strategische deal. In samenspraak met de instellingen werden projecten voorgedragen. Het is belangrijk, collega's, dat die werkwijze is afgetoetst, gevalideerd en goedgekeurd door de Europese Commissie, want, inderdaad: het gaat over Europees geld dat vanuit het Europees Herstelfonds is ingezet. De administratie zou instaan voor de uniforme, inhoudelijke en kwalitatieve beoordeling van die dossiers. Voor die aanpak zijn er in hoofdzaak drie argumenten. Op de eerste plaats wilden we ons richten op alle universiteiten en onze top- en onderzoeksinstellingen in Vlaanderen. Dat is inderdaad een beperkte groep. Twee, we wilden de grote strategisch belangrijke dossiers, die projecten die bij hen lopen, ondersteunen in functie van de valorisatie van de Vlaamse technologie en om die nog sterker vooruit te helpen. Drie, wegens relanceredenen moesten projecten snel kunnen worden beslist, dat spreekt voor zich, en geïmplementeerd.

Alle aanvragers van de middelen uit de enveloppe voor onderzoeksinfrastructuur moesten voldoen aan – ook belangrijk – dezelfde regels als die van de aanvraagprocedure zoals bekend bij het Europees Fonds voor Regionale Ontwikkeling (EFRO). De middelen komen finaal uit het Europees Herstelfonds en de Europese Commissie kijkt, volkomen terecht, over onze schouders mee naar de besteding. De Commissie kent de EFRO-werkwijze bijzonder goed. Elke geïnteresseerde instelling werd gevraagd een gedetailleerd project in te dienen op basis van die uniforme template.

Op 11 juni 2022 wordt dit advies ingewonnen over de twee door EWI afgewerkte dossiers – dat betrof 23 besluiten van de Vlaamse Regering – bij de inspecteur-generaal van Financiën. Op 23 juni verleende die tweemaal een gunstig advies, zonder enige opmerking, noch over de wettigheid, noch over de doelmatigheid. Het begrotingsakkoord werd aangevraagd en de dossiers werden toegelicht op de interkabinettenwerkgroep op 29 juni 2021. De Vlaamse Regering besliste positief over de dossiers op 9 juli 2021. Ook het Rekenhof analyseerde de gehanteerde aanpak van alle Vlaamse Veerkrachtdossiers over onder andere het beleidsdomein EWI in een publiek rapport van maart 2022 en formuleerde daarbij geen enkele kritische bedenking.

Specifiek wat het investeringsproject rond waterstoftechnologie van imec en VITO betreft: dat werd inderdaad geïnitieerd bij zowel het departement als het kabinet in september en oktober 2020. VITO en imec moet ik niet meer voorstellen: het zijn zeer gerenommeerde instellingen in Vlaanderen, imec is zelfs wereldtop. Ze wilden dit project toptechnologie combineren: een unieke samenwerking en

gemeenschappelijke infrastructuur. Dat project past strategisch perfect in de doelstelling van de Vlaamse waterstofvisie, u ongetwijfeld bekend. Er is overwogen om het project na positieve evaluatie te steunen binnen de lijn Waterstof, een aparte lijn binnen de Vlaamse Veerkracht, maar gezien de vele omvangrijke projecten in het kader van de Important Projects of Common European Interest (IPCEI) werd er in het voorjaar van 2021 toch voor geopteerd om het bij positieve evaluatie binnen de projectmiddelen voor onderzoeksinfrastructuur te ondersteunen. Daarover gaat het.

Het project werd net als de andere 22 inhoudelijk en kwalitatief gunstig beoordeeld door de administratie en de Inspectie van Financiën. Het project is complementair aan andere waterstofinitiatieven waar ook naar verwezen is, in het bijzonder dat van de universiteit van Hasselt.

Collega's, er is ook helemaal geen sprake van een dubbele financiering via VLAIO. Op 11 februari 2021 is er het gesteunde onderzoeksproject van DEMA en partners, waarbij VITO en imec optreden als onderaannemer. Dit project werd beslist door het onafhankelijke beslissingscomité bij het Fonds voor Innoveren en Ondernemen. De ondernemingen verkregen voor hun onderzoek 50 procent steun, onder andere circa 1,9 miljoen euro. En in dit onderzoeksproject worden dus geen infrastructuurkosten gefinancierd.

De voorzitter: De heer Rzoska heeft het woord.

Björn Rzoska (Groen): Minister, ik hoor u eigenlijk op de eerste vraag twee antwoorden geven. U schuift onmiddellijk de hete aardappel door naar de hele Vlaamse Regering. U zegt dat de beslissing van de Vlaamse Regering komt, en dat u de beslissing hebt bekeken. Die zit ook gewoon in de databank. Maar uw collega's in de Vlaamse Regering hebben absoluut geen weet, op basis van die nota die er op de Vlaamse Regering komt, hoe de toewijzing is gebeurd.

Ten tweede hoor ik u zeggen dat dit perfect normaal is. Dit is perfect normaal? Collega's, ik vind dit niet perfect normaal. Want de dossiers die u oplist, of diegene waarover het gaat, hebben niet de geijkte procedure gelopen. Die zijn wel degelijk eerst op het kabinet geweest, of zelfs te laat in de procedure. En die worden door het kabinet in de procedure geduwd. Vindt u dat echt normaal, dat wij miljoenen euro's subsidie, belastinggeld van Vlamingen, op deze manier verdelen over projecten? Gewoon, via diegenen die toegang hebben tot het kabinet? Ik vind dit du jamais vu.

Dus u blijft daarachter staan – zeker op basis van de mails die we dan zien in de krant – dat dat eigenlijk een perfect normale procedure is? Ik kan daar niet bij. Ik kan dat niet. (*Applaus bij Groen en van Kurt De Loor*)

De voorzitter: Mevrouw Goeman heeft het woord.

Hannelore Goeman (Vooruit): Minister, u komt hier zeggen dat de administratie dus eerst een lijst moet voorbereiden met kwalitatieve projecten, en daarna moet de voltallige Vlaamse Regering die goedkeuren. Maar zo is het niet gegaan. Wat er eigenlijk gebeurd is, is het volgende, en ik citeer opnieuw een mail. Een ambtenaar van EWI schrijft op 2 juni dat die pas eind vorige week op de hoogte is gebracht dat het kabinet ook het VITO-imec-dossier heeft goedgekeurd. Op dat moment, dus op 2 juni, was er bij de administratie eigenlijk nog helemaal geen dossier voor dat imec-dossier. Er moest dus snel-snel nog een dossier worden voorbereid zodat dat aan de lijst kon worden toegevoegd, die inderdaad daarna pas door de voltallige regering werd goedgekeurd.

Maar als je die mail goed leest, collega's, dan staan daar twee woorden in die mij grote zorgen baren: die ambtenaar schrijft 'goedgekeurd'. Dat geeft toch heel

duidelijk aan dat ze op de administratie in ieder geval heel duidelijk het signaal denken gekregen te hebben dat ze daar weinig keuze hadden, en dat de minister daar een duidelijke instructie heeft gegeven. En dan is er het woordje 'ook'. Dat laat mij minstens vermoeden dat het niet de eerste keer is dat er vanuit het kabinet instructies waren gekomen over projecten die al dan niet op die shortlist moeten worden gezet. Ik sluit mij volmondig aan bij minister Rzoska. Ik vind dat ook niet normaal, collega's. (*Applaus bij Vooruit en Groen. Gelach*)

De voorzitter: Minister Rzoska? Proficiat!

Hannelore Goeman (Vooruit): Wij bewijzen dat het soms snel kan gaan.

Dus ik vraag mij af of u weet hebt van meer gevallen, of bent u in ieder geval bereid om dat te onderzoeken? Kunt u ook nog eens uitleggen waarom er niet gekozen is voor een open call? Dat lijkt mij logisch, dat lijkt mij een normale manier van werken. (*Applaus bij Vooruit en Groen*)

De voorzitter: Mevrouw Malfroot heeft het woord.

Ilse Malfroot (Vlaams Belang): Minister, u hebt met uw ellenlange uitleg toch wel goed geprobeerd om ons af te leiden, maar het is niet gelukt om ons af te leiden van de essentie van de zaak. U kunt dan wel beweren dat dit normaal is en dat uw kabinet bijvoorbeeld enkel een doorgeefluik was voor informatie, en dat er dus alleen informatie werd doorgespeeld, maar het feit is wel dat al die dossiers die door de handen van uw kabinet zijn gegaan, wel degelijk de subsidie uit dat fonds Vlaamse Veerkracht hebben gekregen.

Ten tweede schuift u het inderdaad af op de Vlaamse Regering, want u zegt dat het de Vlaamse Regering is die beslist. Maar u vergeet er wel bij te zeggen dat de Vlaamse Regering beslist op advies van dat kabinet. Het is natuurlijk hier in dezen dat het kabinet die bedrijven wel degelijk op die lijst heeft gezet, dus die politieke inmenging was er.

Ten derde heeft collega Janssens onlangs ook de vraag gesteld aan minister Diependaele over de eindontvangers van dat fonds Vlaamse Veerkracht. Het antwoord dat wij daarop kregen was dat we die lijst niet krijgen omdat die niet kan worden opgemaakt omdat de verschillende systemen op dit moment niet compatibel zijn om een volledig overzicht te geven. Volgens minister Diependaele zou er wel gewerkt worden aan een register van eindbegunstigden, maar daar moet dan rekening gehouden worden met de GDPR-wetgeving (General Data Protection Regulation).

Een democratische controle op het aantal ontvangers is dus niet mogelijk.

Mijn vraag aan u is, minister, op welke manier u een democratische controle van die lijst van eindbegunstigden van subsidies mogelijk zult maken. (*Applaus bij het Vlaams Belang*)

De voorzitter: Wil er nog iemand aansluiten?

Collega D'Haese, het is al de tweede keer dat ik u vergeet. Hoe kan dat?

De heer D'Haese heeft het woord.

Jos D'Haese (PVDA): Minister, ik denk dat u een probleem hebt en u hebt er zonet een groot probleem voor deze volledige Vlaamse Regering van gemaakt. In de krant staan zwart op wit mails waaruit blijkt dat er beïnvloeding is van de politiek op de administratie. De hele keten van minister naar kabinet, van kabinet naar administratie, van administratie naar de aanvrager en van de aanvrager weer terug: overal blijkt politieke beïnvloeding.

Mevrouw Goeman vroeg of u de authenticiteit daarvan kon bevestigen. U antwoordt niet op die vraag. Ik neem aan dat dat wil zeggen dat de authenticiteit bevestigd kan worden. En vervolgens doet u zelfs geen poging om uit te leggen waarom dat door de beugel zou kunnen, maar zegt u gewoon – ik heb het genoteerd omdat ik het niet kon geloven –: “Dit is volledig conform de regels van deugdelijk bestuur.”

Minister, als dat deugdelijk bestuur is, dan heeft deze Vlaamse Regering een heel groot probleem. U zegt dat het allemaal is goedgekeurd door de Vlaamse Regering, door het Rekenhof, door de Inspectie van Financiën. Ik heb een heel duidelijke vraag: hadden die inzage in die mails? Wisten zij daarvan? Het is gemakkelijk om iets goed te keuren, maar dat wist niemand, minister, dat het kabinet er op die manier was tussengekomen. Er was helemaal geen uniforme aanpak. Het staat zwart op wit in de krant.

Ik heb een zeer duidelijke vraag: bent u bereid om de volledige communicatie van het kabinet met alle mogelijke actoren over de toewijzing van deze middelen, vrij te geven?

De voorzitter: De heer Van Rompuy heeft het woord.

Peter Van Rompuy (cd&v): Minister, vooreerst dank voor de volledige transparantie in de dossiers die hier aan de orde zijn. *(Opmerkingen en gelach bij Groen)*

Uit de uitgebreide tijdslijn blijkt duidelijk dat deze dossiers geheel conform de regels zijn behandeld.

Er is vooreerst een controle vooraf gebeurd door de Inspectie van Financiën, die duidelijk heeft gezegd dat de dossiers conform verlopen zijn. Ze zijn goedgekeurd zonder enige bemerking. Er is ook een controle achteraf gebeurd. Dat is een controle door het Rekenhof die ik zelf heb gevraagd. Niet de oppositie, maar ik heb in het parlement het initiatief genomen om alles te laten doorlichten door het Rekenhof. Dat is gebeurd zonder enige kritische bemerking.

Tot slot wil ik nog zeggen dat dit niet over coronageld gaat. Dit gaat over relancemiddelen na corona. Dat zijn middelen die in dit geval specifiek bedoeld zijn voor onderzoek en ontwikkeling voor onze kennisinstellingen. Onze publieke topinstellingen nemen daarin een hoofdrol op, en dat is niet meer dan logisch. Het is een logische politiek om Vlaanderen aan de top te houden op het vlak van innovatie in Europa. *(Applaus bij cd&v)*

De voorzitter: De heer Gryffroy heeft het woord.

Andries Gryffroy (N-VA): Ik kan begrijpen hoe er wordt gereageerd op wat men leest in de krant. Maar ik hoor ook andere vragen bij de leden van de oppositie, waar ik van de minister nog geen antwoord op heb gekregen.

Als we kijken hoe de call naar bedrijven in het verleden werd gedaan, zou het dan niet nuttig zijn dat we in de toekomst meer inzetten om te werken met een open oproep met heel klare, duidelijke doelstellingen in de tijdslijn? Dat zijn de key performance indicators (KPI's), zoals men dat noemt. Kunnen we daarop meer inzetten? Dat is mijn bijkomende vraag.

De voorzitter: De heer Vande Reyde heeft het woord.

Maurits Vande Reyde (Open Vld): Collega's, het is onze taak als parlementsleden om ervoor te zorgen dat het belastinggeld van 6 miljoen Vlamingen en vele ondernemers goed wordt besteed. Als je kijkt naar de relancemiddelen, gaat het

over meer dan 4 miljard euro. Het is zeker een belangrijke brok om te bekijken of de dingen goed gaan.

Dat wil niet zeggen dat die projecten op zich niet goed zijn, of dat het allemaal vriendjespolitiek is en dergelijke. Maar als ik kijk naar de manier waarop dat nu gebeurd is, dan stel ik mij daar als lid van de meerderheid ook enkele vragen bij, en ik heb daar enkele gedachten bij.

Waarom wordt er niet gewerkt met open calls? Dat wil eigenlijk gewoon zeggen dat iedereen gelijke toegang heeft, en dat je geen mailtjes naar kabinetten moet sturen, maar dat bedrijven en zelfs individuen gelijke toegang hebben tot die oproepen, die waarschijnlijk heel nuttig zijn. We weten allemaal dat het bij de Vlaamse Relance allemaal snel snel moest gaan. Maar als er geen tijd voor was, waarom was er dan niet ten minste een beoordelingscomité met onafhankelijke experts? Ofwel kon men er op andere manieren voor zorgen dat de middelen met gelijke toegang werden uitgegeven, bijvoorbeeld door met een shortlist te werken. Dat zijn allemaal gedachten die ik heb, minister, maar ik heb twee concrete vragen. Of beter één, want ik mag maar één vraag stellen.

U zegt dat er geen probleem is in de huidige werkwijze. Ik wil u wel geloven, maar bent u misschien bereid dat nader te onderzoeken? U zegt dat het Rekenhof daar al onderzoek naar gedaan heeft, maar ik denk dat dat niet specifiek over de toewijzingsprocedure ging. Zou het misschien nuttig zijn om een soort van audit te doen op de manier waarop de Vlaamse Relancemiddelen besteed zijn, niet enkel in uw domein, maar in het algemeen? We moeten niet zozeer in de schandaalsfeer blijven steken, maar we moeten leren over dingen die misschien op zich niet slecht waren, maar die in de toekomst wel beter kunnen om dat geld op een efficiënte manier te besteden. *(Applaus van Steven Coenegrachts)*

De voorzitter: Minister Brouns heeft het woord.

Minister Jo Brouns: Collega's, ik zal in eerste instantie ingaan op het thema van de openbaarheid. Die gegevens werden opgevraagd door een journalist in de context van de openbaarheid van bestuur. Hij heeft dus alle informatie daarrond gekregen.

Wat de vragen van collega's Gryffroy en Vande Reyde betreft: inderdaad, er is ook een mogelijkheid om met oproepen te werken, dat spreekt voor zich. De beoordeling is gedaan door de administratie, zowel op inhoud als op kwaliteit. Maar, collega's, weet u tot wat die goede samenwerking tussen onze kennisinstellingen, de Vlaamse Regering en de administratie geleid heeft? Die heeft ertoe geleid dat wij vandaag enkele van de allerbeste onderzoekscentra in de wereld hebben. Laat ons imec nog maar eens vermelden, en laat ons het Vlaams Instituut voor Biotechnologie (VIB) nog maar eens noemen. *(Opmerkingen bij Groen)*

Daar heeft die goede samenwerking toe geleid, collega's. Het feit dat wij vandaag op het vlak van onderzoek en ontwikkeling (O&O) tot de besten in Europa behoren, dat is dankzij die goede samenwerking, collega's. *(Applaus bij cd&v en de N-VA)*

Wij staan vandaag voor zeer grote uitdagingen op het vlak van klimaat, op het vlak van gezondheidszorg, en dat vraagt strategische keuzes. Dat zijn keuzes die wij als Vlaamse Regering moeten durven te maken. Daarvoor moeten wij ons beleidsinstrumentarium optimaal inzetten, en dat is wat wij hier gedaan hebben, met die keuzes voor deze belangrijke projecten. *(Applaus bij cd&v en de N-VA)*

De voorzitter: De heer Rzoska heeft het woord.

Björn Rzoska (Groen): Collega's, eerst een opheldering: dit was voor later bedoeld, tijdens een persmoment. Collega Goeman heeft me zonet gevraagd om Frank Vandenbroucke te vervangen in de Federale Regering, en ik heb nederig aanvaard. *(Opmerkingen. Gelach)*

Waarschijnlijk voor heel korte tijd, ik weet het. Maar af en toe moet je eens durven te springen, collega Daniëls.

Alle gekheid op een stokje, minister, het gaat niet over de kwaliteit van die onderzoeksinstellingen. Het gaat niet over de kwaliteit van die projecten. Het gaat over de manier waarop de middelen zijn toegekend. U hebt niet geantwoord op de vraag van collega Gryffroy, u hebt niet geantwoord op de vraag van collega Vande Reyde. Ik vind dat u, samen met uw fractie, probeert om de camera weg te krijgen omdat het lastig is om toe te geven dat er rechtstreeks naar een kabinet wordt getrokken om middelen binnen te halen.

Collega's, wij kunnen hier ook de kracht van het parlement laten zien. Voorzitter, bij deze vraag ik alle dossiers op die binnen die 120 miljoen euro zijn toegekend, om deze naar het parlement te laten komen, inclusief alle interne en externe briefwisseling en mails die daaraan vasthangen. Zodoende kan dit parlement zijn controlerende taak naar behoren uitvoeren. *(Applaus bij Groen en Vooruit en van Maurits Vande Reyde)*

De voorzitter: Mevrouw Goeman heeft het woord.

Hannelore Goeman (Vooruit): Collega's, natuurlijk trekken wij imec hier niet in twijfel. Zij leveren fantastisch werk. Wat wij hier vandaag in vraag stellen is het werk van uw voormalige collega minister Crevits. U kunt hier komen beweren dat er niets mis is met de procedures en dat de adviezen allemaal positief waren, maar heeft het Rekenhof die mails ooit gezien?

U hebt mij in ieder geval totaal niet overtuigd. Want lobbying, minister Brouns, is één zaak, maar directe inmenging vanuit een kabinet waarbij procedures worden overruled en subsidies worden uitgedeeld 'à la tête du client', is iets helemaal anders. Dat ruikt naar vriendjespolitiek en dat kan niet.

Daarom vragen wij dat dit hier verder wordt uitgezocht. We zijn er niet van overtuigd dat de procedures werden gevolgd, we zijn er zelfs niet van overtuigd dat dit een eenmalig foutje was. Wij vragen dan ook een audit door Audit Vlaanderen om te onderzoeken hoe de toekenning van al die innovatiesteun is gebeurd. Dat gaat om belastinggeld, ik vind dat burgers het recht hebben om te weten dat die correct werd toegekend en besteed. *(Applaus bij Vooruit en Groen en van Maurits Vande Reyde)*

De voorzitter: Mevrouw Malfroot heeft het woord.

Ilse Malfroot (Vlaams Belang): Minister, elke schijn van politieke inmenging moet bij de verdeling van dergelijke gigantische budgetten worden vermeden. En dat is hier duidelijk niet gebeurd. Want elk dossier dat door de handen van het kabinet is gepasseerd, heeft wel degelijk die veerkrachtsubsidie gekregen. Dergelijke budgetten moeten worden verdeeld aan de hand van objectieve en meetbare criteria.

Ten tweede, er is voor een totaalbudget van 1,7 miljard euro aan Europees geld verdeeld. Maar wanneer wij dan vragen om ons een lijst te geven, een overzicht van wie wat heeft gekregen, dan kunnen we die niet krijgen. Met andere woorden, een democratische controle op die eindbegunstigden is hier niet mogelijk.

Minister, het is ook uw taak om er bij uw collega's op aan te dringen om 100 procent transparantie te geven in die dossiers en over de verdeling van die subsidies, zodat openbaar wordt wie wat en hoeveel krijgt. *(Applaus bij het Vlaams Belang)*

De voorzitter: De heer D'Haese heeft het woord.

Jos D'Haese (PVDA): Minister, ik denk dat u wat op te helderen hebt, en de hele Vlaamse Regering met u. Daarom stel ik effectief de vraag om alle communicatie vrij te geven die er gebeurd is over dossiers over het relancegeld. Ik hoop dat die kan worden overgemaakt aan het parlement en dat we daar zelf geen openbaarheid van bestuur voor moeten invoeren.

Wij steunen absoluut de vraag voor een onderzoek van Audit Vlaanderen naar de toekenning van deze subsidies. Want ik heb het daarnet al gezegd: de Vlaamse Regering, Audit Vlaanderen en het Rekenhof, heeft een van deze instanties deze mails gezien? Mijnheer Van Rompuy, hebben zij die mails gezien? Ik denk het niet, hé? Ik denk het niet. Natuurlijk zijn er geen opmerkingen als het allemaal in mailboxen blijft zitten.

Beste collega's, we hebben hier al vaker debatten gehad over de statuten van ambtenaren. Vaak zijn dat wat stoffige debatten waarin er over grote ideologische punten wordt gediscussieerd. Maar als het gaat over het statuut van de ambtenaren, de onafhankelijkheid daarvan en de bescherming van het ontslag, wel, dit is waarvoor dat nodig is. Zodat ambtenaren niet onder druk kunnen worden gezet door politici en kabinetten, zoals in dezen overduidelijk wel is gebeurd. Dat is waarom we de onafhankelijkheid van ambtenaren moeten garanderen. *(Applaus van Lise Vandecasteele en Björn Rzoska)*

De voorzitter: De actuele vragen zijn afgehandeld.

ONTWERP VAN DECREET tot instemming met het Samenwerkingsakkoord van 13 juli 2021 tussen de Federale Staat, het Vlaamse Gewest, het Waalse Gewest en het Brussels Hoofdstedelijk Gewest betreffende de coördinatie van het beleid inzake grensoverschrijdende overbrenging van afvalstoffen – 1458 (2022-2023) – Nrs. 1 en 2

Algemene bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is het ontwerp van decreet tot instemming met het Samenwerkingsakkoord van 13 juli 2021 tussen de Federale Staat, het Vlaamse Gewest, het Waalse Gewest en het Brussels Hoofdstedelijk Gewest betreffende de coördinatie van het beleid inzake grensoverschrijdende overbrenging van afvalstoffen.

De algemene bespreking is geopend.

De heer Pieters heeft het woord.

Leo Pieters (Vlaams Belang): Minister, u hebt ons niet overtuigd in de commissie waar wij u vroegen naar de privacyprotocollen voor de afspraken over de verwerking en de doorgifte van de persoonsgegevens die met dit samenwerkingsakkoord gepaard gaan. U hebt daar naderhand, wellicht na een berichtje via uw gsm, gewoon bij aangegeven dat de administratie zei dat de Vlaamse Toezichtcommissie voor de verwerking van persoonsgegevens (VTC) niet hoefde te worden geraadpleegd.

We hebben andere decreten die hier nu voorliggen waarbij u dat wel hebt gedaan. In dit geval van het afval is het toch wel vanzelfsprekend dat wij daarover

advies vragen. Die documenten gaan door heel wat handen en daarbij is de privacy van kracht. Wij vragen nogmaals een VTC-advies.

De voorzitter: Vraagt nog iemand het woord? *(Neen)*

De algemene bespreking is gesloten.

Artikelsgewijze bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de artikelsgewijze bespreking. (Zie *Parl.St.* VI.Parl. 2022-23, nr. 1458/1)

– Artikel 1 en 2 worden zonder opmerkingen aangenomen.

De artikelsgewijze bespreking is gesloten.

We zullen straks de hoofdelijke stemming over het ontwerp van decreet houden.

ONTWERP VAN DECREET tot wijziging van de wet van 28 december 1964 betreffende de bestrijding van de luchtverontreiniging, het Energiedecreet van 8 mei 2009, het decreet van 13 juli 2012 houdende bepalingen tot begeleiding van de tweede aanpassing van de begroting 2012 en het decreet van 17 december 2021 tot wijziging van het Energiedecreet van 8 mei 2009, wat betreft toewijzingen aan het Energiefonds, wijzigingen betreffende flexibiliteit en energiedelen, de uitbouw van het energiedataplatform en de herziening van de administratieve geldboetes aangaande installatie-eisen
– 1467 (2022-2023) – Nrs. 1 tot en met 3

Algemene bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is het ontwerp van decreet tot wijziging van de wet van 28 december 1964 betreffende de bestrijding van de luchtverontreiniging, het Energiedecreet van 8 mei 2009, het decreet van 13 juli 2012 houdende bepalingen tot begeleiding van de tweede aanpassing van de begroting 2012 en het decreet van 17 december 2021 tot wijziging van het Energiedecreet van 8 mei 2009, wat betreft toewijzingen aan het Energiefonds, wijzigingen betreffende flexibiliteit en energiedelen, de uitbouw van het energiedataplatform en de herziening van de administratieve geldboetes aangaande installatie-eisen.

De algemene bespreking is geopend.

Vraagt er iemand het woord? *(Neen)*

De algemene bespreking is gesloten.

Artikelsgewijze bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de artikelsgewijze bespreking.

De door de commissie aangenomen tekst wordt als basis voor de bespreking genomen. (Zie *Parl.St.* VI.Parl. 2022-23, nr. 1467/3)

– Artikel 1 tot en met 61 worden zonder opmerkingen aangenomen.

De artikelsgewijze bespreking is gesloten.

We zullen straks de hoofdelijke stemming over het ontwerp van decreet houden.

VOORSTEL VAN DECREET van Andries Gryffroy, Robrecht Bothuyne, Willem-Frederik Schiltz, Wilfried Vandaele, Tinne Rombouts en Inez De Coninck tot wijziging van het Energiedecreet van 8 mei 2009, wat de verkoop van in of op appartementsgebouwen of multifunctionele gebouwen opgewekte groene stroom betreft
– 1501 (2022-2023) – Nrs. 1 tot en met 3

Algemene bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is het voorstel van decreet van Andries Gryffroy, Robrecht Bothuyne, Willem-Frederik Schiltz, Wilfried Vandaele, Tinne Rombouts en Inez De Coninck tot wijziging van het Energiedecreet van 8 mei 2009, wat de verkoop van in of op appartementsgebouwen of multifunctionele gebouwen opgewekte groene stroom betreft.

De algemene bespreking is geopend.

De heer Gryffroy heeft het woord.

Andries Gryffroy (N-VA): Wij hebben dit inderdaad ook al besproken in de commissie, maar ik wil toch nog even de hoofdpunten hernemen, zeker omdat we vorige week nog een hoorzitting over dit onderwerp gehad hebben binnen de klimaatcommissie. Wat dit voorstel van decreet toch wel speciaal maakt, is dat, als we in het verleden spraken over energiedelen, dit betekende dat binnen een appartementsgebouw al diegenen die mee investeerden in een hernieuwbare-energie-installatie, op een kosteloze manier de geproduceerde energie ook onder elkaar moesten verdelen. Dan kreeg je situaties zoals die waarbij een huurder weigerde om eraan mee te doen omdat het zijn installatie niet was, of een eigenaar-verhuurder niet wou meedoen omdat hij er het profijt niet van had.

We gaan nu over naar een volgende stap, waarbij we eigenlijk zeggen dat, zolang je binnen een fysieke entiteit blijft, of dat nu een kantoor, een appartementsgebouw of een shoppingcenter is, de vereniging van mede-eigenaars (VME) die de investering doet, de elektriciteit mag gaan verkopen aan al diegenen die toetreden tot die energiegemeenschap. Met die opbrengsten kan die die investering terugverdienen. Als je verkoopt, ben je in principe leverancier, maar we vonden dat je binnen die entiteit eigenlijk niet zou moeten voldoen aan die zware voorwaarden van een leverancier. Daarom hebben we beslist dat voor dat type van leverancier die speciale moeilijke voorwaarden niet gelden.

Is daarmee alles opgelost? We hebben vorige week in de hoorzitting gehoord dat dat niet het geval is. Er zijn nog wat marktproblemen die op ons afkomen. Ten eerste zullen de klassieke leveranciers het niet leuk vinden dat ze plots een aantal lokale leveranciers als concurrent krijgen. Die denken er al over na om de energie die je tekort komt, eventueel toch nog door te rekenen via volatiele prijzen of administratieve kosten. Die leveranciers moeten er zich heel goed bewust van zijn waar ze mee bezig zijn. Er zullen altijd leveranciers zijn die dat een goed idee vinden en die gaan samenwerken met die VME's om tot een goede oplossing te komen.

In vergelijking met de situatie in Brussel is er nog een tweede probleem. In Brussel is het zo dat de regulator toestemming heeft gegeven aan de distributienetbeheerder om de distributie- en transportkosten niet door te rekenen voor de hoeveelheid energie die verkocht wordt door die VME's. Hier rekent Sibelga die distributie- en transportkosten niet door, wel de taksen.

Wij kunnen dit in Vlaanderen nog niet doen, omdat dit, net zoals dat ook in Brussel is gebeurd, moet worden bestudeerd door de regulator. De Vlaamse Regulator van de Elektriciteits- en Gasmarkt (VREG) heeft in de vorige hoorzitting laten

weten een kosten-batenanalyse te zullen maken, die klaar is tegen augustus 2023. We zullen zien wat er daaruit komt, maar mij lijkt het nogal logisch dat, als je binnen je fysieke entiteit blijft en als vereniging van mede-eigenaars de eigen opgewekte stroom ook verkoopt aan die mensen die wonen binnen diezelfde fysieke bakstenen, er geen distributiekosten of transportkosten moeten worden aangerekend, want die elektronen zijn eigenlijk nooit op het net geweest, die zijn binnen het gebouw gebleven. We moeten echter zien wat de regulator zegt. We kennen de regulator ondertussen een klein beetje. We zullen moeten zien.

Er zou nog een derde probleem kunnen zijn. Er is wat discussie over mensen met een sociaal tarief. Kunnen die mensen toetreden tot de energiegemeenschap? Als je toetreedt tot de energiegemeenschap, zal je de facto een deel kunnen kopen van je vereniging van mede-eigenaars. De rest komt dan nog altijd van je klassieke leverancier. De rest blijft altijd onder de noemer van het sociaal tarief. De vraag is enkel: als je aankoopt via de vereniging van mede-eigenaars, betaal je op dat ogenblik ook de goedkoopste distributiekosten, zoals je normaal gezien het sociaal tarief zou betalen? Wij kunnen daar niet op antwoorden. Daar moet de federale overheid een antwoord op geven. Er zijn daarover ook al een paar brieven verstuurd naar de federale kabinetten, in de hoop dat er daar klaarheid in komt. In Brussel heeft men dat handig opgelost. Men heeft er het federale antwoord niet afgewacht. Het is hun beslissing om dat niet te doen. Ik vind het toch beter om dat wel te doen.

Kortom, dit is een hele stap vooruit in het hele verhaal van energiedelen, van energiegemeenschappen. We hebben al heel wat mogelijkheden. Er zijn sowieso al mogelijkheden als je binnen dezelfde afnemers zit, bijvoorbeeld bij steden en gemeenten, scholen enzovoort. Het kan nog veel verder gaan, maar dit is weer een stap vooruit in het creëren van de energiegemeenschappen, zijnde de verenigingen van mede-eigenaars die hun eigen geproduceerde elektriciteit mogen verkopen aan de leden van de energiegemeenschap zolang men binnen dezelfde entiteit blijft.

De voorzitter: De heer Pieters heeft het woord.

Leo Pieters (Vlaams Belang): Voorzitter, we hebben het hier over energiedelen. In een theoretisch voorbeeld kan dat op zich allemaal. Dat kan wel in orde worden gebracht.

– Joke Schauvliege, ondervoorzitter, treedt als voorzitter op.

Alleen brengt men hier stuk voor stuk deeldecreten op de agenda, en elke keer moet er worden gewijzigd of aangepast. Zoals de heer Gryffroy ook aangaf, in de eerste hoorzitting was het allemaal koek en ei. Er was sprake aan Brusselse kant van een groot flatgebouw met 350 flats, zonder extra kosten van de leverancier. Dan kan dat allemaal, maar toen we dan naderhand in de hoorzittingen de leveranciers aan het woord lieten, dan plaatsten zij daar grote vraagtekens bij. In de ogen van de Vlaams Belangfractie spant men het paard achter de wagen. We zijn veel te vroeg met deze voorstellen van decreet. We moeten naar een globaal voorstel van decreet, zodat het ook voor de consument duidelijk is wat kan, wat mag en wanneer wat van toepassing is.

De voorzitter: De heer Aerts heeft het woord.

Staf Aerts (Groen): Collega's, onze Groenfractie is uiteraard een groot voorstander van het concept van energiedelen en energiegemeenschappen. Dat maakt meer hernieuwbare energie beschikbaar. Het is ook meer hernieuwbare energie voor iedereen: iedereen kan van die voordelen genieten. Het heeft een sociale reflex. Je brengt ook energie opnieuw in handen van de gemeenschap in plaats van de monopolies van enkelen. Vanuit dat oogpunt zijn we daar dus

absoluut een voorstander van. We zullen ons echter onthouden met betrekking tot dit voorstel van decreet, omdat er hier een groot pakket van maatregelen ligt waarvoor niet de tijd is genomen om adviezen in te winnen bij de VREG, bij Fluvius, bij andere spelers. Dat vinden we een gemiste kans. We hebben het Energiedecreet al een heel aantal keren zien terugkomen, met telkens ook kleine wijzigingen. Daar is ook het volgende agendapunt een bewijs van. We zouden dit veeleer grondiger hebben aangepakt. We zouden niet later, maar gewoon vroeger en grondiger zijn gestart met die aanpak. Daarom zullen we ons onthouden, niet omdat we inhoudelijk tegen zijn, maar omdat we vermoeden dat men binnenkort opnieuw reparaties hieraan zal moeten voorleggen.

De voorzitter: De heer Bothuyne heeft het woord.

Robrecht Bothuyne (cd&v): Collega's, ik vind het jammer dat er hier geen kamerbrede steun voor is, ook al is het werk niet af. In een energietransitie als deze zal het inderdaad niet snel gebeuren dat we kunnen zeggen dat het werk af is. Maar met dit voorstel van decreet kunnen we wel het verschil maken voor bijna 30 procent van de Vlamingen. 30 procent van de Vlamingen woont op een appartement en wordt tot op vandaag grotendeels uitgesloten van de voordelen van de energietransitie. En met energiedelen zoals we het in dit voorstel van decreet vormgeven, kunnen zowel eigenaars als huurders mee participeren.

– Liesbeth Homans, voorzitter, treedt als voorzitter op.

Dat is een zeer belangrijk signaal voor deze mensen en ook ten aanzien van de sector. Uiteraard is er nog werk te verzetten, onder andere met onze regulator, met leveranciers en met netbeheerders. Daarom zijn de hoorzittingen in onze energie- en klimaatcommissie bijzonder nuttig.

Dit voorstel van decreet wordt wel door iedereen erkend als een belangrijke stap vooruit. Ik vind het dus jammer dat het niet door het voltallige parlement mee wordt ondersteund want uiteindelijk komt het ten goede aan alle Vlamingen. *(Applaus bij cd&v)*

De voorzitter: De heer Gryffroy heeft het woord.

Andries Gryffroy (N-VA): Ik wil reageren op de tussenkomsten van de collega's Pieters en Aerts. Ik kan best begrijpen dat de leveranciers niet happig zijn op dit voorstel van decreet. Een klassieke leverancier heeft zelfs sowieso niet graag dat er zonnepanelen op uw dak liggen. Dat is allemaal minder stroom die hij zelf kan verkopen. Hij heeft het dan over zijn 'onbalans' enzovoort. Kijk maar naar wat een aantal leveranciers ondertussen hebben gedaan voor mensen met een terugdraaiende teller en zonnepanelen: "We gaan u belasten, mijnheer, want u bent een ambetanterik."

Is het veel te vroeg of is het veel te laat? Dit is een heel duidelijk hoofdstuk. Er zijn inderdaad heel veel informele contacten geweest met Fluvius en met de regulator enzovoort. Maar op een bepaald moment trancheren wij. Laten we de VME toe om als leverancier op te treden, maar dan zonder dat ze valt onder de verplichting van de leveranciers? Ik heb niet al die stakeholders nodig om daar een advies over te hebben. Dat is een politieke beslissing. Dat is een beslissing die wij nemen, net zoals men die ook heeft genomen in Brussel. We zien dat dat in Brussel werkt met vallen en opstaan. Er zijn wat problemen. Zij hollen voor op de federale wetgeving, of niet. Enzovoort. Je kunt daarover discussiëren. Maar dit is een heel duidelijke stellingname. We zeggen dat diegene die eigenaar is, maar verhuurt, of bijvoorbeeld de huurder die vroeger niet kon meedoen aan deze energiegemeenschap en dat energiedelen, dat nu wel kan. Maar het is de VME die investeert en die de kilowatturen mag verkopen en daarmee inkomsten creëert. Dat is een heel duidelijke stellingname. Je bent het daarmee eens of

niet, maar het heeft in elk geval het voordeel, zoals we het nu op tafel leggen, dat er veel meer dergelijke projecten van start gaan. Dat is alleen maar goed voor de energietransitie, en misschien niet voor de leveranciers. Maar dat is dan hun rekening.

De voorzitter: De heer Pieters heeft het woord.

Leo Pieters (Vlaams Belang): Collega Gryffroy, u weet dat er vertraging is op de digitale meter. Het zal nog een tijdje duren vooraleer alle, of dan toch 80 of 85 procent van de consumenten daarover beschikken.

U gebruikt het energiedelen als wortel om iedereen te laten toehappen en toch maar over te schakelen naar dat capaciteitstarief. Dat is toch zo dringend nodig. Dat gebruikt u als middel om het capaciteitstarief te laten doorvoeren. Op de hoorzitting bleek duidelijk dat niemand daar op dit moment klaar voor is. Als we nu eens gewoon zouden wachten tot de digitale meter geïnstalleerd is, tot het capaciteitstarief in voege kan treden, het liefst niet op 1 januari 2023 maar een jaar later. Dan weet iedereen waar hij aan toe is. Dan weet hij welke kosten daarmee gepaard gaan. Dan kunnen we misschien eens praten over dit soort decreten. Dan maken we een verzameling waar alles in zit en waarbij alle consumenten weten waar ze aan toe zijn.

De voorzitter: De heer Gryffroy heeft het woord.

Andries Gryffroy (N-VA): Collega Pieters, u weet het of u weet het niet, maar als een vereniging van mede-eigenaars beslist om zonnepanelen te plaatsen, dan wordt dat niet beslist door één persoon maar door de algemene vergadering, bij bijzondere meerderheid. Het is dus niet iets dat zomaar verplicht doorgevoerd wordt, het is een beslissing van alle eigenaars of toch van een bijzondere meerderheid van de eigenaars.

Als er beslist wordt om zonnepanelen te plaatsen, dan komt daar een digitale meter. Of je dan een digitale meter hebt of een niet-digitale, analoge meter, in beide gevallen betaal je een capaciteitstarief.

Ik zou het nu toch wel jammer vinden dat we nog drie, vier of vijf jaar moeten wachten vooraleer we dit kunnen uitrollen, waardoor we weer drie, vier of vijf jaar achteroplopen op het vlak van de energietransitie. Ik weet dat dat jullie stelling is, maar dat is niet de onze.

De voorzitter: Vraagt nog iemand het woord? *(Neen)*

De algemene bespreking is gesloten.

Artikelsgewijze bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de artikelsgewijze bespreking.

De door de commissie aangenomen tekst wordt als basis voor de bespreking genomen. (Zie *Parl.St.* VI.Parl. 2022-23, nr. 1501/3)

– *Artikel 1 tot en met 8 worden zonder opmerkingen aangenomen.*

De artikelsgewijze bespreking is gesloten.

We zullen straks de hoofdelijke stemming over het voorstel van decreet houden.

VOORSTEL VAN DECREET van Andries Gryffroy, Robrecht Bothuyme, Willem-Frederik Schiltz, Wilfried Vandaele, Tinne Rombouts en Inez De Coninck tot wijziging van artikel 8.2.2 van het Energiedecreet, wat de verbouwening voor werken aan gemene delen betreft
– 1515 (2022-2023) – Nr. 1

Algemene bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is het voorstel van decreet van Andries Gryffroy, Robrecht Bothuyme, Willem-Frederik Schiltz, Wilfried Vandaele, Tinne Rombouts en Inez De Coninck tot wijziging van artikel 8.2.2 van het Energiedecreet, wat de verbouwening voor werken aan gemene delen betreft.

De algemene bespreking is geopend.

De heer Gryffroy heeft het woord.

Andries Gryffroy (N-VA): In appartementsgebouwen kunnen op heden particuliere eigenaars een Mijn VerbouwLening verkrijgen voor investeringen die ze doen in hun eigen privaat gedeelte, in hun appartement. Daarnaast kan ook een vereniging van mede-eigenaars (VME) een dergelijke lening aangaan voor alles wat behoort tot de gemene delen van het appartementsgebouw, zoals voor dakisolatie. De groep die geen Mijn VerbouwLening kan krijgen, zijn de bewoners van kleinere appartementsgebouwen, waar meestal geen VME is, vier tot zes wooneenheden zonder vereniging van mede-eigenaars. Als er daar dan een investering zou moeten gebeuren in de gemeenschappelijke delen, bijvoorbeeld voor het isoleren van het dak, dan kunnen de particuliere eigenaars daarvoor geen Mijn VerbouwLening afsluiten. Dit voorstel van decreet wordt dus aangepast om ook deze groep toe te laten, zodat voor alle appartementsgebouwen in Vlaanderen gebruikgemaakt kan worden van Mijn VerbouwLening.

Dit werd niet besproken in de commissie, dat geef ik toe. Ik heb het wel heel kort besproken met de oppositiepartijen. Het is niet besproken in de commissie omdat ik dit euvel ontdekt had en omdat na juridisch advies bleek dat we een decretale basis nodig hadden om deze groep ook te kunnen laten meegenieten van Mijn Verbouw-Lening. Omdat het een technische aanpassing is en omdat ik vind dat we zo snel mogelijk moeten kunnen gaan, zodat alle appartementsgebouwen onder deze maatregel kunnen vallen, vond ik het nuttig om dit nu onmiddellijk in de plenaire vergadering te brengen.

De voorzitter: De heer Pieters heeft het woord.

Leo Pieters (Vlaams Belang): Dit is zo'n typisch voorbeeld van waarover ik het daarnet had. Elke keer wordt er weer ingegrepen in al goedgekeurde decreten en elke keer komt men toch weer tot het besef dat er ofwel tekorten in staan ofwel dat zaken veranderd moeten worden. Daarom zullen wij ons bij de stemming over dit voorstel van decreet onthouden.

De voorzitter: Vraagt nog iemand het woord? *(Neen)*

De algemene bespreking is gesloten.

Artikelsgewijze bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de artikelsgewijze bespreking. (Zie *Parl.St.* VI.Parl. 2022-23, nr. 1515/1)

– Artikel 1 en 2 worden zonder opmerkingen aangenomen.

De artikelsgewijze bespreking is gesloten.

We zullen straks de hoofdelijke stemming over het voorstel van decreet houden.

VASTE NATIONALE CULTUURPACTCOMMISSIE

Verkiezing van één vast en één plaatsvervangend lid

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is overeenkomstig artikel 22, tweede lid, van de wet van 16 juli 1973 waarbij de bescherming van de ideologische en filosofische strekkingen gewaarborgd wordt, de verkiezing van één vast en één plaatsvervangend lid van de Vaste Nationale Cultuurpactcommissie, ingevolge het ontslag van mevrouw Hanna Nys, destijds verkozen op voordracht van de N-VA-fractie.

Bij brief van 2 december 2022 draagt de heer Wilfried Vandaele, voorzitter van de N-VA-fractie, mevrouw Liesbeth Stroobandt voor als vast lid en de heer Frederik Geudens als plaatsvervangend lid ter vervanging van mevrouw Liesbeth Stroobandt.

Vraagt iemand hieromtrent het woord? (*Neen*)

Aangezien het aantal kandidaten overeenstemt met het aantal toe te wijzen plaatsen, verklaar ik mevrouw Liesbeth Stroobandt verkozen tot vast lid van de Vaste Nationale Cultuurpactcommissie en de heer Frederik Geudens tot plaatsvervangend lid.

Ze zullen eerstdaags worden uitgenodigd om in mijn handen de voorgeschreven eed af te leggen.

ONTWERP VAN DECREET tot regeling van de verwerking van persoonsgegevens in het beleidsveld sociale bescherming en in het beleidsveld gezondheids- en woonzorg, wat betreft de erkenning van gezondheidszorgberoepen en de preventieve gezondheidszorg – 1417 (2022-2023) – Nrs. 1 en 2

Hoofdelijke stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over het ontwerp van decreet tot regeling van de verwerking van persoonsgegevens in het beleidsveld sociale bescherming en in het beleidsveld gezondheids- en woonzorg, wat betreft de erkenning van gezondheidszorgberoepen en de preventieve gezondheidszorg.

Stemming nr. 1

Ziehier het resultaat:

106 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
93 leden hebben ja geantwoord;
13 leden hebben zich onthouden.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement het ontwerp van decreet aan. Het zal aan de Vlaamse Regering ter bekrachtiging worden overgezonden.

ONTWERP VAN DECREET over de premie kwalificerend werkplekieren voor ondernemingen en de leerlingenpremie alternerende opleiding – 1456 (2022-2023) – Nrs. 1 en 2

Hoofdelijke stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over het ontwerp van decreet over de premie kwalificerend werkplekieren voor ondernemingen en de leerlingenpremie alternerende opleiding.

Stemming nr. 2

Ziehier het resultaat:

102 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
61 leden hebben ja geantwoord;
41 leden hebben zich onthouden.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement het ontwerp van decreet aan. Het zal aan de Vlaamse Regering ter bekrachtiging worden overgezonden.

ONTWERP VAN DECREET tot instemming met het Samenwerkingsakkoord van 13 juli 2021 tussen de Federale Staat, het Vlaamse Gewest, het Waalse Gewest en het Brussels Hoofdstedelijk Gewest betreffende de coördinatie van het beleid inzake grensoverschrijdende overbrenging van afvalstoffen – 1458 (2022-2023) – Nrs. 1 en 2

Hoofdelijke stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over het ontwerp van decreet tot instemming met het Samenwerkingsakkoord van 13 juli 2021 tussen de Federale Staat, het Vlaamse Gewest, het Waalse Gewest en het Brussels Hoofdstedelijk Gewest betreffende de coördinatie van het beleid inzake grensoverschrijdende overbrenging van afvalstoffen.

Stemming nr. 3

Ziehier het resultaat:

102 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
75 leden hebben ja geantwoord;
27 leden hebben zich onthouden.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement het ontwerp van decreet aan. Het zal aan de Vlaamse Regering ter bekrachtiging worden overgezonden.

ONTWERP VAN DECREET tot wijziging van de wet van 28 december 1964 betreffende de bestrijding van de luchtverontreiniging, het Energiedecreet van 8 mei 2009, het decreet van 13 juli 2012 houdende bepalingen tot begeleiding van de tweede aanpassing van de begroting 2012 en het decreet van 17 december 2021 tot wijziging van het Energiedecreet van 8 mei 2009, wat betreft toewijzingen aan het Energiefonds, wijzigingen betreffende flexibiliteit en energiedelen, de uitbouw van het energiedataplatform en de herziening van de administratieve geldboetes aangaande installatie-eisen – 1467 (2022-2023) – Nrs. 1 tot en met 3

Hoofdelijke stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over het ontwerp van decreet tot wijziging van de wet van 28 december 1964 betreffende de bestrijding van de luchtverontreiniging, het Energiedecreet van 8 mei 2009, het decreet van 13 juli 2012 houdende bepalingen tot begeleiding van de tweede aanpassing van de begroting 2012 en het decreet van 17 december 2021 tot wijziging van het Energiedecreet van 8 mei 2009, wat betreft toewijzingen aan het Energiefonds, wijzigingen betreffende flexibiliteit en energiedelen, de uitbouw van het energiedataplatform en de herziening van de administratieve geldboetes aangaande installatie-eisen.

Stemming nr. 4

Ziehier het resultaat:

101 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
61 leden hebben ja geantwoord;
21 leden hebben neen geantwoord;
19 leden hebben zich onthouden.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement het ontwerp van decreet aan. Het zal aan de Vlaamse Regering ter bekrachtiging worden overgezonden.

De heer Danen heeft het woord.

Johan Danen (Groen): Ik heb een stemafpraak met de heer Tommelein, en daarom heb ik mij onthouden. (*Applaus*)

De voorzitter: Mevrouw De Martelaer heeft het woord.

Ann De Martelaer (Groen): Ik heb een stemafpraak met collega van der Vloet, die ook ziek is. (*Applaus*)

VOORSTEL VAN DECREET van Andries Gryffroy, Robrecht Bothuyne, Willem-Frederik Schiltz, Wilfried Vandaele, Tinne Rombouts en Inez De Coninck tot wijziging van het Energiedecreet van 8 mei 2009, wat de verkoop van in of op appartementsgebouwen of multifunctionele gebouwen opgewekte groene stroom betreft – 1501 (2022-2023) – Nrs. 1 tot en met 3

Hoofdelijke stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over het voorstel van decreet van Andries Gryffroy, Robrecht Bothuyne, Willem-Frederik Schiltz, Wilfried Vandaele, Tinne Rombouts en Inez De Coninck tot wijziging van het Energiedecreet van 8 mei 2009, wat de verkoop van in of op appartementsgebouwen of multifunctionele gebouwen opgewekte groene stroom betreft.

Stemming nr. 5

Ziehier het resultaat:

101 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
61 leden hebben ja geantwoord;
40 leden hebben zich onthouden.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement het voorstel van decreet aan. Het zal aan de Vlaamse Regering ter bekrachtiging worden overgezonden.

VOORSTEL VAN DECREET van Koen Daniëls, Loes Vandromme, Jean-Jacques De Gucht, Annabel Tavernier, Hilâl Yalçın en Arnout Coel tot het nemen, naar aanleiding van de Oekraïne-crisis, van dringende maatregelen in het onderwijs voor kleuters, leerlingen en cursisten die ressorteren onder richtlijn 2001/55/EG van de Raad van 20 juli 2001 betreffende minimumnormen voor het verlenen van tijdelijke bescherming in geval van massale toestroom van ontheemden en maatregelen ter bevordering van een evenwicht tussen de inspanning van de lidstaten voor de opvang en het dragen van de consequenties van de opvang van deze personen (IV)

– 1512 (2022-2023) – Nr. 1

Hoofdelijke stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over het voorstel van decreet van Koen Daniëls, Loes Vandromme, Jean-Jacques De Gucht, Annabel Tavernier, Hilâl Yalçın en Arnout Coel tot het nemen, naar aanleiding van de Oekraïne-crisis, van dringende maatregelen in het onderwijs voor kleuters, leerlingen en cursisten die ressorteren onder richtlijn 2001/55/EG van de Raad van 20 juli 2001 betreffende minimumnormen voor het verlenen van tijdelijke bescherming in geval van massale toestroom van ontheemden en maatregelen ter bevordering van een evenwicht tussen de inspanning van de lidstaten voor de opvang en het dragen van de consequenties van de opvang van deze personen (IV).

Stemming nr. 6

Ziehier het resultaat:

107 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
107 leden hebben ja geantwoord.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement het voorstel van decreet aan. Het zal aan de Vlaamse Regering ter bekrachtiging worden overgezonden.

VOORSTEL VAN DECREET van Andries Gryffroy, Robrecht Bothuyne, Willem-Frederik Schiltz, Wilfried Vandaele, Tinne Rombouts en Inez De Coninck tot wijziging van artikel 8.2.2 van het Energiedecreet, wat de verbouwen voor werken aan gemene delen betreft

– 1515 (2022-2023) – Nr. 1

Hoofdelijke stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over het voorstel van decreet van Andries Gryffroy, Robrecht Bothuyne, Willem-Frederik Schiltz, Wilfried Vandaele, Tinne Rombouts en Inez De Coninck tot wijziging van artikel 8.2.2 van het Energiedecreet, wat de verbouwen voor werken aan gemene delen betreft.

Stemming nr. 7

Ziehier het resultaat:

101 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
84 leden hebben ja geantwoord;
17 leden hebben zich onthouden.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement het voorstel van decreet aan. Het zal aan de Vlaamse Regering ter bekrachtiging worden overgezonden.

VOORSTEL VAN DECREET van Philippe Muyters, Maaïke De Rudder, Steven Coenegrachts, Kris Van Dijck, Karin Brouwers en Freya Perdaens tot het verlenen van noodleningen en noodsteun aan de georganiseerde sportsector naar aanleiding van de stijgende energie-uitgaven – 1518 (2022-2023) – Nr. 1

Hoofdelijke stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over het voorstel van decreet van Philippe Muyters, Maaïke De Rudder, Steven Coenegrachts, Kris Van Dijck, Karin Brouwers en Freya Perdaens tot het verlenen van noodleningen en noodsteun aan de georganiseerde sportsector naar aanleiding van de stijgende energie-uitgaven.

Stemming nr. 8

Ziehier het resultaat:

107 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
107 leden hebben ja geantwoord.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement het voorstel van decreet aan. Het zal aan de Vlaamse Regering ter bekrachtiging worden overgezonden.

VOORSTEL VAN RESOLUTIE van Karl Vanlouwe, Orry Van de Wauwer, Bart Tommelein, Cathy Coudyser, Karin Brouwers en Sofie Joosen over de erkenning van de Russische Federatie als staatssponsor van terrorisme – 1516 (2022-2023) – Nrs. 1 en 2

Stemmingen over de amendementen

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over amendement nr. 1, van Staf Aerts, Stijn Bex, Jeremie Vaneeckhout, Meyrem Almaci, Celia Groothedde en Johan Danen, op het voorstel van resolutie van Karl Vanlouwe, Orry Van de Wauwer, Bart Tommelein, Cathy Coudyser, Karin Brouwers en Sofie Joosen over de erkenning van de Russische Federatie als staatssponsor van terrorisme.

Stemming nr. 9

Ziehier het resultaat:

107 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
22 leden hebben ja geantwoord;
81 leden hebben neen geantwoord;
4 leden hebben zich onthouden.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement het amendement niet aan.

Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over amendement nr. 2, van Staf Aerts, Stijn Bex, Jeremie Vaneeckhout, Meyrem Almaci, Celia Groothedde en Johan Danen.

Stemming nr. 10

Ziehier het resultaat:

107 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
22 leden hebben ja geantwoord;
81 leden hebben neen geantwoord;
4 leden hebben zich onthouden.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement het amendement niet aan.

Hoofdelijke stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over het voorstel van resolutie.

Stemming nr. 11

Ziehier het resultaat:

107 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
88 leden hebben ja geantwoord;
19 leden hebben zich onthouden.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement het voorstel van resolutie aan. De resolutie zal worden overgezonden aan de Vlaamse Regering, aan de vicevoorzitter van de Commissie en hoge vertegenwoordiger van de Unie voor buitenlandse zaken en veiligheidsbeleid, aan de Raad, aan de Commissie, aan de president, de regering en het parlement van de Russische Federatie, alsook aan de president, de regering en het parlement van Oekraïne.

EINDEJAARSWENSEN

De voorzitter: De heer Vandaele heeft het woord.

Wilfried Vandaele (N-VA): Voorzitter, collega's, we hebben onze laatste plenaire vergadering voor Nieuwjaar achter de rug, en dan mag ik weer een dankwoord uitspreken. Laat me beginnen met de voorzitter te bedanken; dan hebben we dat alvast achter de rug. *(Gelach)*

Dank, voorzitter, voor uw innemende persoonlijkheid en de statige en welbespraakte wijze waarop u ons door moeilijke tijden loodst. Natuurlijk wens ik u vandaag ook een gelukkige verjaardag. *(Applaus)*

Neen, ik had het over N-VA-voorzitter Bart De Wever, die verjaart. *(Opmerkingen van de voorzitter. Gelach)*

Ik had het dus over Bart De Wever, die vandaag verjaart.

De voorzitter: Lijk ik op Bart De Wever? *(Gelach)*

Wilfried Vandaele (N-VA): Maar natuurlijk ook dank aan parlementsvoorzitter Liesbeth Homans. *(Gelach. Applaus)*

Over verjaardagen gesproken: ook collega Johan Deckmyn verjaart vandaag. Proficiat. *(Applaus)*

Dank ook aan de medewerkers in hun verschillende hoedanigheden. Dank aan de mensen van Decreetgeving, die het juridische brokkelwerk rechtekken dat wij soms afleveren, of beter gezegd: dat de kabinetten ons in de maag splitsen. *(Gelach)*

Ik dank ook de medewerkers van het verslag, die ervoor zorgen dat onze soms volstrekt onsamenhangende tussenkomsten er bij het nalezen van het verslag toch uitermate consistent uitzien. Zelfs de replieken van minister Weyts van vorige week zien er in het schriftelijk verslag best oké uit. *(Gelach. Applaus)*

Als dat al grappig is! *(Gelach)*

Ik dank ook de onthaalmedewerkers, die koffie, water en fruitsapjes voor ons klaarzetten, maar die evengoed weken aan een stuk met een stoel hebben lopen zeulen opdat collega Bothuyne er zijn zere been op te rusten zou kunnen leggen. Ik kon me trouwens niet van de indruk ontdoen, collega's, dat die Bothuyne daar dik van heeft geprofiteerd. Ik zal toch niet de enige zijn, denk ik, die hem op de middag heeft zien joggen in het park. *(Gelach)*

Bothuyne zat hier trouwens wekenlang op de banken van onze N-VA-fractie, maar hij heeft nog geen euro afdrachten betaald. *(Gelach)*

We hebben hier vorige week bij de bespreking van de begroting zo goed als alle onderwerpen uitvoerig behandeld, maar als opa van twee kleindochtertjes vond ik wel dat kinderopvang, nochtans een heikel thema, totaal onderbelicht is gebleven. *(Gelach)*

Ik had toch wel een tussenkomst verwacht van collega Malfroot of Groothedde of Vandecasteele of Goeman, maar goed.

Wat de kindjes op de tribune betreft: ik heb er alle begrip voor dat de kinderechtencommissaris uiteindelijk heeft ingegrepen, voorzitter. Ik zou het mijn kleindochtertjes alleszins niet aandoen om ze elke week twee uur lang op die tribune vast te houden. *(Applaus)*

Wat mij ook bijzonder ergert, bijzonder ergert, is het telkens terugkerende geklaag over het lerarentekort. En wie zeurt daarover? Inderdaad, die collega's die hun job in het onderwijs hebben laten staan om hier parlamentslid te worden. *(Gelach. Applaus)*

Ze zijn verdorie zelf de oorzaak van dat lerarentekort. *(Gelach. Opmerkingen)*

Het zijn er veel hoor, het zijn er veel.

Ik dank de collega's van de oppositie voor hun constructieve houding, zelfs zo constructief dat er collega's van de meerderheid waren die vonden dat zij die rol moesten overnemen. *(Gelach)*

Het voorbije jaar was voor sommige collega's een jaar van steile opgang, voor andere een van vrije val. Er was een steile opgang voor collega Jo Brouns, die het in geen tijd tot Vlaams minister schopte voor cd&v. En een paar dagen geleden nog was er collega Caroline Gennez van Vooruit, die federaal minister werd. Andere collega's verging het helaas minder goed, zoals onze onfortuinlijke collega Jeremie Vaneeckhout, die partijvoorzitter werd van Groen. *(Gelach)*

Op mijn papiertje staat dat ik ook de regering moet bedanken. Ik wil dat wel doen, maar ik vind niet meteen een aanleiding. *(Gelach. Applaus)*

Eigenlijk moeten de ministers de parlamentsleden bedanken, zeker die van de meerderheid. *(Applaus)*

Want wij stemmen hier klakkeloos de zotste dingen die de regering ons voorschotelt. *(Gelach)*

Ik was van plan de minister-president geluk te wensen omdat hij het jaareinde had gehaald zonder uitschuivers. Niet dus. *(Gelach)*

Ik wilde namens mijn kleindochtertjes ook minister Crevits bedanken voor de indexering van het groepakket. Niet dus. *(Gelach)*

Maar desalniettemin toch een schouderklopje voor minister Crevits, omdat ze weer onder ons is na een klein dipje. Je zou voor minder een dipje krijgen, collega's, als je hele dagen met minister Demir moet samenwerken. *(Gelach)*

Met Hilde Crevits waait er nu toch opnieuw een frisse West-Vlaamse wind door de regering. En dat is ook absoluut nodig om op te tornen tegen de totaal onverantwoorde Limburgse hegemonie. *(Gelach. Applaus)*

Er wordt wel eens gefluisterd dat de Vlaamse Regering aan het handje loopt van Antwerpen, maar vergis u niet, collega's, vier van de negen ministers zijn gecertificeerde Limburgers. Alle problemen in die provincie worden dan ook in een handomdraai opgelost. Spijtig voor Averbode dat het niet in Limburg ligt. *(Gelach)*

Tot slot, collega's, Maurits Vande Reyde heeft mij gevraagd of ik hem in mijn woordje wilde vermelden. *(Gelach. Applaus)*

Ik dank u. *(Applaus)*

De voorzitter: Collega's, ik geef toe, tegen collega Vandaele kan ik absoluut niet op. Ik ga het er gewoon bij houden om iedereen fantastische en leuke eindejaarsfeesten te wensen, en ook het personeel te bedanken, al het personeel dat hier werkt. Graag een applaus. *(Applaus)*

Collega Vandaele, als we bij de partij ooit nog een stand-upcomedian willen inhuren, dan zal ik u aanbevelen. Prettige eindejaarsfeesten iedereen.

REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN

De voorzitter: Dames en heren, hiermee zijn we aan het einde gekomen van onze werkzaamheden voor vandaag.

We komen opnieuw bijeen op woensdag 11 januari 2023 om 14 uur.

De vergadering is gesloten.

– *De vergadering wordt gesloten om 18.01 uur.*

BIJLAGEN

Aanwezigheden

Aanwezig

Staf Aerts, Meyrem Almaci, Els Ampe, Hannes Anaf, Imade Annouri, Stijn Bex, Robrecht Bothuyne, Karin Brouwers, Filip Brusselmans, Yves Buysse, Alessia Claes, Bart Claes, Arnout Coel, Steven Coenegrachts, Cathy Coudyser, Jos D'Haese, Stephanie D'Hose, Johan Danen, Koen Daniëls, Johan Deckmyn, Inez De Coninck, Jean-Jacques De Gucht, Kurt De Loor, Ann De Martelaer, Immanuel De Reuse, Annick De Ridder, Stijn De Roo, Maaïke De Rudder, Maarten De Veuster, Maaïke De Vreese, Gwenny De Vroe, Filip Dewinter, Bart Dochy, Martine Fournier, Veerle Geerinckx, Hannelore Goeman, Celia Groothedde, Karolien Grosemans, Andries Gryffroy, Liesbeth Homans, Vera Jans, Chris Janssens, Sofie Joosen, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Jan Laeremans, Annick Lambrecht, Bert Maertens, Ilse Malfroot, Marius Meremans, Sofie Mertens, An Moerenhout, Rita Moors, Philippe Muyters, Joris Nachtergaele, Tom Ongena, Katrien Partyka, Freya Perdaens, Leo Pieters, Els Robeyns, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Conner Rousseau, Gwendolyn Rutten, Carmen Ryheul, Björn Rzoska, Joke Schauvliege, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Katia Segers, Kristof Slagmulder, Elke Sleurs, Klaas Sloomans, Sarah Smeyers, Nadia Sminate, Chris Steenwegen, Els Sterckx, Emmily Talpe, Annabel Tavernier, Jeroen Tiebout, Bruno Tobback, Wilfried Vandaele, Lise Vandecasteele, Steve Vandenbergh, Freya Van den Bossche, Tine Van den Brande, Ludwig Vandenhove, Steven Vandeput, Maurits Vandereyde, Anke Van dermeersch, Orry Van de Wauwer, Kris Van Dijck, Loes Vandromme, Jeremie Vaneckhout, Bart Van Hulle, Karl Vanlouwe, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Sam Van Rooy, Kurt Vanryckeghem, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Thijs Verbeurgt, Wim Verheyden, Katja Verheyen, Frieda Verougstraete-Deschacht, Maxim Veys, Brecht Warnez, Hilâl Yalçın.

Afwezig met kennisgeving

Mieke Schauvliege: door het Vlaams Parlement toegestane zending;

Roosmarijn Beckers, Adeline Blancquaert, Guy D'haeseleer, Tom De Meester, Kim De Witte, Sihame El Kaouakibi, Elisabeth Meuleman, Freya Saeys, Stefaan Sintobin, Bart Tommelein, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Suzy Wouters: gezondheidsredenen.

Afwezig zonder kennisgeving

Bart De Wever

Individuele stemmingen Vlaamse Volksvertegenwoordigers

Stemming nr. 1:

JA-stemmen:

Els Ampe, Hannes Anaf, Robrecht Bothuyne, Karin Brouwers, Filip Brusselmans, Yves Buysse, Alessia Claes, Bart Claes, Arnout Coel, Steven Coenegrachts, Cathy Coudyser, Stephanie D'Hose, Koen Daniëls, Inez De Coninck, Jean-Jacques De Gucht, Kurt De Loor, Immanuel De Reuse, Annick De Ridder, Stijn De Roo, Maaïke De Rudder, Maarten De Veuster, Maaïke De Vreese, Gwenny De Vroe, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Bart Dochy, Martine Fournier, Veerle Geerinckx, Hannelore Goeman, Karolien Grosemans, Andries Gryffroy, Liesbeth Homans, Vera Jans, Chris Janssens, Sofie Joosen, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Jan Laeremans, Annick Lambrecht, Bert Maertens, Marius Meremans, Sofie Mertens, Rita Moors, Philippe Muyters, Joris Nachtergaele, Tom Ongena, Katrien Partyka,

Freya Perdaens, Leo Pieters, Els Robeyns, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Conner Rousseau, Gwendolyn Rutten, Carmen Ryheul, Joke Schauvliege, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Katia Segers, Kristof Slagmulder, Elke Sleurs, Klaas Sloomans, Sarah Smeyers, Nadia Sminate, Els Sterckx, Emmily Talpe, Annabel Tavernier, Jeroen Tiebout, Bruno Tobback, Orry Van de Wauwer, Freya Van den Bossche, Anke Van dermeersch, Kris Van Dijck, Bart Van Hulle, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Sam Van Rooy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Maurits Vande Reyde, Steve Vandenberghe, Ludwig Vandenhove, Steven Vandeput, Loes Vandromme, Kurt Vanryckeghem, Thijs Verbeurgt, Wim Verheyden, Katja Verheyen, Frieda Verougstraete-Deschacht, Maxim Veys, Brecht Warnez, Hilâl Yalçin

ONTHOUDINGEN:

Staf Aerts, Meyrem Almaci, Imade Annouri, Stijn Bex, Jos D'Haese, Johan Danen, Ann De Martelaer, Celia Groothedde, Björn Rzoska, Chris Steenwegen, Tine Van den Brande, Lise Vandecasteele, Jeremie Vaneckhout

Stemming nr. 2:

JA-stemmen:

Robrecht Bothuyne, Karin Brouwers, Alessia Claes, Arnout Coel, Steven Coenegrachts, Cathy Coudyser, Stephanie D'Hose, Koen Daniëls, Inez De Coninck, Jean-Jacques De Gucht, Annick De Ridder, Stijn De Roo, Maaïke De Rudder, Maarten De Veuster, Maaïke De Vreese, Gwenny De Vroe, Bart Dochy, Martine Fournier, Veerle Geerinckx, Karolien Grosemans, Andries Gryffroy, Liesbeth Homans, Vera Jans, Sofie Joosen, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Bert Maertens, Marius Meremans, Sofie Mertens, Rita Moors, Philippe Muyters, Joris Nachtergaele, Tom Ongena, Katrien Partyka, Freya Perdaens, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Gwendolyn Rutten, Joke Schauvliege, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Elke Sleurs, Sarah Smeyers, Nadia Sminate, Emmily Talpe, Jeroen Tiebout, Orry Van de Wauwer, Kris Van Dijck, Bart Van Hulle, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Maurits Vande Reyde, Steven Vandeput, Loes Vandromme, Kurt Vanryckeghem, Katja Verheyen, Brecht Warnez, Hilâl Yalçin

ONTHOUDINGEN:

Staf Aerts, Meyrem Almaci, Hannes Anaf, Imade Annouri, Filip Brusselmans, Yves Buysse, Bart Claes, Jos D'Haese, Johan Danen, Kurt De Loor, Ann De Martelaer, Immanuel De Reuse, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Chris Janssens, Jan Laeremans, Annick Lambrecht, Ilse Malfroot, Leo Pieters, Els Robeyns, Conner Rousseau, Carmen Ryheul, Björn Rzoska, Katia Segers, Kristof Slagmulder, Klaas Sloomans, Chris Steenwegen, Els Sterckx, Bruno Tobback, Freya Van den Bossche, Tine Van den Brande, Anke Van dermeersch, Sam Van Rooy, Lise Vandecasteele, Steve Vandenberghe, Ludwig Vandenhove, Jeremie Vaneckhout, Thijs Verbeurgt, Wim Verheyden, Frieda Verougstraete-Deschacht, Maxim Veys

Stemming nr. 3:

JA-stemmen:

Hannes Anaf, Robrecht Bothuyne, Karin Brouwers, Alessia Claes, Arnout Coel, Steven Coenegrachts, Cathy Coudyser, Jos D'Haese, Stephanie D'Hose, Koen Daniëls, Inez De Coninck, Jean-Jacques De Gucht, Kurt De Loor, Annick De Ridder, Stijn De Roo, Maaïke De Rudder, Maarten De Veuster, Maaïke De Vreese, Gwenny De Vroe, Bart Dochy, Martine Fournier, Veerle Geerinckx, Karolien Grosemans, Andries Gryffroy, Liesbeth Homans, Vera Jans, Sofie Joosen, Marino

Keulen, Kathleen Krekels, Annick Lambrecht, Bert Maertens, Marius Meremans, Sofie Mertens, Rita Moors, Philippe Muyters, Joris Nachtergaele, Tom Ongena, Katrien Partyka, Freya Perdaens, Els Robeyns, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Conner Rousseau, Gwendolyn Rutten, Joke Schauvliege, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Katia Segers, Elke Sleurs, Sarah Smeyers, Nadia Sminate, Emmily Talpe, Jeroen Tiebout, Bruno Tobback, Orry Van de Wauwer, Freya Van den Bossche, Kris Van Dijck, Bart Van Hulle, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Maurits Vande Reyde, Lise Vandecasteele, Steve Vandenberghe, Ludwig Vandenhove, Steven Vandeput, Loes Vandromme, Kurt Vanryckeghem, Thijs Verbeurgt, Katja Verheyen, Maxim Veys, Brecht Warnez, Hilâl Yalçın

ONTHOUDINGEN:

Staf Aerts, Meyrem Almaci, Imade Annouri, Filip Brusselmans, Yves Buysse, Bart Claes, Johan Danen, Ann De Martelaer, Immanuel De Reuse, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Chris Janssens, Jan Laeremans, Ilse Malfroot, Leo Pieters, Carmen Ryheul, Björn Rzoska, Kristof Slagmulder, Klaas Sloopmans, Chris Steenwegen, Els Sterckx, Tine Van den Brande, Anke Van dermeersch, Sam Van Rooy, Jeremie Vaneckhout, Wim Verheyden, Frieda Verougstraete-Deschacht

Stemming nr. 4:

JA-stemmen:

Robrecht Bothuyne, Karin Brouwers, Alessia Claes, Arnout Coel, Steven Coenegrachts, Cathy Coudyser, Stephanie D'Hose, Koen Daniëls, Inez De Coninck, Jean-Jacques De Gucht, Annick De Ridder, Stijn De Roo, Maaike De Rudder, Maarten De Veuster, Maaike De Vreese, Gwenny De Vroe, Bart Dochy, Martine Fournier, Veerle Geerinckx, Karolien Grosemans, Andries Gryffroy, Liesbeth Homans, Vera Jans, Sofie Joosen, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Bert Maertens, Marius Meremans, Sofie Mertens, Rita Moors, Philippe Muyters, Joris Nachtergaele, Tom Ongena, Katrien Partyka, Freya Perdaens, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Gwendolyn Rutten, Joke Schauvliege, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Elke Sleurs, Sarah Smeyers, Nadia Sminate, Emmily Talpe, Jeroen Tiebout, Orry Van de Wauwer, Kris Van Dijck, Bart Van Hulle, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Maurits Vande Reyde, Steven Vandeput, Loes Vandromme, Kurt Vanryckeghem, Katja Verheyen, Brecht Warnez, Hilâl Yalçın

NEEN-stemmen:

Staf Aerts, Meyrem Almaci, Hannes Anaf, Imade Annouri, Jos D'Haese, Kurt De Loor, Annick Lambrecht, Els Robeyns, Conner Rousseau, Björn Rzoska, Katia Segers, Chris Steenwegen, Bruno Tobback, Freya Van den Bossche, Tine Van den Brande, Lise Vandecasteele, Steve Vandenberghe, Ludwig Vandenhove, Jeremie Vaneckhout, Thijs Verbeurgt, Maxim Veys

ONTHOUDINGEN:

Filip Brusselmans, Yves Buysse, Bart Claes, Johan Danen, Ann De Martelaer, Immanuel De Reuse, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Chris Janssens, Jan Laeremans, Leo Pieters, Carmen Ryheul, Kristof Slagmulder, Klaas Sloopmans, Els Sterckx, Anke Van dermeersch, Sam Van Rooy, Wim Verheyden, Frieda Verougstraete-Deschacht

Stemming nr. 5:

JA-stemmen:

Robrecht Bothuyne, Karin Brouwers, Alessia Claes, Arnout Coel, Steven Coenegrachts, Cathy Coudyser, Stephanie D'Hose, Koen Daniëls, Inez De Coninck, Jean-Jacques De Gucht, Annick De Ridder, Stijn De Roo, Maaïke De Rudder, Maarten De Veuster, Maaïke De Vreese, Gwenny De Vroe, Bart Dochy, Martine Fournier, Veerle Geerinckx, Karolien Grosemans, Andries Gryffroy, Liesbeth Homans, Vera Jans, Sofie Joosen, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Bert Maertens, Marius Meremans, Sofie Mertens, Rita Moors, Philippe Muyters, Joris Nachtergaele, Tom Ongena, Katrien Partyka, Freya Perdaens, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Gwendolyn Rutten, Joke Schauvliege, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Elke Sleurs, Sarah Smeyers, Nadia Sminate, Emmily Talpe, Jeroen Tiebout, Orry Van de Wauwer, Kris Van Dijck, Bart Van Hulle, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Maurits Vande Reyde, Steven Vandeput, Loes Vandromme, Kurt Vanryckeghem, Katja Verheyen, Brecht Warnez, Hilâl Yalçın

ONTHOUDINGEN:

Staf Aerts, Meyrem Almaci, Hannes Anaf, Imade Annouri, Filip Brusselmans, Yves Buysse, Bart Claes, Jos D'Haese, Johan Danen, Kurt De Loor, Ann De Martelaer, Immanuel De Reuse, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Chris Janssens, Jan Laeremans, Annick Lambrecht, Leo Pieters, Els Robeyns, Conner Rousseau, Carmen Ryheul, Björn Rzoska, Katia Segers, Kristof Slagmulder, Klaas Sloomans, Chris Steenwegen, Els Sterckx, Bruno Tobback, Freya Van den Bossche, Tine Van den Brande, Anke Van dermeersch, Sam Van Rooy, Lise Vandecasteele, Steve Vandenberghe, Ludwig Vandenhove, Jeremie Vaneeckhout, Thijs Verbeurgt, Wim Verheyden, Frieda Verougstraete-Deschacht, Maxim Veys

Stemming nr. 6:

JA-stemmen:

Staf Aerts, Meyrem Almaci, Els Ampe, Hannes Anaf, Imade Annouri, Stijn Bex, Robrecht Bothuyne, Karin Brouwers, Filip Brusselmans, Yves Buysse, Alessia Claes, Bart Claes, Arnout Coel, Steven Coenegrachts, Cathy Coudyser, Jos D'Haese, Stephanie D'Hose, Johan Danen, Koen Daniëls, Inez De Coninck, Jean-Jacques De Gucht, Kurt De Loor, Ann De Martelaer, Immanuel De Reuse, Annick De Ridder, Stijn De Roo, Maaïke De Rudder, Maarten De Veuster, Maaïke De Vreese, Gwenny De Vroe, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Bart Dochy, Martine Fournier, Veerle Geerinckx, Hannelore Goeman, Celia Groothedde, Karolien Grosemans, Andries Gryffroy, Liesbeth Homans, Vera Jans, Chris Janssens, Sofie Joosen, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Jan Laeremans, Annick Lambrecht, Bert Maertens, Marius Meremans, Sofie Mertens, Rita Moors, Philippe Muyters, Joris Nachtergaele, Tom Ongena, Katrien Partyka, Freya Perdaens, Leo Pieters, Els Robeyns, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Conner Rousseau, Gwendolyn Rutten, Carmen Ryheul, Björn Rzoska, Joke Schauvliege, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Katia Segers, Kristof Slagmulder, Elke Sleurs, Klaas Sloomans, Sarah Smeyers, Nadia Sminate, Chris Steenwegen, Els Sterckx, Emmily Talpe, Annabel Tavernier, Jeroen Tiebout, Bruno Tobback, Orry Van de Wauwer, Freya Van den Bossche, Tine Van den Brande, Anke Van dermeersch, Kris Van Dijck, Bart Van Hulle, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Sam Van Rooy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Maurits Vande Reyde, Lise Vandecasteele, Steve Vandenberghe, Ludwig Vandenhove, Steven Vandeput, Loes Vandromme, Jeremie Vaneeckhout, Karl Vanlouwe, Kurt Vanryckeghem, Thijs Verbeurgt, Wim Verheyden, Katja Verheyen, Frieda Verougstraete-Deschacht, Maxim Veys, Brecht Warnez, Hilâl Yalçın

Stemming nr. 7:

JA-stemmen:

Staf Aerts, Meyrem Almaci, Hannes Anaf, Imade Annouri, Robrecht Bothuyne, Karin Brouwers, Alessia Claes, Arnout Coel, Steven Coenegrachts, Cathy Coudyser, Jos D'Haese, Stephanie D'Hose, Johan Danen, Koen Daniëls, Inez De Coninck, Jean-Jacques De Gucht, Kurt De Loor, Ann De Martelaer, Annick De Ridder, Stijn De Roo, Maaïke De Rudder, Maarten De Veuster, Maaïke De Vreese, Gwenny De Vroe, Bart Dochy, Martine Fournier, Veerle Geerinckx, Karolien Grosemans, Andries Gryffroy, Liesbeth Homans, Vera Jans, Sofie Joosen, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Annick Lambrecht, Bert Maertens, Marius Meremans, Sofie Mertens, Rita Moors, Philippe Muyters, Joris Nachtergaele, Tom Ongena, Katrien Partyka, Freya Perdaens, Els Robeyns, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Conner Rousseau, Gwendolyn Rutten, Björn Rzoska, Joke Schauvliege, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Katia Segers, Elke Sleurs, Sarah Smeyers, Nadia Sminate, Chris Steenwegen, Emily Talpe, Jeroen Tiebout, Bruno Tobback, Orry Van de Wauwer, Freya Van den Bossche, Tine Van den Brande, Kris Van Dijck, Bart Van Hulle, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Maurits Vande Reyde, Lise Vandecasteele, Steve Vandenberghe, Ludwig Vandenhove, Steven Vandepuut, Loes Vandromme, Jeremie Vaneckhout, Kurt Vanryckeghem, Thijs Verbeurgt, Katja Verheyen, Maxim Veys, Brecht Warnez, Hilâl Yalçın

ONTHOUDINGEN:

Filip Brusselmans, Yves Buysse, Bart Claes, Immanuel De Reuse, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Chris Janssens, Jan Laeremans, Leo Pieters, Carmen Ryheul, Kristof Slagmulder, Klaas Sloopmans, Els Sterckx, Anke Van dermeersch, Sam Van Rooy, Wim Verheyden, Frieda Verougstraete-Deschacht

Stemming nr. 8:

JA-stemmen:

Staf Aerts, Meyrem Almaci, Els Ampe, Hannes Anaf, Imade Annouri, Stijn Bex, Robrecht Bothuyne, Karin Brouwers, Filip Brusselmans, Yves Buysse, Alessia Claes, Bart Claes, Arnout Coel, Steven Coenegrachts, Cathy Coudyser, Jos D'Haese, Stephanie D'Hose, Johan Danen, Koen Daniëls, Inez De Coninck, Jean-Jacques De Gucht, Kurt De Loor, Ann De Martelaer, Immanuel De Reuse, Annick De Ridder, Stijn De Roo, Maaïke De Rudder, Maarten De Veuster, Maaïke De Vreese, Gwenny De Vroe, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Bart Dochy, Martine Fournier, Veerle Geerinckx, Hannelore Goeman, Celia Groothedde, Karolien Grosemans, Andries Gryffroy, Liesbeth Homans, Vera Jans, Chris Janssens, Sofie Joosen, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Jan Laeremans, Annick Lambrecht, Bert Maertens, Marius Meremans, Sofie Mertens, Rita Moors, Philippe Muyters, Joris Nachtergaele, Tom Ongena, Katrien Partyka, Freya Perdaens, Leo Pieters, Els Robeyns, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Conner Rousseau, Gwendolyn Rutten, Carmen Ryheul, Björn Rzoska, Joke Schauvliege, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Katia Segers, Kristof Slagmulder, Elke Sleurs, Klaas Sloopmans, Sarah Smeyers, Nadia Sminate, Chris Steenwegen, Els Sterckx, Emily Talpe, Annabel Tavernier, Jeroen Tiebout, Bruno Tobback, Orry Van de Wauwer, Freya Van den Bossche, Tine Van den Brande, Anke Van dermeersch, Kris Van Dijck, Bart Van Hulle, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Sam Van Rooy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Maurits Vande Reyde, Lise Vandecasteele, Steve Vandenberghe, Ludwig Vandenhove, Steven Vandepuut, Loes Vandromme, Jeremie Vaneckhout, Karl Vanlouwe, Kurt Vanryckeghem, Thijs Verbeurgt, Wim Verheyden, Katja Verheyen, Frieda Verougstraete-Deschacht, Maxim Veys, Brecht Warnez, Hilâl Yalçın

Stemming nr. 9:

JA-stemmen:

Staf Aerts, Meyrem Almaci, Hannes Anaf, Imade Annouri, Stijn Bex, Kurt De Loor, Hannelore Goeman, Celia Groothedde, Annick Lambrecht, Els Robeyns, Conner Rousseau, Björn Rzoska, Katia Segers, Chris Steenwegen, Bruno Tobback, Freya Van den Bossche, Tine Van den Brande, Steve Vandenberghe, Ludwig Vandenhove, Jeremie Vaneckhout, Thijs Verbeurgt, Maxim Veys

NEEN-stemmen:

Els Ampe, Robrecht Bothuyne, Karin Brouwers, Filip Brusselmans, Yves Buysse, Alessia Claes, Bart Claes, Arnout Coel, Steven Coenegrachts, Cathy Coudyser, Stephanie D'Hose, Koen Daniëls, Inez De Coninck, Jean-Jacques De Gucht, Immanuel De Reuse, Annick De Ridder, Stijn De Roo, Maaïke De Rudder, Maarten De Veuster, Maaïke De Vreese, Gwenny De Vroe, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Bart Dochy, Martine Fournier, Veerle Geerinckx, Karolien Grosemans, Andries Gryffroy, Liesbeth Homans, Vera Jans, Chris Janssens, Sofie Joosen, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Jan Laeremans, Bert Maertens, Marius Meremans, Sofie Mertens, Rita Moors, Philippe Muyters, Joris Nachtergaele, Tom Ongena, Katrien Partyka, Freya Perdaens, Leo Pieters, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Gwendolyn Rutten, Carmen Ryheul, Joke Schauvliege, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Kristof Slagmulder, Elke Sleurs, Klaas Sloomans, Sarah Smeyers, Nadia Sminate, Els Sterckx, Emily Talpe, Annabel Tavernier, Jeroen Tiebout, Orry Van de Wauwer, Anke Van dermeersch, Kris Van Dijck, Bart Van Hulle, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Sam Van Rooy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Maurits Vande Reyde, Steven Vandepuut, Loes Vandromme, Karl Vanlouwe, Kurt Vanryckeghem, Wim Verheyden, Katja Verheyen, Frieda Verougstraete-Deschacht, Brecht Warnez, Hilâl Yalçın

ONTHOUDINGEN:

Jos D'Haese, Johan Danen, Ann De Martelaer, Lise Vandecasteele

Stemming nr. 10:

JA-stemmen:

Staf Aerts, Meyrem Almaci, Hannes Anaf, Imade Annouri, Stijn Bex, Kurt De Loor, Hannelore Goeman, Celia Groothedde, Annick Lambrecht, Els Robeyns, Conner Rousseau, Björn Rzoska, Katia Segers, Chris Steenwegen, Bruno Tobback, Freya Van den Bossche, Tine Van den Brande, Steve Vandenberghe, Ludwig Vandenhove, Jeremie Vaneckhout, Thijs Verbeurgt, Maxim Veys

NEEN-stemmen:

Els Ampe, Robrecht Bothuyne, Karin Brouwers, Filip Brusselmans, Yves Buysse, Alessia Claes, Bart Claes, Arnout Coel, Steven Coenegrachts, Cathy Coudyser, Stephanie D'Hose, Koen Daniëls, Inez De Coninck, Jean-Jacques De Gucht, Immanuel De Reuse, Annick De Ridder, Stijn De Roo, Maaïke De Rudder, Maarten De Veuster, Maaïke De Vreese, Gwenny De Vroe, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Bart Dochy, Martine Fournier, Veerle Geerinckx, Karolien Grosemans, Andries Gryffroy, Liesbeth Homans, Vera Jans, Chris Janssens, Sofie Joosen, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Jan Laeremans, Bert Maertens, Marius Meremans, Sofie Mertens, Rita Moors, Philippe Muyters, Joris Nachtergaele, Tom Ongena, Katrien Partyka, Freya Perdaens, Leo Pieters, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Gwendolyn Rutten, Carmen Ryheul, Joke Schauvliege, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Kristof Slagmulder, Elke Sleurs, Klaas Sloomans, Sarah

Smeyers, Nadia Sminate, Els Sterckx, Emmily Talpe, Annabel Tavernier, Jeroen Tiebout, Orry Van de Wauwer, Anke Van dermeersch, Kris Van Dijck, Bart Van Hulle, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Sam Van Rooy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Maurits Vande Reyde, Steven Vandeput, Loes Vandromme, Karl Vanlouwe, Kurt Vanryckeghem, Wim Verheyden, Katja Verheyen, Frieda Verougstraete-Deschacht, Brecht Warnez, Hilâl Yalçin

ONTHOUDINGEN:

Jos D'Haese, Johan Danen, Ann De Martelaer, Lise Vandecasteele

Stemming nr. 11:

JA-stemmen:

Staf Aerts, Meyrem Almaci, Els Ampe, Hannes Anaf, Imade Annouri, Stijn Bex, Robrecht Bothuyne, Karin Brouwers, Alessia Claes, Arnout Coel, Steven Coenegrachts, Cathy Coudyser, Stephanie D'Hose, Johan Danen, Koen Daniëls, Inez De Coninck, Jean-Jacques De Gucht, Kurt De Loor, Ann De Martelaer, Annick De Ridder, Stijn De Roo, Maaïke De Rudder, Maarten De Veuster, Maaïke De Vreese, Gwenny De Vroe, Bart Dochy, Martine Fournier, Veerle Geerinckx, Hannelore Goeman, Celia Groothedde, Karolien Grosemans, Andries Gryffroy, Liesbeth Homans, Vera Jans, Sofie Joosen, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Annick Lambrecht, Bert Maertens, Marius Meremans, Sofie Mertens, Rita Moors, Philippe Muyters, Joris Nachtergaele, Tom Ongena, Katrien Partyka, Freya Perdaens, Els Robeyns, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Conner Rousseau, Gwendolyn Rutten, Björn Rzoska, Joke Schauvliege, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Katia Segers, Elke Sleurs, Sarah Smeyers, Nadia Sminate, Chris Steenwegen, Emmily Talpe, Annabel Tavernier, Jeroen Tiebout, Bruno Tobback, Orry Van de Wauwer, Freya Van den Bossche, Tine Van den Brande, Kris Van Dijck, Bart Van Hulle, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Maurits Vande Reyde, Steve Vandenberghe, Ludwig Vandenhove, Steven Vandeput, Loes Vandromme, Jeremie Vaneekhout, Karl Vanlouwe, Kurt Vanryckeghem, Thijs Verbeurgt, Katja Verheyen, Maxim Veys, Brecht Warnez, Hilâl Yalçin

ONTHOUDINGEN:

Filip Brusselmans, Yves Buysse, Bart Claes, Jos D'Haese, Immanuel De Reuse, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Chris Janssens, Jan Laeremans, Leo Pieters, Carmen Ryheul, Kristof Slagmulder, Klaas Sloomans, Els Sterckx, Anke Van dermeersch, Sam Van Rooy, Lise Vandecasteele, Wim Verheyden, Frieda Verougstraete-Deschacht